

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI

MİMARİ TASARIM YARIŞMALARINDA DEĞERLENDİRME
SÜRECİNE YÖNELİK BULANIK AHS TABANLI BİR YÖNTEM

MERYEM SEVDE DOĞRUEK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Jüri Üyeleri : Doç. Dr. Serkan PALABIYIK (Tez Danışmanı)
Prof. Dr. Mustafa Emre İLAL
Prof. Dr. Fatma Nurhayat DEĞİRMENCİ

BALIKESİR, ARALIK - 2022

ETİK BEYAN

Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak tarafımda hazırlanan “**Mimari Tasarım Yarışmalarında Değerlendirme Sürecine Yönelik Bulanık AHS Tabanlı Bir Yöntem**” başlıklı tezde;

- Tüm bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Kullanılan veriler ve sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Tüm bilgi ve sonuçları bilimsel araştırma ve etik ilkelere uygun şekilde sunduğumu,
- Yararlandığım eserlere atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,

beyan eder, aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ederim.

Meryem Sevde DOĞRUER

(imza)

ÖZET

**MİMARİ TASARIM YARIŞMALARINDA DEĞERLENDİRME SÜRECİNE
YÖNELİK BULANIK AHS TABANLI BİR YÖNTEM
YÜKSEK LİSANS TEZİ
MERYEM SEVDE DOĞRUER
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
(TEZ DANIŞMANI: DOÇ. DR. SERKAN PALABIYIK)**

BALIKESİR, ARALIK - 2022

Mimarlık disiplininde önemli bir yere sahip olan mimari tasarım yarışmaları; mimarın, değerlendiricilerin ve belli amaçlarla ortaya koyulan projelerin bütününden oluşan bir araçtır. Bu araç cesur ve yenilikçi ortamlar oluşturarak hem mimarın gelişimine hem de mimarlık ortamına katkı sağlamaktadır. Buna karşın yarışmalarda karşılaşılan bazı problemler yarışmalara bakış açısını olumsuz etkileyerek yarışmalara karşı olan güveni azaltmaktadır. Bu kapsamda değerlendirme problemi bu olumsuz bakış açısının oluşmasındaki en önemli etmenlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Genel olarak yarışmalardaki değerlendirmelerin tarafsız bir süreç olarak işlenmesi beklenmektedir. Fakat bu süreç içerisinde kullanılabilir sistemik değerlendirme yöntemlerinin azlığı ve bu yöntemlerin süreç içerisinde kullanılmayacağına dair baskın olan görüş, yarışmalarda büyük ölçüde subjektif görüşlerle değerlendirmelerin yapılarak ödüllere karar verilmesine neden olmaktadır. Sunulan bu çalışmada, yarışmalarda karşılaşılan değerlendirme problemlerine odaklanılarak, bu doğrultuda mimari tasarım yarışmalarında uygulanabilecek sistemik bir değerlendirme yönteminin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu yöntem ile mimari tasarım yarışmalarındaki değerlendirme sürecinin daha objektif ve bilinçli bir şekilde işleyebileceği öngörülmektedir. Yöntemde, projelerin ikili karşılaştırılmalarına olanak veren Bulanık AHS tabanlı DDSS yazılımından faydalanılmıştır.

Yöntem üniversite ve kamu işbirliği kapsamında yürütülen bir yarışma üzerinden test edilmiştir. İki aşamalı olarak organize edilen yarışmanın; birinci aşamasında yöntem eğitim süreci paralelinde ele alınırken; ikinci aşamasında alanında uzman bağımsız bir jüri yönetiminde değerlendirme sürecine entegre edilmiştir. Bu süreç sonunda çalışma kapsamında geliştirilen değerlendirme yönteminin, mimari tasarım yarışmalarındaki karar adımlarında uygulanması ile ilgili belirgin bir potansiyele sahip olduğu tespit edilmiştir.

ANAHTAR KELİMELEER: Mimari tasarım yarışmaları, sistemik değerlendirme, bulanık AHS, DDSS yazılımı

Bilim Kod / Kodları : 80107, 80111, 80117

Sayfa Sayısı : 112

ABSTRACT

A FUZZY AHS BASED METHOD FOR THE EVALUATION PROCESS IN ARCHITECTURAL DESIGN COMPETITIONS

MSC THESIS

MERYEM SEVDE DOĞRUER

BALIKESİR UNIVERSITY INSTITUTE OF SCIENCE

ARCHITECTURE

(SUPERVISOR: ASSOC. PROF. DR. SERKAN PALABIYIK)

BALIKESİR, DECEMBER - 2022

Architectural design competitions, which have an important place in the discipline of architecture; It is a tool that consists of the architect, the evaluators and the projects put forward for certain purposes. This tool contributes to both the development of the architect and the architectural environment by creating bold and innovative environments. On the other hand, some problems encountered in the competitions affect the perspective of the competitions negatively and reduce the confidence in the competitions. In this context, the problem of evaluation emerges as one of the most important factors in the formation of this negative point of view. In general, evaluations in competitions are expected to be treated as an impartial process. However, the scarcity of systematic evaluation methods that can be used in this process and the dominant opinion that these methods cannot be used in the process cause the awards to be decided by making evaluations with mostly subjective opinions in competitions. In this study, it is aimed to develop a systematic evaluation method that can be applied in architectural design competitions by focusing on the evaluation problems encountered in the competitions. With this method, it is foreseen that the evaluation process in architectural design competitions can work more objectively and consciously. In the method, Fuzzy AHS based DDSS software was used, which allows pairwise comparison of projects.

The method was tested on a competition conducted within the scope of university and public cooperation. The competition, which is organized in two stages; In the first stage, while the method was handled in parallel with the education process; In the second stage, it was integrated into the evaluation process under the management of an independent jury, who are experts in their fields. At the end of this process, it has been determined that the evaluation method developed within the scope of the study has a significant potential to be applied in decision steps in architectural design competitions.

KEYWORDS: Architectural design competitions, systematic evaluation, fuzzy AHS, DDSS software

Science Code / Codes : 80107, 80111, 80117

Page Number : 112

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
İÇİNDEKİLER	iii
ŞEKİL LİSTESİ	iv
TABLO LİSTESİ	v
KISALTIMA LİSTESİ	vi
ÖNSÖZ	vii
1. GİRİŞ	1
1.1 Çalışmanın Amacı.....	2
1.2 Çalışmanın Organizasyonu	3
2. MİMARİ TASARIM YARIŞMALARI	6
2.1 Mimari Tasarım Yarışmalarının Tarihçesi.....	9
2.2 Türkiye’de 2012-2021 Yılları Arasında Gerçekleştirilen Yarışmaların Sayısal Analizi.....	12
2.3 Mimari Tasarım Yarışmalarının Yapılma Nedenleri	19
2.4 Mimari Tasarım Yarışmalarında Jürinin Görevi.....	21
2.5 Mimari Tasarım Yarışmalarında Problemler	23
2.5.1 Şartname ve İhtiyaç Programından Kaynaklı Problemler.....	25
2.5.2 Değerlendirme Problemleri.....	26
3. GELİŞTİRİLEN BULANIK BİR KARAR VERME YÖNTEMİ ÜZERİNDEN MİMARİ TASARIM YARIŞMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	31
3.1 Geliştirilen Yöntemin Kuramsal Altyapısı	33
3.1.1 Analitik Hiyerarşi Süreci (AHS).....	33
3.1.2 Bulanık Mantık	35
3.1.3 Bulanık AHS	37
3.1.4 DDSS Yazılımı	37
3.2 Geliştirilen Yöntemin Bir Mimari Tasarım Yarışma Sürecinde Test Edilmesi.....	39
3.2.1 Yarışmanın Birinci Aşaması: Mimari Tasarım Eğitim Süreci.....	40
3.2.2 Yarışmanın İkinci Aşaması: Yarışma Süreci	52
4. TARTIŞMA	66
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	70
6. KAYNAKLAR	74
EKLER	78
EK A: 2012-2021 yılları arasında düzenlenen yarışmalar.....	79
EK B: Ödüllendirme aşamasında değerlendirilen tasarımlar	107
ÖZGEÇMİŞ	112

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1.1: Tez çalışmasının genel kurgusu.....	5
Şekil 2.1: Anıtkabir (Kişisel arşiv).	10
Şekil 2.2: Troya Müzesi (Kişisel arşiv).	12
Şekil 2.3: 2012-2021 Yılları arasındaki yarışma sayıları.....	13
Şekil 2.4: 2012-2021 Yılları arasındaki yarışma şekilleri.....	15
Şekil 2.5: 2012-2021 Yılları arasındaki yarışmaların türleri.	16
Şekil 2.6: 2012-2021 Yılları arasındaki yarışmaların yapı tipleri.....	17
Şekil 2.7: 2012-2021 Yılları arasındaki yarışmaları gerçekleştiren kurumların dağılımı... 18	
Şekil 2.8: 2012-2021 Yılları arasında yapılan yarışmalarda uygulanan proje sayısı dağılımı.	19
Şekil 3.1: Yarışma süreci organizasyonu akış şeması.....	32
Şekil 3.2: Değerlendirme kriterleri karar ağacı.....	41
Şekil 3.3: DDSS yazılımı giriş ekranı.	46
Şekil 3.4: DDSS yazılımında “yeni çalışma” ekranı.	47
Şekil 3.5: Kriter ekleme ekranı.	48
Şekil 3.6: Kriter değerlendirme ekranı.....	49
Şekil 3.7: Kriter sonuç ekranı.....	50
Şekil 3.8: Değerlendirme kriterlerinin ağırlıkları.....	51
Şekil 3.9: Projelerin değerlendirme ekranı.....	58
Şekil 3.10: Projelerin ağırlıklarının sonuç ekranı.	59
Şekil B.1: Değerlendirilen B tasarımı.	107
Şekil B.2: Değerlendirilen F tasarımı.	108
Şekil B.3: Değerlendirilen H tasarımı.....	108
Şekil B.4: Değerlendirilen K tasarımı.....	109
Şekil B.5: Değerlendirilen U tasarımı.....	110
Şekil B.6: Değerlendirilen Ü tasarımı.....	111

TABLO LİSTESİ

Sayfa

Tablo 3.1: AHS yönteminde kullanılan 9'lu karşılaştırma cetveli.	34
Tablo 3.2: İkinci turda ilk aşamada kesin elenenler ve bir sonraki tura kesin geçenler.	53
Tablo 3.3: İkinci turda ikinci aşamada kesin elenenler ve bir sonraki tura geçenler.....	55
Tablo 3.4: Jürinin proje değerlendirmesi sonuçları.	59
Tablo 3.5: Dördüncü turda jürinin ilk sıralaması.....	63
Tablo 3.6: Dördüncü turda belirlenen ilk ve son sıralama.....	64
Tablo 4.1: Sorulara verilen yanıtların sınıflandırılması.....	68
Tablo A.1: 2012-2021 yılları arasında düzenlenen yarışmalar tablosu.	79

KISALTMA LİSTESİ

AHS	: Analitik Hiyerarşi Süreci
DDSS	: Design Decision Support Software
MÖ	: Milattan Önce
TMMOB	: Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
ETTDM	: Entropi Tabanlı Tasarım Değerlendirme Modeli

ÖNSÖZ

Çalışma sürecimde benden desteğini ve bilgisini esirgemeyerek yanımda olan kıymetli danışmanım Doç. Dr. Serkan PALABIYIK'a teşekkür ederim. Ayrıca deneyimleriyle her an bana yardımcı olan Arş. Gör. Elif ALKILINÇ ve Arş. Gör. Derya DEMİRCAN' a da teşekkürlerimi sunarım.

Hayatım boyunca her daim yanımda olarak bana olan inançları ve güvenlerini sonsuz kez hissettiğim sevgili annem Aynur DOĞRUER'e, sevgili babam Osman DOĞRUER'e ve sevgili kardeşim Melih Kerem DOĞRUER'e teşekkürler.

Balıkesir, 2022

Meryem Sevde DOĞRUER

1. GİRİŞ

Mimari tasarım yarışmaları geçmişten günümüze dek belli nedenlerle ve amaçlarla gerçekleştirilen bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Modern toplumda önemli bir yer edinen yarışmalar hakkında toplum, müşteri ve mimarlık firmaları açısından birkaç bakış açısının mevcut olduğu görülür. Buna göre toplum açısından, işin verimli ve adil bir şekilde dağıtılması ve yaratıcılığın teşvik edilmesi için meşru bir mekanizma olarak görülürken; müşteriler açısından, çeşitlilik üretmenin bir yoludur. Mimarlık firmaları açısından ise yarışmalar, gelecekte gelir elde edebilecekleri fırsatlar yaratan bir yol ve estetik becerilerini gösterebilecekleri egzersiz ortamıdır (Kreiner, 2009). Bu bakış açılarıyla yarışmalar mimarlık disiplininde oldukça büyük bir öneme sahiptirler.

Cesur ve yenilikçi ortamlara zemin oluşturan yarışmalarda elde edilen deneyimler mimara katkı sağlamakla birlikte, mimarlık ortamı için de veri oluşturmaktadır. Ancak oluşan verilerin sağlıklı olmasında; yarışma sürecindeki şartname, ihtiyaçlara optimum ölçüde karşılık verebilecek bir ihtiyaç programının iyi hazırlanıp hazırlanmaması ve tarafsız değerlendirme gibi kriterler büyük önem taşımaktadır.

Genel bir bakış açısıyla mimari tasarım yarışmalarında projelerin değerlendirilme süreci incelendiğinde hem objektif hem de subjektif değerlendirmeden yararlandığı gözlemlenmektedir (Güzelci, 2018). Yarışmalarda şartname ve ihtiyaç programlarında belirlenmiş kesin verilerle objektif bir değerlendirme yapılırken; jürinin kendi fikirlerini ifade ettiği ve yarışma sonucuna karar verdiği subjektif bir değerlendirmenin de sürece dâhil olduğu görülmektedir.

Fakat yarışmaların değerlendirilmesinde genel beklenti tarafsız bir süreç olarak işlenmesiyken; birtakım sistematik değerlendirme yöntemlerinin azlığından kaynaklı subjektif görüşlerle sonuca gidilmesi problemler yaratabilmektedir. Değerlendirme problemlerine çözüm getirebilecek çalışmaların azlığı ise sağlıklı bir yarışma ortamının oluşmasına negatif etki ederek, yarışmalara olan güvenin azalmasına sebep olabilmektedir. Sunulan bu çalışma, mimari tasarım yarışmalarında yaşanan **değerlendirme problemlerine odaklanarak**, değerlendirme sürecinin **objektif** ve **bilinçli** bir şekilde

işleyebilmesi adına, mimari tasarım yarışmalarında uygulanabilecek **sistemik bir değerlendirme yönteminin geliştirilmesi** ile ilgilidir.

Mimari tasarım yarışmalarında objektif değerlendirme noktasına odaklanan az sayıdaki çalışmalar arasında ön plana çıkanlardan birisi Orkan Zeynel Güzelci'ye (2018) ait 'Mimarlık yarışmaları için çoklu faktörlere göre entropi tabanlı bir tasarım değerlendirme modeli'dir. Fakat çalışma yarışma sürecinde kullanılmaktan ziyade yarışma sonucunun sağlanmasını yapmayı hedeflemektedir. Bu çalışmada ise objektif değerlendirmenin yarışma sürecine dâhil edilmesini hedefleyen bir yöntem önerilmektedir.

Çalışma kapsamında ortaya konulan yöntemde mimari tasarım alternatiflerinin karşılaştırmalı değerlendirilmelerine imkân tanıyan Bulanık AHS tabanlı **DDSS** (Design Decision Support Software) yazılımından yararlanılmıştır.

Önerilen yöntemin potansiyelleri ise; Balıkesir Üniversitesi ile Karesi Belediyesi arasında yapılan protokol ile düzenlenen mimari tasarım yarışması kapsamında izlenen süreç içerisinde belirlenmeye çalışılmıştır.

1.1 Çalışmanın Amacı

Mimari tasarım yarışmaları, yarışmacılara önceden verilen şartname ve ihtiyaç programı ile yarışmacıların kendi tasarım girdileriyle ortaya koydukları projelerin işin ehli kişilerden oluşan bir jüri tarafından verilen şartname ve ihtiyaç programına belirli ölçüde bağlı kalıp kendi subjektif düşüncelerini de ortaya koyarak projelerin değerlendirildiği bir süreçtir.

Fakat mimarlık disiplinde yer alan subjektif değerlendirmeler bazı belirsizlikler oluşturabilmekte ve mimari tasarım yarışmalarının değerlendirme sürecini olumsuz etkileyebilmektedir. Öyle ki mimari tasarım yarışmalarının değerlendirilmesinde ki bu kritik nokta, daha adil ve bilinçli bir değerlendirme sürecinin olup olmayacağını düşündürmektedir. Bu kapsamda yapılan araştırmalar mimari tasarım alternatiflerinin değerlendirilmesi noktasında, sınırlı sayıda sistemik karar verme yönteminin ortaya konulduğunu göstermektedir.

Sunulan bu çalışmada **mimari tasarım yarışmaları özelinde** söz konusu eksikliği gidermek amacıyla, karar adımlarında tasarım alternatiflerinin rasyonel değerlendirilebilmesi için uygulanabilecek **sistemik bir değerlendirme yönteminin geliştirilmesi** hedeflenmiştir. Geliştirilen yöntemde; sözel verilerin sayısal verilere dönüştürülmesi noktasında ön plana çıkan **DDSS** yazılımı, soyut ve somut olguları bünyesinde barındıran mimari tasarımların objektif değerlendirebilmesinde ki etkinliği nedeni ile tercih edilmiştir.

Balıkesir Üniversitesi ve Karesi Belediyesi iş birliğinde düzenlenen mimari tasarım yarışması kapsamında da önerilen yöntemin **potansiyelleri** ile **geliştirilmesi gereken yönleri** ele alınmıştır.

Bu kapsam çerçevesinde çalışmanın üst ölçekteki amaçları:

- Yarışmaların mevcut potansiyellerinin artmasını engelleyen problemlerin belirlenmesi
- Bu problemlere çözüm getirebilmek adına Bulanık AHS tabanlı DDSS yazılımının bir araç olarak kullanıldığı sistemik bir değerlendirme **yönteminin geliştirilmesidir.**

Bir sonraki başlıkta çalışmanın organizasyonu ile ilgili bilgi verilecektir.

1.2 Çalışmanın Organizasyonu

Balıkesir Üniversitesi ve Karesi Belediyesi işbirliği ile gerçekleştirilen ‘Balıkesir Karesi Belediyesi Hizmet Binası Öğrenci Mimari Fikir Yarışması’nın alan çalışması olarak organize edildiği, Bulanık AHS üzerine temellenen DDSS yazılımından faydalanarak adil değerlendirme adına sistemik bir yöntemin geliştirildiği çalışma 5 ana bölümden oluşmaktadır (Bkz. Şekil 1.1). Buna göre;

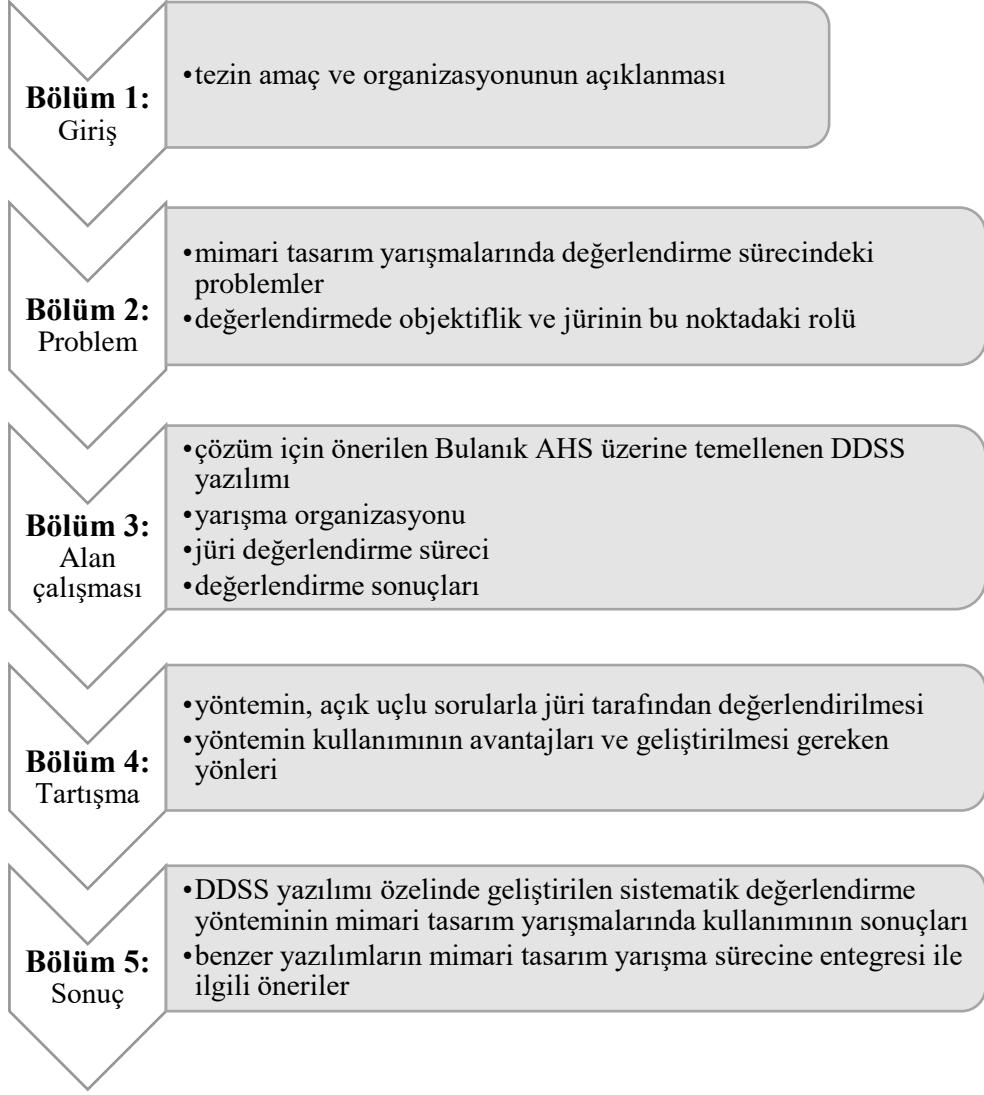
Birinci bölümde, bu akademik çalışmanın neden, nasıl yapıldığı ve neye çözüm getirmeye çalıştığıyla ilgili soruların cevapları aranmıştır.

İkinci bölümde, mimari tasarım yarışmaları ile ilgili genel bilgi verilmektedir. Buna göre mimari tasarım yarışmalarının tarihçesi ile yapıma nedenleri üzerinde durulmuştur. Ayrıca ülkemizde gerçekleştirilen son on yıldaki mimari tasarım yarışmalarının sayısal istatistikleri

yapılarak, yarışmalarda karşılaşılan problemler noktasında özellikle adil değerlendirme konusundan ve bu noktada ki jürinin sorumluluklarından ayrıntılı bir şekilde bahsedilmiştir. Çalışmanın üçüncü bölümü geliştirilen değerlendirme yönteminin yarışma sürecinde ki deneyimlenmesi ile ilgilidir. Buna göre öncelikle geliştirilen sistematik değerlendirme yönteminin temellendiği Bulanık AHS ve DDSS yazılımı ile ilgili kuramsal altyapıdan bahsedilmiştir. Bölümün devamında ise ‘Balıkesir Karesi Belediyesi Hizmet Binası Öğrenci Mimari Fikir Yarışması’nın organizasyonu üzerinde durularak, kapsamı ve aşamaları hakkında genel bilgiler sunulmuştur.

Dördüncü bölümde deneyimlenen değerlendirme yönteminin avantaj ve dezavantajlarının bağımsız jüri üyeleri tarafından nasıl ele alındığı, oluşturulan açık uçlu sorular ile belirlenmeye çalışılmıştır.

Son bölümde ise çalışmanın genel sonuçları özetlenerek önerilen sistematik değerlendirme yönteminin kullanılabilirliği ile ilgili öngörülere yer verilmiştir. Ayrıca gelecek çalışmalar için böylesi yazılımların sürece adaptesiyle ilgili öneriler sunulmuştur.

Şekil 1.1: Tez çalışmasının genel kurgusu.

2. MİMARİ TASARIM YARIŞMALARI

Mimari tasarım yarışmasının tanımı kişisel görüşler doğrultusunda değişerek çeşitli şekillerde aktarılabilmektedir. Bu tanımlarda mimari tasarım yarışmalarının öznelere (mimar, jüri, tasarım), özellikleri veya problemleri vurgulanabilmektedir.

Öznelere yönelik yapılan tanımlamalarda, Hasol (2016) ve Kreiner (2010) mimari tasarım yarışmalarının mimarı veya mimarları seçmeye yönelik bir sistem olduğunu söylemektedir. Rönn (2011) ise, yarışmalardaki bir diğer özne olan jüri üyelerine vurgu yaparak; yarışmaları projeler arasından en iyi tasarımı seçme görevinin verildiği bir grup kişinin belirlenip yargılama yaptıkları süreç olarak ifade etmektedir.

Mimari tasarım yarışmalarının özellikleri noktasında yapılan tanımlamalarda işleyişine, ne için yapıldığına dair konulara yer verilmektedir. Çağlar (2013), mimari tasarım yarışmalarının bir problemi çözme amacıyla yapıldığını; Özbay (2013), belirli bir çerçeve içerisinde düzenlenen resmi bir iş olduğunu söylemektedir.

Sayar (2004) ise, tanımında mimarların yarışmaları iş alma yöntemi olarak görmelerinin bir problem olduğunu vurgulayarak; yarışmaların mimarlığı yaşama ve yaşatma fırsatları olduğunu aktarmaktadır.

Tanımlamalarda üzerine vurgu yapılan noktaların her biri ayrı ayrı olumlu veya olumsuz yönleriyle mimari tasarım yarışmalarının inceliklerini oluşturmaktadır. Cesur ve yenilikçi çözümler üretebilen bir süreçten oluşan yarışma yöntemi, mimarlıkta eleştirel ve düşünmeye odaklı pratiklere kaynaklık etmektedir. Yarışmalarda oluşan mimari rekabet, tasarım sorunlarına teknik ve estetik çözümler getirilebilmesi için yenilikçi önerilerin üretilmesini teşvik etmektedir. Dahası kamusal bir tartışma alanı bağlamında toplumsal değerlerin tanımlanmasında da önemli bir rol oynamaktadır (Adamczyk vd., 2004). Bu rolleriyle yarışmalar, ülke mimarlığının önemli bileşenlerinden biri olarak görülmektedir.

Mimari tasarım yarışmaları, mimarlık ortamının standartlarını yükseltse de, elbette tek başlarına yeterli olmadıkları bilinmektedir. Fakat mevcut kapasitenin ortaya çıkması noktasında etkilerinin oldukça fazla olduğu göz ardı edilmemelidir (Özbay, 2013). Yarışmalarla elde edilen yapılar, bu yarışmalara harcanan emek, zaman ve para, seçilen

projelerin uygulamaları ülkede mimarlığın hangi konumda olduğunu gösteren önemli kriterlerden biri olarak görülmektedir (Dinç, 2013). Öyle ki yarışmalar sayesinde belli bir zaman dilimindeki mimarlık hakkında bilgi edinebilme fırsatı oluşmaktadır (Çağlar, 2013). Ayrıca mimari tasarım yarışmalarının farklı yaklaşımlara açık olan bir yapıya sahip olduğu da bilinmektedir (Özbay, 2013). Bu da her kesimden mimarın kendini farklı şekillerde kanıtlayabileceği bir ortam yaratmaktadır. Oluşan ortam içerisinde akademisyen mimarlar tasarım düşüncelerini ortaya koyabilmekte, serbest çalışan mimarlar da yatırımcılarından kaynaklı kısıtlamalardan sıyrılarak, kendilerini ve tasarımlarını en iyi şekilde ifade edebilmektedir (Aksu, 2013).

Bununla birlikte mimari tasarım yarışmaları mimarlık alanındaki önemleri itibariyle kamuya açık bir çekim gücü de oluşturmaktadır. Bu yüzden de yarışmalar yalnızca mimarları ilgilendirmemekte aynı zamanda meslekten olmayan sıradan vatandaşın, haber medyasının, potansiyel bağışçıların da ilgisini çekerek mimarlığa dair nitelikli bir söylem oluşturmaktadır (Banerjee & Loukaitou-Sideris, 1990; Çağlar, 2013). Bu söylemin yarışma aracılığıyla oluşması toplum nezdinde de ortaya koyulan mimarlığa dair bir güven oluşturmaktadır.

Toplum, mimar ve mimarlık disiplini açısından öneminden yukarıda bahsedilen mimari tasarım yarışmaları belirli aşamalardan oluşan bir işleyiş sürecine sahiptir. Bu aşamalar aşağıda verilmektedir.

- Yarışma öncesi hazırlık aşaması
- Yarışmanın ilan edilme aşaması
- Yarışmanın ilanından sonraki çalışmaları barındıran aşama (başvuru, soru-cevap, projelerin teslim edilmesi)
- Jüri değerlendirme aşaması
- Jüri sonrası çalışmaları barındıran aşama (sonuçların ilan edilmesi, sergileme, kolokyum) (Güzelci, 2018)

Belirtilen aşamaları oluşturan süreçte jürinin dâhil olduğu kısım, tasarım önerisinin tasarımcı anonim kalacak şekilde jüriye sunulmasıyla başlamaktadır. Seçme süreci birkaç aşamada gerçekleşmektedir. Jüri, tasarımlarda her bir girdiyi ve yarışma programında belirtilen beklentileri karşılama potansiyelini değerlendirerek kademeli bir şekilde son sıralamayı oluşturma aşamasına gelmektedir. Seçim, projelerin girdilerine göre jüri üyeleri arasında

müzakere şeklinde gerçekleştirilmektedir. Son aşamada en iyi projeler belirlenmekte ve tartışma yoluyla ödül verilmek için projeler sıralanmaktadır.

Yarışma süreci içerisindeki sıralama aşamasında bir kazanan bulma zorunluluğu, jüri üyelerini zorlamaktadır. Tüm jüri üyelerinin kişisel görüşlerinin sunulmasıyla kritik bir durum oluşabilmekte ve seçim süreci zorlaşabilmektedir. Jüri, bu noktada tasarımların nasıl daha da geliştirilebileceğine yönelik genel ve objektif bir değerlendirme yapmalıdır (Rönn, 2011). Genel değerlendirmede sağlanacak yetkinlik ve fikir birliği jüriyi daha güvenli ve kazananın nihai seçiminde daha rahat hissettirecektir (Kazemian & Rönn, 2009). Yarışmalar aracılığıyla nitelikli çevre ve yapı elde etmenin ön şartı nitelikli ve yarışma usullerini bilen jüriden geçtiği için yarışma sürecinde ve sonucunda jüri kritik önem taşımaktadır (Özbay, 2013).

Mimari tasarım yarışmalarında objektif ve başarılı bir sonuç elde edebilmek için tek kritik unsur elbette jüri değildir. Yarışmalarda başarı, adil bir yürütmeye bağlı olduğu kadar iyi yazılmış şartnamelere, net kurallara ve etkin organizasyona da bağlıdır (Sudjic, 2013). Bu öğelerin içeriklerindeki belirsizlikler ve eksiklikler yarışma sürecini zorlaştırarak başarılı olmayan sonuçlar elde edilmesine neden olabilmektedir. Seidel (1990), başarılı yarışmaların özelliklerini genel olarak şu şekilde sıralamıştır:

- Yarışmanın adaletli olması
- Bütün yarışmacıların kazanma şanslarının eşit olması
- Yarışmanın net bir programa sahip olması
- Ödüllerin yeterli olması
- Para ve zaman yatırımlarının yeterli olması.

Başarılı bir yarışma, yukarıda bahsedilen birçok unsuru bünyesinde barındırmaktadır. Bu unsurların bir bütün halinde olması da oldukça önemlidir. Herhangi bir özelliğin eksik olması yarışma sürecini ve özellikle de adil değerlendirme sürecini olumsuz etkilemektedir. Mimari tasarım yarışmalarını tanıyabilmek ve geçmişten günümüze nasıl geldiklerini anlayabilmek adına bir sonraki başlıkta mimari tasarım yarışmalarının tarihçesinden bahsedilmektedir.

2.1 Mimari Tasarım Yarışmalarının Tarihçesi

Dünyada tasarım yarışmaları, etkili bir seçim yöntemi olarak uzun, seçkin ve küresel bir tarihe sahiptir. Bu bölüm kapsamında Dünya’da ve Türkiye’de yarışmalarla ilgili önemli noktalara kronolojik bir sırayla değinilerek mimari tasarım yarışmalarının tarihsel süreci vurgulanmaya çalışılmıştır.

Tarihte bilinen ilk tasarım yarışması MÖ 448’de Atina’da gerçekleşmiştir (King, 2000). Yarışma, Atina Akropolü ’ne dikilecek bir savaş anıtı için düzenlenmiştir (Hasol, 2016). Atina halkı yıllarca süren Pers savaşlarının bitmesini kutlamak için bir heykel yaptırmak istemiş ve yarışma düzenlenerek sanatçılar davet edilmiştir. Sanatçıların eserleri on gün boyunca sergilenmiştir. On gün sonra ise Atina halkı oylarıyla birinciyi seçmiştir (Zahra, 2009).

Yarışmalar tarihinin devamında; 1401’de Ghiberti, Floransa Katedrali’ndeki bronz kapıları tasarlayarak yarışmayı kazanmıştır. 1418’de aynı katedralin kubbesi için yapılan tasarım yarışmasında ise kazanan isim Brunelleschi olmuştur. Roma’daki İspanyol Merdivenleri ve Louvre, İngiltere’de İngiltere Merkez Bankası (1788) ve Parlamento Binası (1835) gibi önemli eserler tasarım yarışmalarıyla elde edilmiştir (Seidel, 1990).

Günümüzde ise önemli simge niteliği taşıyan yapıların bazılarının yarışmalarla elde edilmesi yarışmaların dünya mimarlığındaki öneminin devam ettiğini göstermektedir. Bunlara Jørn Utzon’un Sdney Opera Binası (Bartizan, 2003) ve Bernard Schumi’nin tasarımı olan Parc dela Vilette (Czerniak, 2017) örnek verilebilmektedir.

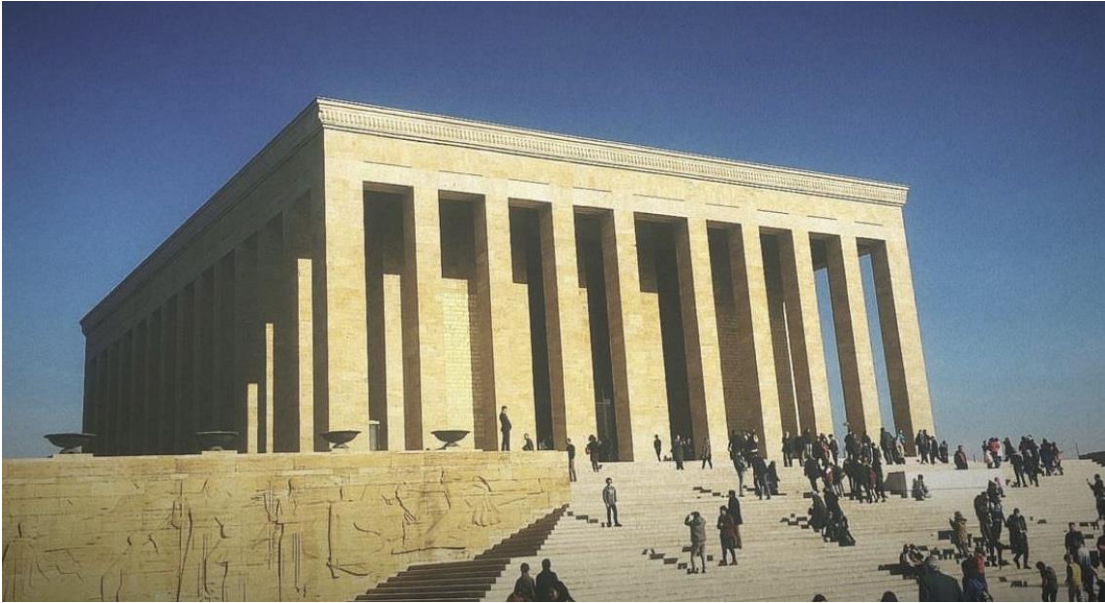
Dünyada tasarım yarışmalarının erken köklere dayandığından yukarıda bahsedilmiştir. Türkiye’de ise yıllardan beri toplumsal ve siyasi olaylardan kaynaklı olarak hem mimarlık pratiği hem de yarışmaların yapısal değişiklikler geçirdiği gözlemlenmiştir.

Türkiye’de yarışmaların tarihsel süreci birkaç dönemde ele alınmıştır. Bu dönemler; 1930’larda başlayan ve II. Dünya Savaşı’nın sonuçlanmasıyla biten mimarlık yarışmalarının başlangıç dönemi, 1950’lerden 12 Eylül 1980’ e kadar süren dönem ve 1980’den bugüne kadar geçen dönem olarak sınıflandırılmıştır (Aygün, 2004; Sayar, 2004). Belirtilen bu süreç, proje yarışmalarında genellikle yabancı mimarların göz önünde olduğu dönemlerden, ulusal çapta düzenlenen yarışmaların artmasıyla yerel mimarların da kendilerini yarışma

ortamında ortaya koymalarına imkân tanıyacak şekilde dönüşmüştür (Aygün, 2004). Zamanın da etkisiyle gelişen teknolojinin, tasarım yöntemlerinin yarışma ortamına, mimarın düşünce yapısına ve tasarımına etkisiyle mimari tasarım yarışmaları da günümüzdeki şekline gelmiştir.

Mimari tasarım yarışmalarının ülkemizdeki genel kurgusunu dönemsel inceleyecek olursak; Devletçilik ve Milliyetçilik duygularıyla hareket edilen 1930'lu yıllarda milli bir mimari dilin yabancılar tarafından oluşturulmaması gerektiği düşünülmüştür. Türk mimarlar, kamu yapılarının projelendirmesini doğrudan yabancı mimarlara vermek yerine yarışma yoluyla elde edilmesi gerektiğini vurgulamışlar, yayın organları aracılığıyla da bu düşüncelerini duyurmaya çalışmışlardır. Çabaların sonucu alınmış, 1933'te Milli İktisat ve Tasarruf Cemiyeti'nin açtığı Sergi Evi Yarışması'nı Türk bir mimar olarak Şevki Balmumcu kazanmıştır (Sayar, 2004). Bunun doğrultusunda Türk mimarlar yabancı mimarlarla aynı ortamda ve eşit koşullarda tasarım yapma imkânı bulmaya başlamıştır.

1940'lı yıllarda ise ülkemiz adına en önemli yarışmalardan biri olan Anıtkabir Uluslararası Proje Yarışması (1941) gerçekleştirilmiştir. Yarışmayı, Emin Onat ve Orhan Arda kazanmıştır (Yarışmalar Dizini 1930-2004, 2004) (Bkz. Şekil 2.1). Türk mimarların mücadelelerinde kendilerini kanıtlayabildikleri bu yarışma milli değeri itibariyle de ülkemiz yarışma tarihinde oldukça önemli bir yere sahiptir.

Şekil 2.1: Anıtkabir (Kişisel arşiv).

1930'lu yıllardan itibaren Türk mimarların dile getirdiği yarışmalar ile ilgili düzenlemeler, 1952 yılında Bayındırlık Bakanlığı'nın çıkardığı 'Mimarlık ve Şehircilik Yarışmalarına ait Yönetmelik ile gerçekleştirilmiştir. Bu yönetmelik ile mimarların kendini kanıtlayabildiği yarışma ortamları mimarlık bürolarının kurulmasına da öncülük etmiştir (Sayar, 2004).

1950-1980'lerde açılan mimarlık büroları için kendilerini gösterebilecekleri ve iş imkânı sağlayacak platform yarışmalar olmuştur. 1971 yılında yaşanan darbe ile ara rejim hükümetleri kurulmuş ve devletin genişlemesinden kaynaklı resmi bina talepleri artmıştır. Fakat yarışmalar kapsamında getirilen kısıtlamalar yüzünden projeler belli sınırlar dışına çıkılmadan tasarlanmıştır (Sayar, 2004). Bu dönem içerisinde gerçekleştirilen yarışmalardan çoğunun hükümet konağı olduğu tespit edilmiştir. Bunlara İzmir Hükümet Konağı, Hatay Hükümet Konağı ve Kocaeli Hükümet Konağı yarışmaları örnek olarak verilebilir (Yarışmalar Dizini 1930-2004, 2004).

1980'lerden günümüze teknolojinin yeni yapı malzemelerine entegrasyonu mevcut mimarlığın dili değişmeye ve dönüşmeye başlamıştır (Sayar, 2004). Her yönden çeşitliliğin arttığı bu ortamda, yeni malzemeleri ve tasarım yöntemlerini tanımaya başlayan genç kuşak mimarlar, yarışmaları iş alma veya verme yöntemi olarak düşünmenin aksine kendilerini kanıtlayabilecekleri özgürlük alanları oluşturan bir araç olarak görmüştür.

Mimarların özgür bir şekilde kendilerini ifade edebilecekleri bir yöntem olan mimari tasarım yarışmalarının kökleri dünyada oldukça eskilere dayanırken ülkemizde yarışmaların kendine bir yer edinmesi II. Dünya Savaşı'ndan sonraya denk gelmiştir. Başlangıçta Türk mimarının proje alabilme konusundaki sıkıntısına bir çözüm olarak yine Türk mimarlar, yarışmayı önererek kendilerine yer açmayı başarmış ve mimari tasarım yarışmalarının Türkiye'de aktif bir süreç olarak işleyebileceğini kanıtlamışlardır. Yarışmanın amaçları, kısıtlılıkları, kapsamı ülkede gerçekleşen olaylara ve gelişen teknolojiye bağlı olarak değişiklikler göstermiştir.

Bu değişiklikler gerçekleşse de; mimari tasarım yarışmalarının proje elde etmede kullanılacak en verimli yöntemlerden biri olması fikri değişmemiş ve aktif olarak yarışmalar düzenlenmeye devam etmiştir.

Mimarlık ortamı için büyük öneme sahip mimari tasarım yarışmalarının fazla sayıda düzenlenmesi elbette önemli bir kriterdir. Fakat yarışmaların aktif olarak düzenlenmeleriyle birlikte elde edilen projelerin uygulanma yüzdesinin de artırılması oldukça önemlidir. Bu noktada ülkemizde 2011 yılında düzenlenen ‘‘Troya Müzesi Mimari Proje Yarışması’’nda derece elde edip uygulanan Troya Müzesi örnek gösterilebilir (Baykan, 2020) (Bkz. Şekil 2.2). Müze, uluslararası aldığı ödüllerden dolayı da yarışma projelerinin uygulanmasının mimarlık ortamındaki önemini göstermiştir.

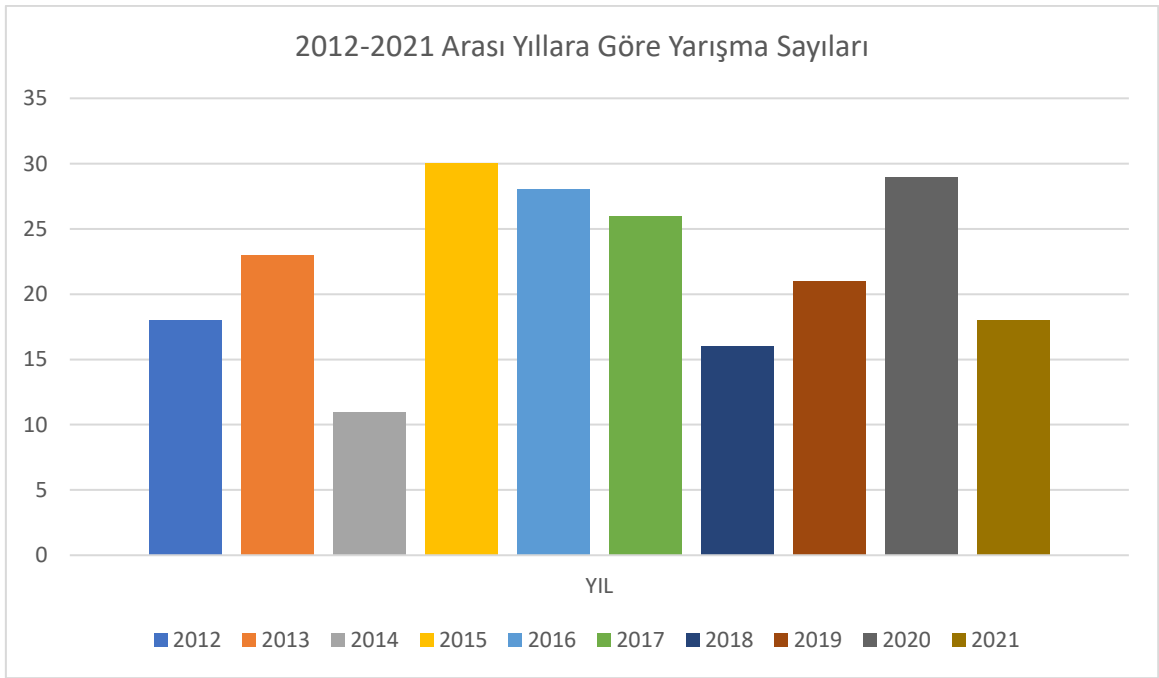
Şekil 2.2: Troya Müzesi (Kişisel arşiv).

Bu bağlamda ülkemizde gerçekleştirilmiş olan yarışmalarla alakalı genel bir analizin yapılması ile düzenlenen yarışma sayısı ve elde edilen projelerin uygulanma yüzdeleri ile ilgili istatistiki verilerin elde edilmesinin mimari tasarım yarışmalarını anlama noktasında etkili olacağı düşünülmüştür. Bunun için de son on yılda ülkemizde gerçekleştirilen mimari tasarım yarışmalarının istatistiki verileri elde edilmeye çalışılmıştır. Bu veriler ise bir sonraki başlıkta sunulmuştur.

2.2 Türkiye’de 2012-2021 Yılları Arasında Gerçekleştirilen Yarışmaların Sayısal Analizi

Çalışma kapsamında, mimari tasarım yarışmalarını daha iyi analiz edebilmek için ülkemizde son on yılda düzenlenen yarışmalar; sayısına, şekline, türüne, açan kuruma, tipine ve uygulanıp uygulanmadığına göre incelenmektedir.

Ülkemizde son on yılda gerçekleştirilen mimari tasarım yarışmalarının yıllara göre sayı grafiği Şekil 2.3'te incelendiğinde gerçekleştirilen yarışma sayısının 220 olduğu ve bu dönem içerisinde en çok yarışmanın 2015 senesinde uygulandığı görülmektedir (Yarışmo, t.y.). İstikrarlı bir artışın olmadığı grafikte özellikle 2014 ve 2018 senelerindeki ani azalış göze çarpmaktadır. 2018 ve 2019 yıllarından sonra 2020 yılındaki yarışma sayısındaki artışın da Covid19 pandemisi nedeniyle çevrimiçi yarışmaların kolaylıkla yapılabilmesinden kaynaklandığı öngörülmektedir. Fakat bu artışın 2021'de devam etmemesi çevrimiçi gerçekleştirilen yarışmalarda sağlıklı sonuçlar alınıp alınmadığı ile ilgili görüşlerin yarışma sayısını azaltmış olabileceğini düşündürmektedir.

Şekil 2.3: 2012-2021 Yılları arasındaki yarışma sayıları.

Mimarlık, Peyzaj Mimarlığı, Mühendislik, Kentsel Tasarım Projeleri, Şehir ve Bölge Planlama ve Güzel Sanat Eserleri Yarışmaları Yönetmeliği'ne (2002) göre ülkemizde gerçekleştirilen yarışmalar şekli bakımından incelendiğinde; ulusal, uluslararası ve bölgesel olarak üç kategoriye ayrılmaktadır. Son on yılda Türkiye'de gerçekleştirilen 220 yarışmadan 195 tanesinin ulusal, 17 tanesinin uluslararası ve 8 tanesinin bölgesel olduğu Şekil 2.4'te görülmektedir (Yarışmo, t.y.).

TMMOB Mimarlar Odası'na kayıtlı mimarların katılabildiği yarışmalar olan ulusal yarışmalar, grafikte görüldüğü gibi uluslararası ve bölgesel yarışmalara göre daha fazla

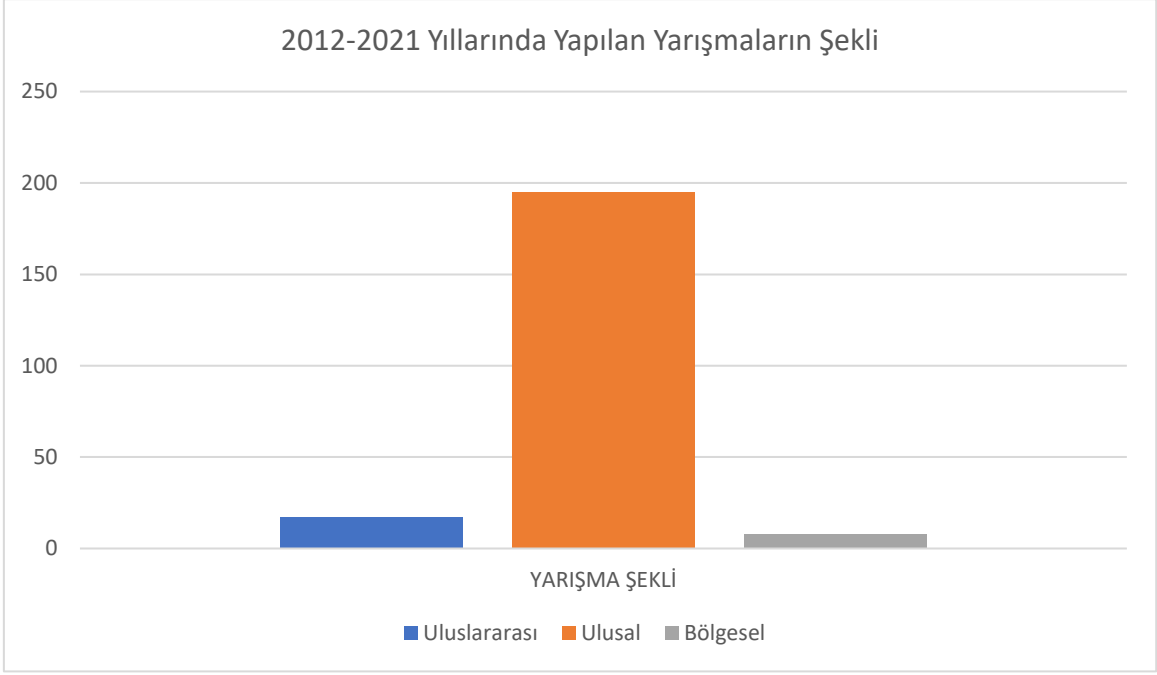
tercih edilmektedir. Bunun nedeninin ise düzenlenme şartlarının uluslararası ve bölgesel yarışmalara göre daha esnek olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Uluslararası yarışmalar, yabancı ülke vatandaşlarının da katılabileceği yarışmalardır (Mimarlık, Peyzaj Mimarlığı, Mühendislik, Kentsel Tasarım Projeleri, Şehir ve Bölge Planlama ve Güzel Sanat Eserleri Yarışmaları Yönetmeliği, 2002). Uluslararası yarışma düzenleme şartlarının, ulusal yarışma düzenleme şartlarına göre daha geniş bir çerçevede olmasının ülkemizde uluslararası yarışma sayısının az olmasına neden olduğu düşünülmektedir. İncelenen yıllarda genellikle belirli özel firmaların yayınladığı yarışmalar uluslararası nitelik taşımaktadır. Ayrıca 2020 senesinde yapılan ‘Taksim Kentsel Tasarım Yarışması’ ve 2013’te yapılan ‘Çanakkale Karasal-Sayısal Yayın Kulesi Uluslararası Ön Seçimli Mimari Proje Yarışması’ uluslararası nitelik taşıyan yarışmalardan birkaçıdır (Yarışmo, t.y.).

Şekli bakımından son yarışma biçimi bölgesel yarışmalardır. Bu yarışmalar üç şekilde düzenlenebilmektedir.

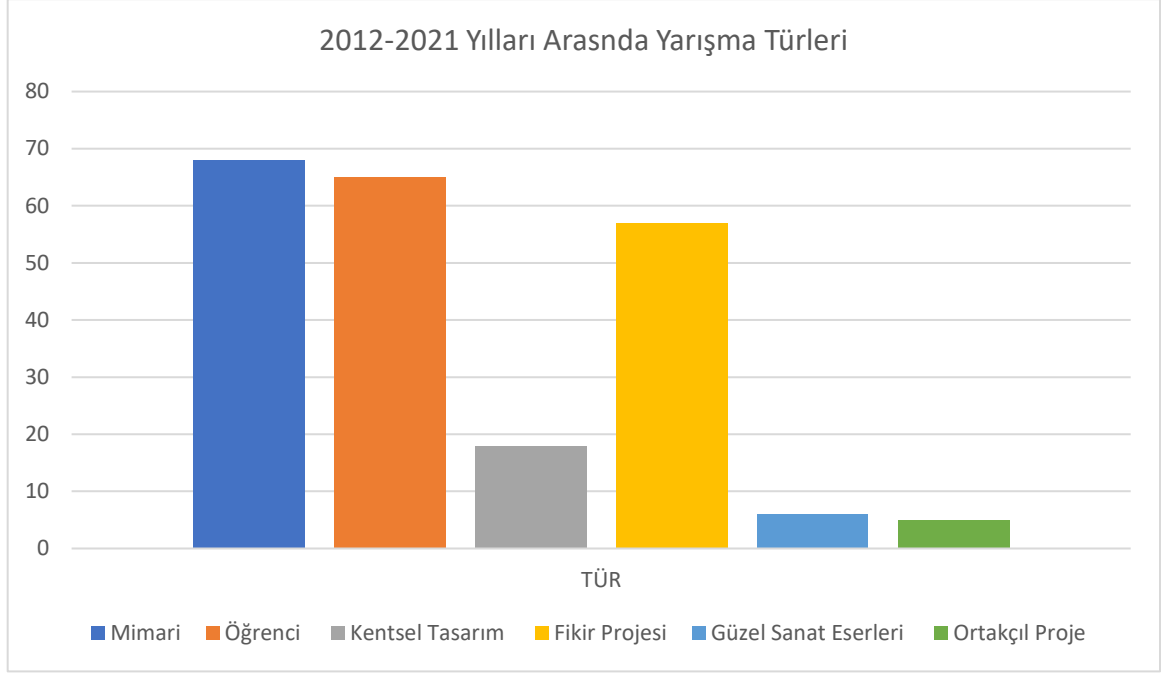
- Alanı 5.000 m²’den küçük konularda, tek aşamalı olarak,
- Üye sayısı en az 200 olmak üzere, sınırları Yarışmalar Komitesi’nce belirlenecek bir veya birkaç şube alanı içinde, bu şubelere kayıtlı mimarların katılımına açık olarak,
- Üye sayısı en az 200 olmak üzere, sınırları Yarışmalar Komitesi’nce belirlenecek, bir şubeye bağlı bir veya birkaç temsilcilik alanı içindeki mimarların katılımına açık olarak (Mimarlık, Peyzaj Mimarlığı, Mühendislik, Kentsel Tasarım Projeleri, Şehir ve Bölge Planlama ve Güzel Sanat Eserleri Yarışmaları Yönetmeliği, 2002).

Bölgesel yarışmaların, ulusal ve uluslararası yarışmalara göre daha az tercih edilme nedeni olarak yukarıda belirtilen şartların düzenlemeyi sınırlandırması gösterilebilmektedir. İncelenen 2012-2021 yılları arasındaki bölgesel yarışmalara 2020 senesinde yapılan ‘Uşak Belediyesi Yayalaştırılan Sokaklar Mimarlık Kentsel Tasarım Fikir Proje Yarışması’ ve ‘İzmir Ticaret Odası Binası Yenileme Fikir Projesi Yarışması’ örnekleri verilebilmektedir (Yarışmo, t.y.).

Şekil 2.4: 2012-2021 Yılları arasındaki yarışma şekilleri.

Türkiye’de çoğu ulusal olarak düzenlenen yarışmaların türü, katılımcıyı etkilediği için önem taşımaktadır. 2012-2021 yılları arasında gerçekleştirilen yarışmalar türüne göre incelendiğinde en çok mimari proje yarışması niteliği taşıyan yarışmalar olduğu görülmektedir (Bkz. Şekil 2.5). Gerçekleştirilen mimari proje yarışmalarının sayısı 68 iken mimari proje yarışmasının ardından gelen öğrenci proje yarışması sayısı 65’tir. Bunları 57 yarışma sayısı ile fikir projesi yarışması takip etmektedir. Kentsel tasarım, güzel sanat eserleri yarışması ve ortakçıl proje başlıkları altında yarışmalar gerçekleşse de diğer üç yarışma türü kadar fazla olmadıkları görülmektedir. Bunların da sayıları sırasıyla 18, 6 ve 5’tir (Yarışmo, t.y.).

Şekil 2.5: 2012-2021 Yılları arasındaki yarışmaların türleri.

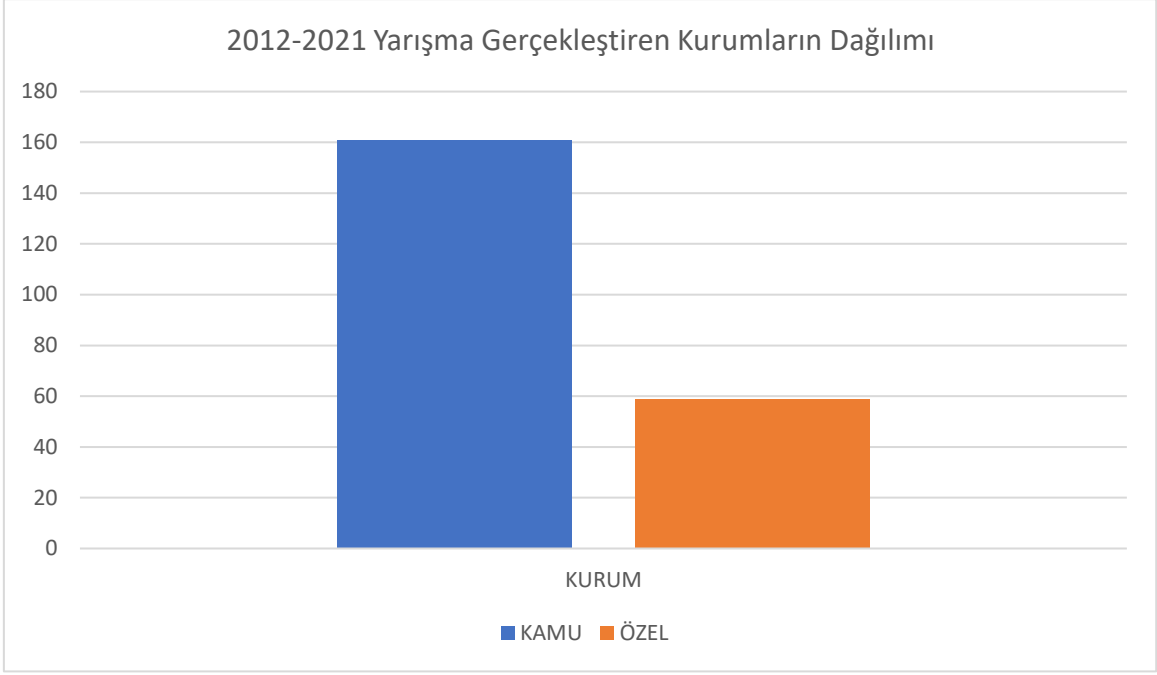
İncelenen yarışmalarda yapı tipi kategorisinde ise çeşitli konular ve işlevler gözlenmektedir. Bunlar arasından en çok kentsel tasarım/kentsel dönüşüm/rekreasyon tipinde yarışma düzenlendiği görülmektedir (Bkz. Şekil 2.6). İkinci sırada ise kamu yönetim yapıları gelmektedir. Bu da kamu kurumlarının yarışma yayınlama sayılarının fazla olmasından kaynaklanmaktadır.

Diğer yapı tipleri için gerçekleştirilen yarışma sayılarının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Kamu yönetim yapısını sırasıyla kültür/sanat/bilim, anıt/anıtmezar/anma alanı, eğitim, ulaşım, mekân tasarımı, büro/ticaret/sanayi, turizm, dini, spor, sağlık yapıları ve konut takip etmektedir (Yarışma, t.y.).

Şekil 2.6: 2012-2021 Yılları arasındaki yarışmaların yapı tipleri.

2012-2020 yılları arasında gerçekleştirilen yarışmalardaki yapı tiplerinin genellikle kamu yapısı olduğu görülmektedir (Bkz. Şekil 2.7). Kamu ve özel kurumlar tarafından yayınlanan yarışma sayıları karşılaştırıldığında yapı tipine de yansıdığı şekilde, yarışmaların çoğunun kamu kurumları tarafından gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. İncelenen yıllarda kamu kurumlarının yayınladığı yarışma sayısı 161 iken özel kurumların yayınladığı yarışma sayısı 59'dur (Yarışmo, t.y.).

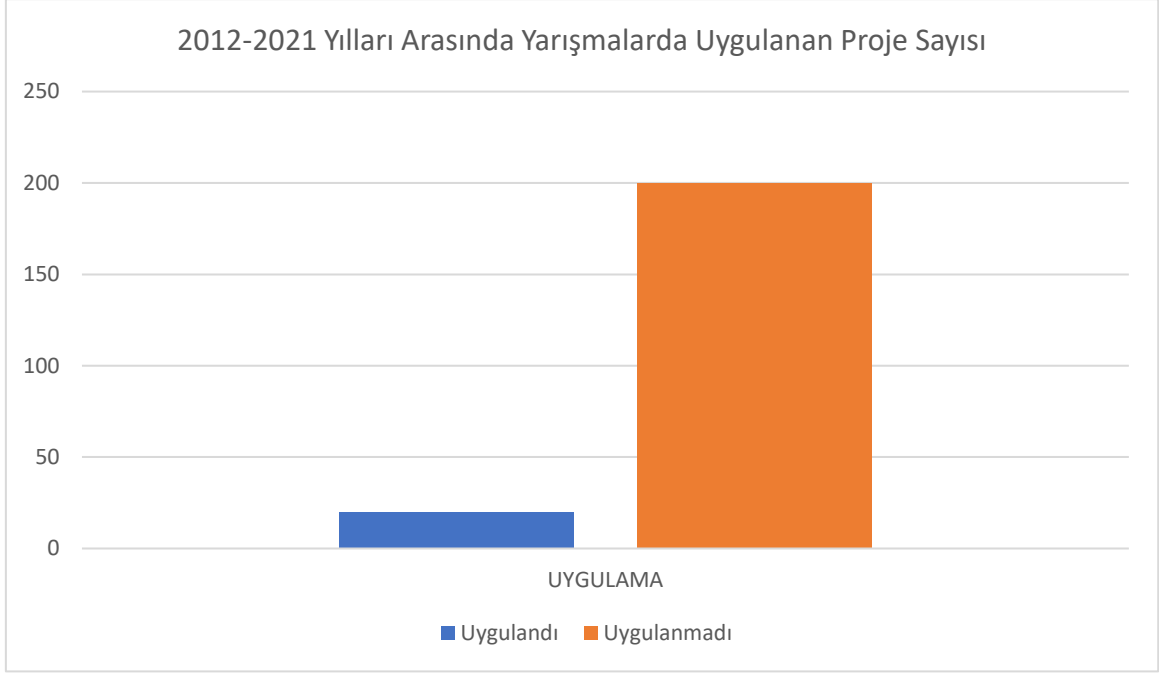

Şekil 2.7: 2012-2021 Yılları arasındaki yarışmaları gerçekleştiren kurumların dağılımı.

Yayınlanan yarışmalardaki yapı tipinde belli bir çerçevenin dışına çıkılamaması problemine ek olarak çoğunun kamu yapısı olması da genel anlamda yarışmayı açan kurumun istekleri doğrultusunda sınırlar oluşturarak mimarı kısıtlayabilmektedir.

Yarışmaların gerçekleştirilmesi elbette mimarlık açısından oldukça büyük bir öneme sahiptir. Fakat yarışma sonucunda kazanan yapıların gerçekleştirilme oranlarına bakıldığında 2012-2021 yılları arasında bu oranın oldukça düşük olduğu görülmektedir. Gerçekleştirilen 220 yarışma projesinden yalnızca 20 tanesi uygulanmıştır (Yarışma, t.y.) (Bkz. Şekil 2.8).

Elde edilen sayısal veriler sonucunda belirlenen problemlerden Mimari Tasarım yarışmalarında problemler başlığı altında bahsedilecektir.

Şekil 2.8: 2012-2021 Yılları arasında yapılan yarışmalarda uygulanan proje sayısı dağılımı.

Bir sonraki başlıkta, ‘‘Mimari tasarım yarışmaları neden yapılır ve yapılmalıdır?’’ sorusuna yanıtlar aranmaktadır.

2.3 Mimari Tasarım Yarışmalarının Yapılma Nedenleri

Mimari tasarım yarışması, profesyonel uzmanları, müşterileri ve hatta son kullanıcıları temsil eden jüri üyeleri arasında mimari tasarım tekliflerinin seçimi ve değerlendirilmesi sırasında diyalog kurmak için meslek tarafından eski, etkili ve güvenilir bir araç olarak görülmektedir. Mimari yarışmalar genellikle belirli bir göreve en uygun çözümleri aramak için düzenlenir (Rönn, 2011).

Şartnamesi, jürisi, elde edilen projeleri, raporları, kolokyumu ile bir bütün olan yarışma sistemi eleştirel bir ortam oluşturarak; mimarlık söylemine katkıda bulunmaktadır. Bu katkı ülkenin mimarlık kimliğini de etkileyerek sürdürülebilir ve sağlıklı bir şekilde gelişimine destek olmaktadır (Aksu, 2013). Yarışmalar kamuoyuna açık bir şekilde gerçekleştirildiği için şeffaf bir süreç yaratmaktadır. Bu da kamuoyu bilincinin oluşmasıyla kamusal alan oluşturmayı teşvik etmektedir. Kamusal alan yaratımı yarışmalar yoluyla yapıldığı için de toplumla ve kentle bütünleşik sağlıklı yapılar oluşması yarışmalarla hedeflenmektedir (Erdoğan, 2009).

Böylesi etkili bir kamusal alan yaratan tasarım yarışmalarına katılma motivasyonları da değişiklik göstermektedir. Bazı katılımcılar ödülün değerine odaklanmakta, bazıları yeteneklerini test edebilecekleri bir fırsat olarak görmekte, bazıları ise potansiyel yatırımcılar, uzmanlar ve kullanıcılar ile tanışma fırsatı yaratacağını düşünmektedir (Lampel vd., 2012). Gerekçesi ne olursa olsun yarışmalara katılan mimarlar bireysel açıdan kendilerini çok yönlü geliştirebilme fırsatı bulmaktadır.

Bu fırsatlarla yarışmalar, mimarın kendini kanıtlayabilmek adına bütün tecrübesini ve bilgisini ortaya koyduğu bir beyin sporu görevi görmektedir. Mimarın kabiliyetini toplum önünde ölçmesi de isteğini artırıcı yönde pozitif rol oynamaktadır (Arat, 2013). Yarışmacı kendinin diğerleri arasındaki varlığının farkına vararak bakış açısını genişletmekte ve bu sayede kendini eleştirebilme imkânı bulmaktadır (Çağlar, 2013). Ayrıca yarışmalar, mimarın ulusal ve uluslararası düzeyde deneyim kazanmasını ve karşılıklı bilgi akışı içerisinde bir iletişim altyapısı oluşturmasını sağlamaktadır.

Bu bakış açısıyla yarışmalar, mimarın günlük meslek pratiğinin dışına çıkmasını sağlayarak; işverenin beklentilerini değil kendi tasarım isteklerini karşılayacağı bir ortamda bulunmasına imkân vermektedir (Aksu, 2013). Sağlanan imkân da mimarın hem kişisel hem de mesleki özgüveninin gelişimine katkı sağlamaktadır.

Yarışmalar mimarlık disiplinine sağladığı katkı yanında, mimarlık öğrencilerinin eğitim sürecinde fayda sağlayacak bir ortam oluşturmaktadır. Mimarlık öğrencileri, yarışmalarla eğitimleri boyunca öğrendiklerini uygulama imkânı bulmaktadır (Erdoğan, 2009). Yarışmaların mimarlık eğitimi alanına taşınması, daha geniş kitlelere ulaşmasını da sağlayacaktır. Bu da öğrencilerin yarışmalar aracılığıyla mesleğe başlamadan kendilerini tanıtmaya fırsatını oluşturmaktadır (Şentek, 2013). Ayrıca henüz öğrenciyken deneyimledikleri yarışma sürecinden çıkarımları ve tecrübeleriyle meslek hayatlarında katılacakları yarışmalarda daha özgüvenli ve bu sürece hâkim bir şekilde yarışma fırsatı yakalayabileceklerdir.

Mimari tasarım yarışmaları tüm bu hususlar değerlendirildiğinde mimarlık kültürüne ve mimarlara oldukça fazla katkı sağlamaktadır. Yarışmalar, mimarın veya mimarlık öğrencilerinin daha rahat ve özgürce düşünerek kendi kimliğini koruyabilecek şekilde fikirlerini ortaya koyabildiği araçlar olarak görülmektedir. Mimara farklı deneyimler

yaşatarak tecrübeler kazandırmakta, mimarın iletişim ağını güçlendirmekte ve kendini gösterebilme imkânı tanıyarak kişinin özgüvenini artırmaktadır.

Böylesi güçlü etkilere sahip yarışmaların yapılabilme ve sürdürülebilirliklerini sağlamada en önemli noktalardan birinin adil değerlendirme olduğu düşünülmektedir. Bu konuda da en büyük sorumluluklardan biri jüri üyelerine düşmektedir. Bir sonraki başlıkta mimari tasarım yarışmalarında sonucun belirlenmesi görevini üstelenen jürinin sorumluluklarından ve bu sorumlulukların öneminden bahsedilecektir.

2.4 Mimari Tasarım Yarışmalarında Jürinin Görevi

Mimari tasarım yarışmalarında son derece karmaşık, çelişkili, ölçülemez ve birden fazla boyut ve kategoriye göre farklılıklar gösteren fikirleri kazananlar ve kazanamayanlar olarak ikiye ayırmak jürinin ana görevidir. Jüri üyeleri, kazananın üstün olduğu kriterlerin seçilmesi ve önceliklendirilmesi (ağırlıklandırılması) ile ilgili bireysel ve toplu kararlar vermektedirler (Kreiner, 2009).

Kazemian ve Rönn (2009), jürinin mimari tasarım yarışmalarındaki biçimsel, estetik ve etik sorumluluğunu sekiz maddede aşağıdaki şekilde özetlemişlerdir:

- **Düzenlemeler ve süreç:** Jüri, yarışma prosedürünün süreçte uyulmasını denetleyecek ve yönetecektir.
- **Kazanan seçimi:** Jüri ödülü alacak adayları belirlemelidir. Ortak bir karara varmak da jürinin görevinin en önemli parçalarından biridir.
- **Tanım ve sunum:** Jüri, yarışmayı organize eden kuruluşlara projeleri sunarken tarafsız bir şekilde sunmalıdır.
- **Tarafsız değerlendirme:** Jüri yarışma programına ve önceden belirlenen değerlendirme ölçütlerine bağlı kalarak projeleri tarafsız bir şekilde değerlendirmelidir.
- **İşbirliği, bağımsızlık ve uzun vadeli toplumsal değer:** Jüri üyeleri yarışmayı açan kurumun isteklerini toplumsal faydalarla birleştirmeye çalışmalıdır. Uzun vadeli düşünerek değerlendirmeler yapmalıdır.
- **Motivasyon:** Jüri, kısa ve öz olacak şekilde ödül alan projelerin sahiplerini motive edici konuşmalar yapmalıdır. (Ödül alamayan proje sahipleri de desteklenerek sonraki yarışmalara katılımları noktasında motive edilmelidir.)

- Sadakat: Jürinin kararı kolektif bir bakış açısıdır. Yarışma sonuçlandıktan sonra herhangi bir jüri üyesi kişisel görüşlerine ters bir sonuç olsa bile oybirliği ile alınan kararları eleştirmemelidir. Yarışma sürecinde değerlendirmeden memnun kalmayan veya değerlendirme noktasında tespit edilen hataların düzeltilmediğini fark eden kişi jüri üyeliğinden istifa etmelidir.
- İtiraz hakkı: Değerlendirme sürecinden memnun kalmayıp jüri üyeliğinden istifasını isteyen kişi ayrıldıktan sonra ödül kazananlarının seçimi konusundaki kişisel görüşlerini açıklama hakkına sahiptir.

Yukarıda belirtilen sorumlulukları taşıyan jüri, mimari yarışmalarda karar verme mekanizmasında kazananları ve kazanamayanları kategorize etme gerekçelerinde açık ve ikna edici olmalıdır (Kreiner, 2009). Değerlendirme aşamasında hem şartnameden hem de jüri değerlendirmesinde ortaya çıkan tanımsız ölçütlerden kaynaklı objektif ve subjektif değerlendirmelerin birlikte olması bu süreci zorlaştırmaktadır (Güzelci, 2018).

Sürecin zorlaşmasının, jürinin kazananı ararken bir dizi meşru menfaati birbirine karşı tartması gerektiğinden kaynaklandığı görülmektedir. Fikirlerin erken aşamada geliştirilmesinden uygulama aşamasına geçilmesine kadar hemen hemen her mimari tasarım sürecinde bazı çıkmazlar bulunmaktadır, fakat bu çıkmazlar yarışmalarda daha da yoğunlaşmaktadır. Doğru karar verme adına jüri bu zorluklarla genelde birkaç kez buluşup toplantı yaparak başa çıkmaktadır (Rönn, 2009).

Toplantılarda jüri değerlendirmesi esnasında yarışma raportörleri jürinin yorumlarından oluşan bir rapor yazmaktadır. Bu rapor, jürinin kriterlerine göre olumlu ve olumsuz özelliklerin vurgulanarak her bir projenin özel değerlendirmesinden oluşmaktadır (Kreiner, 2009). Yapılan yorumlar, jürinin eleştirel bakış açısını koruyarak tarafsız bir şekilde yapılmalıdır. Olumlu ve olumsuz yorumların olmasının sebebi, ödül aşamasından sonra rapora erişilebilmesiyle proje sahiplerinin yorumlar doğrultusunda kendilerini geliştirebilmeleri ve neden seçilip seçilmediklerini daha rahat kavrayabilmeleri içindir.

Mimari tasarım yarışmalarında projeler ölçülebilen ve ölçülemeyen çok sayıda kritere göre değerlendirildikleri için süreçte jürinin sorumluluğu oldukça fazladır. Jürinin, bu sorumluluklarla başa çıkabilmesi için şartname ve ihtiyaç programına da sadık kalarak objektif bir değerlendirme süreci ortaya koyması gerekmektedir. Objektif değerlendirmenin

olmadığı veya yapılamadığı yarışmalarda süreçte ve sonuçta problemlerle karşılaşmaktadır. Bu problemler yarışmaları ve yarışmaların mimarlık disiplinindeki konumlarını zedeleyerek yarışmalara karşı güvenin azalmasına dolaylı olarak da yarışma sayısının ve katılım oranının düşmesine neden olmaktadır.

Çalışmanın bir sonraki başlığında yarışmalardaki genel problemlere değinilmektedir. Bu problemler özelinde ise; şartname ve ihtiyaç programından kaynaklı problemlerden ve yarışma sonucunda etkisi oldukça fazla olan değerlendirme problemlerinden ayrıntılı olarak bahsedilmektedir.

2.5 Mimari Tasarım Yarışmalarında Problemler

Mimari tasarım yarışmaları, bütünüyle değerlendirilmesi gereken bir olgudur. Yarışmada süreç tamamıyla sonucu etkilemektedir. Süreç, yarışmanın ilanından kolokyuma kadar gerçekleştirilen olayları kapsamaktadır. Bütünüyle düşündüğümüzde bu geniş aralıkta karşılaşılan problemler sonucu olumsuz etkileyebilmektedir. Bu etkinin en aza indirilebilmesi veya tamamen yok edilebilmesi için öncelikle problemler belirlenmeli ve bunlara çözüm önerileri getirilerek daha sağlıklı yarışma ortamları oluşturulmalıdır. Yarışma sürecinde karşılaşılan söz konusu problemlerin niteliğini tespit etmeye yönelik yapılan bazı çalışmalara aşağıda yer verilmiştir.

Bu çalışmalardan birinde Noushin Rashedi Zahra (2009), 2000-2008 yılları arasında gerçekleştirilen yarışmalar ile ilgili yaptığı incelemede, bu yarışmalardaki başlıca problemleri şu şekilde sıralamaktadır:

- Yarışma sayısının yeterli olmaması,
- Özel sektörün yarışma yerine teklif alarak proje elde etmesi,
- Yarışma şartnamesinde eksikliklerin olması veya şartnamenin net olmaması,
- Yapılan kolokyumların amacını yerine getirmemesi,
- Seçim sürecinde hazırlanan raporun yeterli olmaması.

Sunulan bu çalışmada ise yukarıda belirtilen bu problemlere ek olarak tasarım yarışmalarıyla ilgili olası başka problemlerin tespiti için, Türkiye’de 2012-2021 yılları arasında yapılan yarışmaların sayısal analizi gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda belirlenen problemler aşağıdaki gibidir:

- Son on yıldaki yarışma sayısının az olması ve bazı senelerdeki ani düşüşlerle yıllara göre yarışma sayılarında istikrarın korunamaması
- Uluslararası yarışma sayısının az olmasından kaynaklı yabancı mimarların yarışmaların çoğuna katılamaması ve kolokyumlarda ülkemiz dışındaki mimarların yarışma projelerine bakış açıları ile ilgili bilginin yarışma ortamı içerisinde edinilememesi
- Yarışmaların çoğunu kamu kurumlarının gerçekleştirmesinden kaynaklı yapı tiplerinde belirli konuların dışına çıkılamaması
- Kazanan projelerin %5'lik bir oranla uygulanması. Yoğun emek ve zaman harcanarak elde edilen başarıların çok düşük bir yüzde ile gerçekleştirilerek yapıyı çevreye yön vermesi, yarışmalara katılımın azalmasına sebep olmaktadır.

Belirlenen bu genel problemler dolaylı olarak da birçok soruna yol açmaktadır. Örneğin, yarışma sayılarının azlığı katılımın azlığı anlamına gelmektedir. Bu da mimarların yarışma ortamına girememesi, kendilerini bu ortamda gösterememesi anlamına gelmektedir. Bir başka problem yarışmaların çoğunu kamu kurumlarının açmasıdır. Kamu kurumlarının yarışma açma sayılarının fazla olması elbette olumludur. Fakat ihtiyaç programları ve şartnameler incelendiğinde kamu kurumlarının açtığı yarışmalarda bulunan sınırların ve kısıtlılıkların daha fazla olduğu görülmektedir. Bu durum da mimarın kendini özgür hissetmesinde engel teşkil ederek tasarımının önüne geçmektedir.

İncelendiği üzere yarışma projelerinin gerçekleştirilmeme durumu da en büyük problemlerden biridir. Mimarların yarışmaya hazırlık sürecinin oldukça uzun olması ve büyük emekler harcanması sonucu kazanan projenin gerçekleştirilmemesi yarışmacıları oldukça büyük hayal kırıklığına uğratmaktadır. Bir yapı ortaya koyabilmek için çabalayan yarışmacılar eserlerini görememektedir. Bu durum da yarışmacıların isteklerini kaybetmesine neden olarak yarışmalara katılım oranını da düşürmektedir. Aynı zamanda uygulama projesinin olmaması maddi kazanım noktasında ciddi bir kayıp da yaratmaktadır.

Bu sorunların önüne geçebilmek adına öncelikle yarışmaların değerinin benimsenmesi ve uzun yarışma süreçlerinin tamamıyla ele alınması gerekmektedir. Yarışmaların meslek ve eğitim hayatında yerinin önemli olduğu bilinerek mimarlar teşvik edilmelidir. Bu teşvikle

ve yarışma sayılarının artırılmasıyla yeni ve farklı projeler elde edilmesine zemin hazırlanmalıdır.

Belirlenen problemler yarışmaların genel problemlerini oluşturmaktadır. Fakat direkt olarak sonucu etkilememektedir. Bir sonraki başlık altında; yarışmaların sonucunda direkt etkisi olan şartname, ihtiyaç programından kaynaklı ve **çalışmanın ana motivasyonunu oluşturan değerlendirmeden kaynaklı problemlerden ayrıntılı bir şekilde bahsedilmektedir.**

2.5.1 Şartname ve İhtiyaç Programından Kaynaklı Problemler

Mimari tasarım yarışmalarında şartname ve ihtiyaç programı büyük önem taşımaktadır. Şartname nitelikli ve yasalara uygun projeleri ayırıştırma noktasında adalet ve tarafsızlık sağlasa da iyi hazırlanmamış ise sonucu belirlemede yetersiz kalabilmektedir (Kreiner, 2010). Şartname ve ihtiyaç programındaki belirsizlikler veya kısıtlılıklar yarışmacıyı da jüriye de olumsuz etkilemekte bu da doğrudan yarışma sonucuna yansımaktadır. Yarışmayı düzenleyen kuruluşun net bir şartname oluşturmaması jürinin bazı noktalarda karar vermekte zorlanmasına sebep olmakta bu da yarışmada objektif değerlendirme sürecini negatif yönde etkilemektedir (Sudjic, 2013).

Yarışma sürecinde yaşanan bir diğer problem ise yarışmayı açan kurumun gereğinden fazla kısıtlılıklar belirlemesidir. Bu kısıtlılıklarla oluşturulan şartname ve ihtiyaç programına bağlı kalmak jüriyi de, yarışmaya katılıp yaratıcı tasarımlar ortaya koymaya çalışan mimarları da bazı yönler öncelik vermeye, diğerlerini ihmal etmeye ya da çok az önemsemeye zorlamaktadır (Aktüre, 1984; Kreiner, 2010). Bu durum da yarışmaların kendi paradigmasını yaratmasına ve bir sınır içinde sıkışıp kalmasına neden olmaktadır. Sınırlar içerisinde gelişimini tamamlayan yarışma projelerinin de genel mimarlık ortamını beslemekten yoksun tasarımlar olarak ortaya çıktığı görülmektedir (Aksu, 2013).

Kısacası, mimari tasarım yarışmalarında şartname ve ihtiyaç programı nitelikli projeler elde etmede oldukça önemli bir yere sahiptir. Uzmanlar tarafından net ve yeterli bir şekilde hazırlanan şartname ve ihtiyaç programı hem yarışmacının hem jürinin işini, dolaylı olarak da yarışma sürecini kolaylaştırmaktadır. Bu yüzden şartname ve ihtiyaç programına yarışma sürecinde ki gerçekleştirilmesi gereken bir zorunluluk olarak değil, yarışmanın sonucunu etkileyebilecek, tasarımlara şekil verecek önemli girdiler olarak bakılmalıdır.

Mimari tasarım yarışmalarında, şartnameler ve ihtiyaç programları tanımlanmış objektif veriler içerse de değerlendirmeler sadece bunlara bağlı kalmamaktadır. Şartname ve ihtiyaç programına ek olarak sonuçta en etkili şey elbette değerlendirme sürecidir. Değerlendirme sürecindeki problemlerden de bir sonraki başlıkta bahsedilecektir.

2.5.2 Değerlendirme Problemleri

Karar verme basit bir şekilde eldeki seçenekler arasından birinin seçildiği süreç olarak tanımlanabilmektedir. Rasyonel karar ise; objektif, doğru, sayısal verilere dayanan, mantıklı, gerçekçi, insani duygulardan arınmış, başkalarının etkisi altında kalmadan verilen, optimum ve hızlı kararlar olarak tanımlanmıştır. Başka bir deyişle rasyonel karar, belirlenen hedefin özelliklerini en başarılı şekilde temsil edenin seçildiği, eldeki tüm seçeneklerin tam anlamıyla tanındığı, seçime ilişkin ortak bir mutabakata varılan karar olarak da tanımlanabilmektedir (Ayyıldız Ünnü, 2014). Heracleous (1994)' a göre rasyonel karar verme süreci 8 aşamada tanımlanabilir. Bunlar:

- Problemin belirlenmesi
- Problemle ilgili hedeflerin belirlenmesi
- Alternatif eylem planları için kapsamlı arama yapılması
- Alternatiflerin objektif olarak değerlendirilmesi
- Hedeflere ulaşma olasılığı en yüksek olan alternatifin seçilmesi
- Seçilen eylem planının uygulanması
- Sonuçların hedeflere göre izlenmesi
- Tatmin edici değilse, işlemin gerektiği kadar tekrarlanması

Karar vermek için gerekli olan yargılama, mimarlık alanında disipliner bir gelenektir. Bir sistemin faydasını tespit etmek, alternatifler arasından birini seçebilmek için değerlendirmeye ihtiyaç duyulmaktadır (Becerik, 2001). Değerlendirmenin başlıca görevi, amaca erişebilmek adına gerekli alternatifleri seçmek ve bu alternatiflerin ikili karşılaştırmalarını nesnel bir şekilde yapmaktır (Tapan, 2004). Fakat sağlıklı sonuçlar elde etme adına yapılacak değerlendirme bilinçli bir şekilde olmalıdır. Bilinçli değerlendirme optimum çözüm bulmada, tasarım sürecindeki aşamalara dönüşler yapılarak sürecin denetlenmesinde ve gelecekte tasarlanacak aynı tipolojiler için veri sağlamada avantaj sağlamaktadır (Palabıyık, 2011).

Okullarda, profesyonel ofislerde ve mimari rekabeti içinde barındıran yarışma denilen bu demokratik olguda, değerlendirme süreciyle tamamlanmayan neredeyse hiçbir tasarım yoktur (Chupin, 2011). Mimarlıkta değerlendirme, tasarım sürecinde ve sonuç üründe değerlendirme olarak iki şekilde gerçekleşmektedir (Sey & Tapan, 1976). Mimari tasarım yarışmaları sonuç ürüne bağlı değerlendirme sistemlerinden birisidir.

Yargılamayı tasarımdan ayrı bir süreç olarak görmek sisteme karşı yanlış bir bakış açısı barındırmaktadır. Jüri üyeleri, kazanan projelerin ikinci tasarımcıları olarak düşünülmelidir. Kazanan, yargılama sürecinin ürünü olduğu için dolaylı olarak buna jürinin tasarladığı bir proje de denilebilmektedir (Chupin, 2011). Yargılama işinde jüri, araştırma havası içerisinde bir kazanan bulmak ister. Bunu da projeleri değerlendirerek yapmaktadır.

Değerlendirme aşamasında fikir birliği, jürinin en iyi çözümü bulduğunun bir işaretidir (Rönn, 2009). Fakat bu fikir birliği her zaman oluşmayabilmekte veya zaman alabilmektedir. Sonuç ürünün değeri mimari ürünün kullanıcı faydasına olması gerektiği bakış açısıyla belirlenmektedir. Bu da mimari tasarım yarışmalarındaki yargılama sürecinde değerlendirme ölçütlerinin de subjektif ve toplumsal normlara bağlı olması anlamına gelerek, görüşlerin bireyden bireye, toplumdan topluma ve zamana bağlı olarak değişebileceğini göstermektedir (Becerik, 2001; Çağlar, 2013). Genellikle ekonomik ve fiziksel hedefler kolayca ölçülürken toplumsal ve estetik hedeflerin ölçülmesinde görüş ayrılıkları yaşanması da yarışmalarda değerlendirme problemleri oluşturabilmektedir (Sey & Tapan, 1976).

Bu noktada en büyük problemlerden biri subjektif değerlendirmelerde objektif ölçütlerden faydalanmanın kolay olmamasından kaynaklanmaktadır (Çağlar, 2013). Bu problemin önüne geçebilmek için karar kriterlerini içeren bir değerlendirme sistemi oluşturulması kararın sağlıklı olmasını etkileyerek bilinçli bir değerlendirme ortamı oluşturmaktadır. Burada kriter, amaca uyacak bir sisteme ulaşabilmek adına çevre faktörleri ile hedef arasındaki ilişki sonucu oluşan bir olgudur (Tapan, 2004).

Değerlendirme sürecinde kriterlerin belirlenmesi ve ağırlıklarının verilmesi süreçteki en önemli adımlardan birini oluşturmaktadır. Ağırlıklandırma, kriterlerin birbirine göre önem derecesinin belirlenmesiyle gerçekleştirilir (Sey & Tapan, 1976). Bu yöntem, değerlendirmenin objektifliğe yaklaşmasını sağlayarak doğru karar vermede daha sistematik

bir yol izlenmesi açısından etkili olabilmektedir. Bu doğrultuda Bazerman ve Moore (2008), rasyonel karar verme sürecinde izlenmesi gereken adımları şu şekilde sıralamaktadır:

1. Sorunun tanımlanması
2. Kriterlerin belirlenmesi
3. Kriterlerin ağırlıklandırılması
4. Alternatiflerin oluşturulması
5. Her bir alternatifin kriterlere göre ağırlıklandırılması
6. Optimal kararın hesaplanması

Mimarlık disiplini ve eğitiminde önemi büyük olan mimari tasarım yarışmalarını bilimsel yönden ele alıp irdeleyen çalışmaların oldukça az sayıda olduğu görülmektedir. Buna ek olarak yarışma sürecindeki değerlendirmelerin sistematik bir şekilde ele alınmasının önemi ile ilgili çalışmalar ise yok denecek kadar azdır.

Bu az sayıdaki çalışmalardan biri Orkan Zeynel Güzelci (2018)'nin "Mimarlık Yarışmaları için Çoklu Faktörlere Göre Entropi Tabanlı Bir Tasarım Değerlendirme Modeli" isimli tez çalışmasıdır. Çalışmada yeni bir yöntem önerilmektedir. Tez kapsamında önerilen bu yöntemin amacı mimari tasarım yarışmalarında dereceye girerek ödül almış projelerin objektif yöntemler kullanılarak elde edilen entropi değerleri ile belli oranda subjektif olan jüri değerlendirmeleri sonucunda elde edilen sonuçların arasındaki ilişkiyi araştırmaktır. Bu ilişkiyi görünür kılan Entropi Tabanlı Tasarım Değerlendirme Modeli (ETTDM) geliştirilmiştir. Model sayesinde mimari tasarım yarışmalarındaki jüri değerlendirme süreçlerine hesaplamalı bir bakış açısıyla bakılması ve çıkan sonuçlarla jürinin verdiği kararların sağlamlasının yapılması hedeflenmiştir. Tez kapsamında belediye binaları için yapılmış olan 7 yarışmadan farklı derecede ödüller alan 42 proje için doluluk-boşluk, kontur, işlevsel dağılım, mekânsal akış, biçim ve uzamsal ilişki olarak belirlenen özelliklere göre entropi ölçümleri yapılmıştır.

Yarışmalarda değerlendirme sürecinin ele alındığı bir başka çalışma ise Pınar Özyılmaz Küçükyağcı ve Murat Yıldız'ın (2019) "Kentsel Tasarım Yarışma Projelerinin Değerlendirilmesinde Mekân Dizimi Yöntemi" isimli makalesidir. Çalışmada yarışma süreci içerisinde mekân dizimi yönteminin objektif bir değerlendirme aracı olarak kullanılabilirliği araştırılmaktadır. Çalışma kapsamında, Gebze Tarihi Kent Merkezi Kentsel Tasarım Proje Yarışması'nda ikincilik, üçüncülük ve 1. Mansiyon ödüllerini kazanan üç

projenin, Depth Map programı kullanılarak yapılan mekân dizimi analizleri incelenmiştir. Mekân dizimi yöntemi ile tasarımların değerlendirilmesinde kullanılan sözel dilin sayısal değerler ile tanımlanması amaçlanmıştır.

Bitmiş yarışmaların sonuçları üzerinden ele alınan bu çalışmalarda; entropi tabanlı bir modelle sonucun sağlamlasının yapılması hedeflenirken, mekân dizimi yöntemiyle sürecin organizasyonu ile alakalı potansiyelinin araştırılması amaçlanmaktadır. Fakat iki çalışmanın da herhangi bir yarışma sürecinde deneyimlenmediği görülmektedir.

Sunulan bu çalışma ise yarışmalarda değerlendirme noktasında sistematik değerlendirmenin önemine vurgu yaparak karar verme adımlarında hesaplamalı tasarım yöntemlerinden yararlanılmasıyla daha objektif sonuçların elde edilebileceği öngörüsü üzerine yapılandırılmıştır. Bunun doğrultusunda da geliştirilen yöntemin yarışma süreci içerisinde deneyimlenmesi hedeflenmiştir.

Mimari sentezi oluşturan parçaların tümünün aynı birimlerde ölçülememesi ve birçok parçanın kullanıcıdan kullanıcıya değişmesine bağlı olarak değerlendirilmesi, bir mimari ürünün değerinin tek bir bakış açısıyla ifade edilmesinin söz konusu olmadığını göstermektedir. Bu nedenle çok boyutlu sistematik değerlendirme yöntemlerinin özellikle mimarlık disiplininde önemszenmesi gerektiği görülmektedir (Tapan, 2004). Yarışma değerlendirme sürecinde sistematik bir değerlendirme yönteminin kullanılmaması sonucu yaşanabilecek problemler aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

- Objektif olmayan değerlendirme sonucunda kazanma potansiyeli daha yüksek projelerin haksızlığa uğraması.
- Yarışmalarda genel olarak objektif değerlendirme yapılmadığına dair oluşmuş ön yargı nedeniyle yarışmalara katılımın azalması bunun da sonuç ürünün kalitesini etkilemesi.
- Jüri üyelerinin de insan olmasıyla objektif düşüncelere ek olarak sübjektifliğin de değerlendirme sürecine dâhil olması.
- Eksik hazırlanmış şartname ve ihtiyaç programları nedeniyle jüri üyelerinin kendi görüşleri çerçevesinde kriterler belirleyerek ilerlemesi.
- Jüri değerlendirmesinde oybirliği sağlanması amacıyla jürilerin birbirlerini ikna etmesiyle ödül sıralamasında değişiklikler olabilmesi.

- Karar verme sürecinin bir sistematığı olmamasından kaynaklı uzamasıyla zaman geçtikçe yorgunluktan kaynaklı objektif değerlendirmeden uzaklaşılması.
- Jüri değerlendirme sürecinin uzamaması adına teslim edilen projelerin yeterli vakit ayırılarak değerlendirilmemesiyle objektiflikten uzaklaşılması.

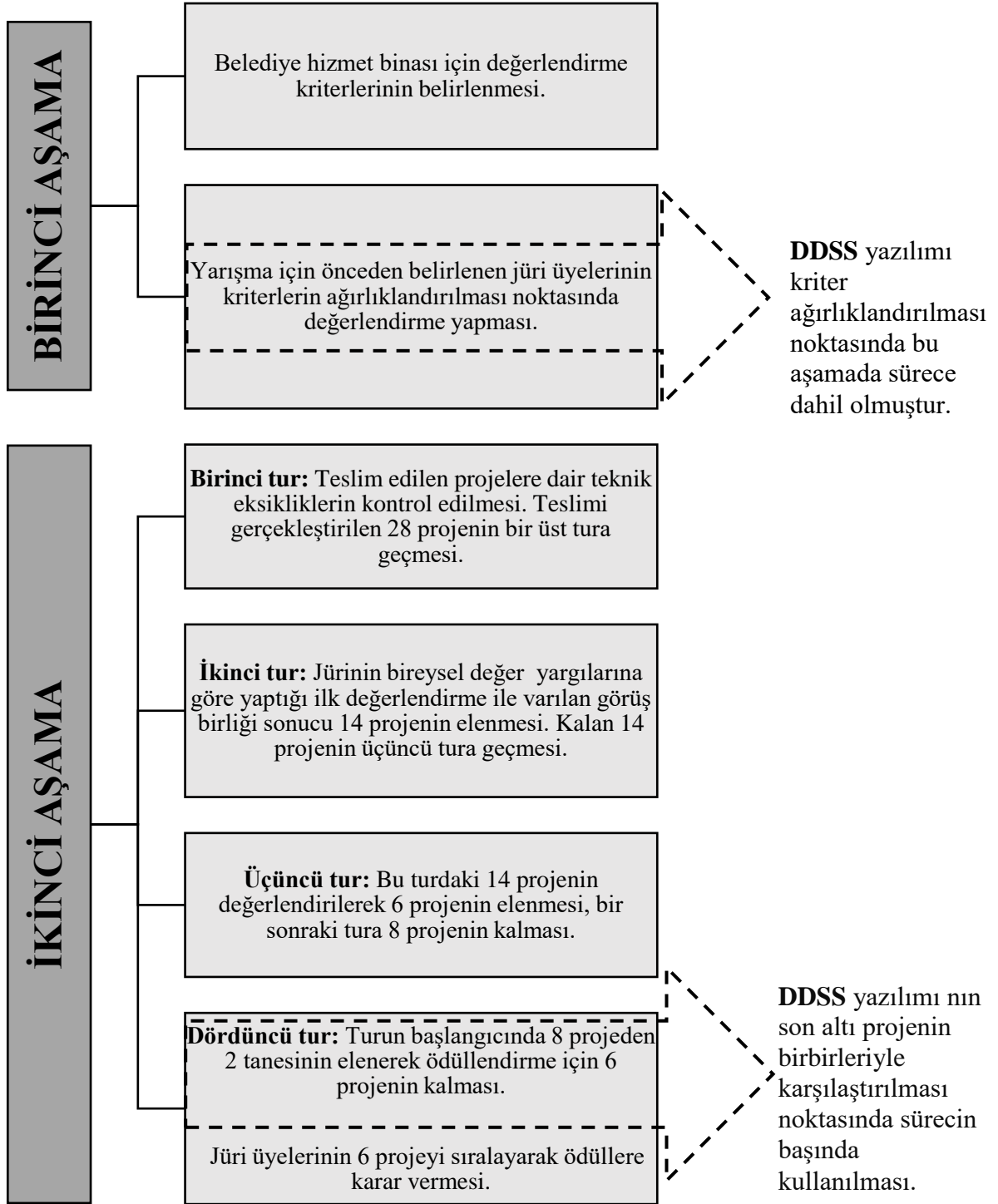
Mimari tasarım yarışmalarındaki problemlerin belirlenmesi ve değerlendirme noktasında yapılan çalışmaların incelenmesi sonrasında ortaya konulan bu çalışma, belirlenen problemleri giderme konusunda bir yöntemin geliştirilmesiyle ilgilidir. Bir sonraki bölümde alan çalışması kapsamında önerilen yöntemin bir mimari yarışma sürecine nasıl entegre edildiği ve karar adımlarında nasıl kullanıldığı üzerinde durulacaktır.

3. GELİŞTİRİLEN BULANIK BİR KARAR VERME YÖNTEMİ ÜZERİNDEN MİMARİ TASARIM YARIŞMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Mimari tasarım yarışmaları genel anlamda, yayınladıkları konularla ilgili yeni okumalar yapmaya, yeni araştırmalar yapmaya, yeni malzemeler hakkında fikir sahibi olmaya, yeni tasarım yöntemlerini tanımaya ve güncel yönetmelikleri gözden geçirmeye olanak tanıyarak mimarın gelişiminde etkin rol oynamaktadır. Böylesi güçlü etkilere sahip olan yarışmaların etkinliğinin artırılması da mimarlık disiplini açısından oldukça önemlidir. Fakat yarışma sürecinde yaşanan bazı problemler bunu engelleyebilmektedir. Bu problemlerden birisi değerlendirme problemleridir.

Karar verme sürecinde objektif düşüncelere ek olarak sübjektif düşüncelerden de faydalanılması değerlendirme problemlerine neden olabilmektedir. Bu noktada değerlendirme sürecinin daha sistematik bir şekilde ele alınmasının problemi giderme noktasında etkili olacağının öngörülmesi bu çalışmanın başlıca motivasyonunu oluşturmaktadır.

Mimari tasarım yarışmalarında değerlendirme problemlerine çözüm arayışı ile ortaya çıkan ve bulanık bir karar verme aracından faydalanarak mimari tasarım yarışmalarının değerlendirilmesiyle ilgili bir yöntem önerilen çalışmanın bu bölümü ikiye ayrılmaktadır. İlk kısımda yöntemin üzerine yapılandırıldığı AHS, Bulanık mantık, Bulanık AHS kavramları ile DDSS yazılımının kuramsal altyapısından bahsedilmektedir. İkinci kısımda, alan çalışması olarak organizasyonu gerçekleştirilen yarışma sürecinden bahsedilmektedir (Şekil 3.1).

Şekil 3.1: Yarışma süreci organizasyonu akış şeması.

3.1 Geliştirilen Yöntemin Kuramsal Altyapısı

Mimari tasarım yarışmalarında değerlendirme noktasında ölçütler ortaya konularak bir seçim yapılmasının daha sağlıklı ve adil sonuçlar elde etmede etkili olacağı öngörülmektedir. Konulacak ölçütlerin ve alternatiflerin birbirleriyle kıyaslanması noktasında yarışma sürecini ve jüriyi zorlamayacak, karar verme aşamasını hızlandıracak pratik bir çözüm yönteminin mimari tasarım yarışmalarında kullanımının gerekli olduğu bu çalışmadaki başlıca motivasyondur.

Bu bölümde Analitik Hiyerarşi Süreci (AHS), Bulanık Mantık, Bulanık AHS ve bu kavramlar üzerine yapılandırılmış DDSS yazılımından bahsedilecektir.

3.1.1 Analitik Hiyerarşi Süreci (AHS)

Analitik Hiyerarşi Süreci (AHS), 1970'li yıllarda Thomas Saaty tarafından geliştirilen genel bir ölçüm teorisidir (Palabıyık, 2011). Aynı anda birkaç faktörü göz önünde bulundurarak ve geri bildirim izin vererek bir senteze veya sonuca varmak amacıyla hem tündengelim hem de tümevarım düşünmeyi kullanan bir süreçtir (R. W. Saaty, 1987). Analitik hiyerarşi süreci, karmaşık bir karar verme problemini bileşenlerine veya seviyelerine bölerek bu seviyeleri hiyerarşik bir şekilde düzenlemektedir. Hiyerarşinin her seviyesinde bileşenler ikili karşılaştırma şemasıyla karşılaştırılmaktadır. Bu noktada herhangi bir karar problemini hiyerarşik olarak yapılandırmak, problemin ana bileşenlerini ele almanın ve tanımlamanın etkili bir yolu olmaktadır (T. L. Saaty, 2005).

AHS karar verme noktasında değerlendirici grubun düşünce sürecine bir disiplin getirerek tutarlı karar vermenin sağlanmasına yardımcı olmaktadır. AHS'ye üç ilke rehberlik etmektedir. Bu ilkelerden aşağıda bahsedilmektedir.

- Ayrıştırma ilkesi, belirlenen kriterlerin ve alt kriterlerin tanımlanarak üstten alta doğru çalışan bir hiyerarşik yapının oluşturulmasıdır. İkili karşılaştırma ilkesi, belirli bir düzeydeki öğelerin görece öneminin ikili karşılaştırmalarını oluşturarak uygulanır (R. W. Saaty, 1987).
- İkili karşılaştırma ilkesinde “eşit derecede önemli”, “orta derecede önemli”, “kuvvetli derecede önemli”, “çok kuvvetli derecede önemli”, “kesinlikle daha önemli” şeklindeki sözel ifadeler kullanılır. Tablo 3.1’de gösterilen cetvel yardımıyla sözel ifadelerin sayısal karşılıkları elde edilmektedir (Palabıyık, 2011; R. W. Saaty, 1987).

Tablo 3.1: AHS yönteminde kullanılan 9’lu karşılaştırma cetveli.

Ölçek	Tanım	Açıklama
1	Eşit derecede önemli.	İki faktör amaca eşit derecede katkıda bulunur.
3	Orta derecede önemli.	Tecrübe ve yargı bir faktörü diğerine çok az derecede tercih ettirir.
5	Kuvvetli derecede önemli.	Tecrübe ve yargı bir faktörü diğerine kuvvetli derecede tercih ettirir.
7	Çok kuvvetli derecede önemli.	Bir faktör güçlü bir şekilde tercih edilir ve baskınlığı rahatlıkla görülür.
9	Kesinlikle daha önemli.	İki faktörden biri diğerine göre kesinlikle daha önemlidir.
2,4,6,8	Ara değerler.	Tercih değeri birbirine çok yakın olduğunda kullanılır.

- Üçüncü ilke, önceliklerin sentezlenmesidir. AHS yönteminde karşılaştırmadan sonra, karşılaştırılan öğelerin önceliklerinin belirlenmesi gerekmektedir. Ortaya çıkacak son kararın güvenilirliği açısından bu ilke oldukça önemlidir (Palabıyık, 2011; R. W. Saaty, 1987).

Çeşitli gözlemler sonucunda oluşturulan AHS, insanoğlunun problemi nasıl anlayıp yorumladığını gözler önüne sermektedir. Anlaşılabilirliğinin kolay olması ve basit matematik hesaplamaları içermesiyle AHS yöntemi gündelik hayatta da ekonomi, planlama, bilişim bilimleri, eğitim gibi alanlarda kullanılmaktadır (Palabıyık, 2011). Elbette yöntemin olumlu ve olumsuz yönleri mevcuttur.

Birçok alanda kullanıma uygun AHS yönteminin olumlu yönleri aşağıda verilmiştir.

- AHS yöntemi, değerlendiricilerin hem sübjektif hem de objektif düşüncelerinin sürece dâhil olmasını sağlamaktadır.
- AHS yönteminde yargıların karşılaştırılması anlaşılabilirliği kolaylaştırmaktadır.
- Hiyerarşik yapısından dolayı belirlenen kriterler ve alternatifler arasındaki ilişkiyi anlaşılır bir şekilde gösterebilmesi çözümü kolaylaştırmaktadır.
- Değerlendirme sonucunda tutarlılığın kontrolünün sağlanabilmesi karar verme sürecindeki önyargıları azaltmaktadır.
- Birden fazla karar vericinin olması durumunda bütün yargıları birleştirerek grup şeklinde karar vermeyi kolaylaştırmaktadır.

AHS yönteminin olumsuz yönleri aşağıda sıralanmaktadır.

- AHS yönteminde kararlar grupça alınsa bile, insan faktörünün içinde olmasından kaynaklı sübjektif yargılar nedeniyle tutarsızlıklar oluşmaktadır.
- AHS yönteminde oluşturulan kriterler, alt kriterler ve alternatiflerden oluşan hiyerarşik yapıda ki karşılaştırma matrisleri, karşılaştırılan öğelerin sayısının çok olması durumunda karşılaştırmanın süresinin uzamasına ve karmaşıklaşmasına neden olabilmektedir.
- AHS yönteminde karşılaştırmalarda kullanılan 9’lu ölçek belirsizliği ifade etme noktasında kısıtlamalar oluşturmaktadır (Alkılınç, 2018; Palabıyık, 2011).

3.1.2 Bulanık Mantık

Mantık, düşünmenin doğruluğunu inceleyen bir bilim dalıdır. Mantığı ilk defa sistematik bir şekilde ele alarak mantığın kurucusu olan Aristoteles ve onu takip eden diğer düşünürler bu alana oldukça fazla katkı sağlamışlardır. Mantık teorisinin oluşturulması ile ‘Düşünce Yasaları’ oluşmuştur (Palabıyık, 2011). Bu düşünce yasaları çerçevesinde ise mantık; Klasik mantık (Aristoteles mantığı), Modern (sembolik) mantık ve Bulanık mantık olarak incelenmektedir. (Paksoy vd., 2013).

Klasik (Aristoteles) mantık; MÖ. 384- 322 yılları arasında yaşamış olan Yunan filozof Aristoteles tarafından geliştirilmiştir. Diğer adıyla Aristotelian mantığı, problemler üzerinde daha basit düşünmeyi sağlamakta ve gerçekliği kanıtlamayı ve bunun kabulünü kolaylaştırmaktadır. Bu doğrultuda da bir şeyin ya doğru ya da yanlış olduğu savunulmaktadır (Paksoy vd., 2013).

Başka bir deyişle bir şey ya siyahtır ya da beyazdır. Bu anlayış ilk defa Perminedes tarafından ortaya atıldığında bile (yaklaşık M.Ö. 4000) karşıt görüşlerin oluşması zaman almamıştır (Palabıyık, 2011).

Modern (Sembolik) mantık; klasik mantığın matematiği temellendirmede yeterli olmadığının düşünüldüğü noktada ortaya çıkmıştır. Russel ve Whitehead 1910-1913’te Principia Mathematica adlı eserle yeni bir mantık sistemi kurmuşlardır (Paksoy vd., 2013).

Bulanık mantık; modern mantığın tek bir doğru yoruma sahip olmasının ve belirsizliği reddeden yapısının yetersizliğinin görülmesiyle ortaya çıkmıştır. Bu noktada Heraclitus bir

şeyin aynı anda hem doğru olmasının hem de doğru olmamasının mümkün olabileceğini ileri sürmüştür. Plato ise bulanık mantığı oluşturacak temel düşünceyi, “doğru” ve “yanlışın” iç içe geçmesiyle oluşan bir durum olarak açıklamıştır (Palabıyık, 2011).

Yani; bulanık mantık, kesin sınırları olmayan bir ifadedir. Bundan dolayı da bulanık mantık belirsiz ifadelerle yapılan belirsiz işlemler değildir. İnsanın karar vermek için idrak etme yeteneğini kullandığı durumlarda bulanıklık vardır (Paksoy vd., 2013; Palabıyık, 2011). Sadece siyah ve beyazın olmadığı, grilerin de mevcut olduğu yaşadığımız dünyadaki bu belirsizliği tanımlayabilmek adına Zadeh (1965), insanoğlunun kullandığı dili kendi metodolojisinde kullanarak bulanık mantığı ortaya koymuştur (Paksoy vd., 2013).

Bulanık mantığın tespit edilen birtakım avantaj ve dezavantajları aşağıda verilmiştir.

Bulanık mantık uygulamalarının avantajları:

- Çok miktarda değişken değerlendirilebilir.
- İçerisinde belirsizlik barındıran bilgiler kullanılabilir. Çıktı ile girdi arasında, bütün değişkenlerin anlaşılmasına gerek yoktur.
- Ögeleri ve bunların doğruluklarını dereceli olarak tanımlamaya imkân verir.
- İnsan düşünme faaliyetine yakın olan dilsel, nümerik olmayan değişkenler kullanılır.
- Bulanık mantığın uygulamaları daha kolay olduğundan geleneksel sistemlere göre daha hızlı ve ucuzdur.
- Karmaşık durumlar için çok az sayıda kural barındırır.
- Mutlak bir matematiksel modele ihtiyaç yoktur.
- Doğrusal olmayan fonksiyonların modellenmesine izin verebilir.

Bulanık mantık uygulamalarının dezavantajları:

- Bulanık bir sistemden model geliştirmek zorlayıcıdır.
- Geleneksel sistemlere göre daha hızlı ve kolay bir prototip oluşturulmasına rağmen bulanık sistemlerin kullanımından önce ince ayarlar yapılması gerekir.
- Bulanık mantığın uygulanması noktasındaki kuralları uzman kişiler belirlemelidir.
- Üyelik fonksiyonları deneyim ile bulunduğundan dolayı uzun zaman alır.
- Bulanık mantık çerçevesinde tasarlanan bir sistemin nasıl sonuç vereceği kestirilemediği için kararlılık analizlerinin yapılması zordur (Paksoy vd., 2013; Palabıyık, 2011).

3.1.3 Bulanık AHS

Pek çok profesyonel durumda insanlar, alternatifler arasında seçim yapmak zorunda kalmaktadır. Bu durumlarda karar verme eğer tek bir kriter varsa sezgiseldir. Fakat birden çok kriter olduğu zaman karmaşık hale gelmektedir (Liu vd., 2020). Çoklu karar vericilerin, karmaşık problemlerin, öngörülemezliğin ve belirsizliğin olduğu durumlarda nesnel rasyonellik uygulanamaz hale gelmekte ve karar verme koşullu rasyonellik olarak adlandırılabilir şeyden etkilenmektedir (Heracleous, 1994). Bu noktada AHS, birçok alanda karmaşık çok kriterli alternatifleri değerlendirebilmek için önerilmektedir.

AHS hem objektif hem de sübjektif değerlendirme kriterlerini dikkate alabilen bir karar verme tekniğidir (T. L. Saaty & Katz, 1990). AHS yönteminde değerlendirme yapılırken 1 ile 9 arasında numaralandırılan ölçeklerle basit bir kullanıma sahip olmasına rağmen birtakım tutarsızlıklar içermektedir. Karar verme noktasında statik kesin değerlerin karar vericinin belirsiz tercihlerini yakalayamaması ve sayılara dökülmesi noktasındaki eksiklikleri bahsedilen tutarsızlıklara örnek olabilmektedir (Cakir ve Canbolat, 2008; Çanlı ve Kandakoğlu, 2007). Bu eksikliklerin önüne geçilmesi adına Bulanık mantık ve AHS yönteminin birleşimiyle gerçeğe daha uygun ve tutarlı sonuçlar elde edilmektedir (Palabıyık, 2011).

Bulanık AHS prosedürü; karşılaştırma matrisinin oluşturulmasından, çoklu yargıların bir araya getirilmesinden, tutarlılığın ölçülmesinden ve bulanık ağırlıkların durulaştırılmasından oluşmaktadır. Kullanım kolaylığı sağlaması, problemlerin sistematik olarak yapılandırılması ve hem kriter ağırlıklarının hem de alternatif önceliklerinin hesaplanması ile oldukça iyi bir performans gösterebilmektedir (Liu vd., 2020). Her şeyin siyah veya beyaz olarak tanımlanamayacağı, gri alanların da olabileceği düşünülerek bu gri alanları tanımlama noktasında bulanık yöntemin başarılı olması, aynı zamanda ikili karşılaştırmada da AHS'nin başarısı bu iki kavramı bütünleştirerek daha iyi sonuçlar elde etmede kullanmaya teşvik etmektedir. Birçok alanda kullanılan Bulanık AHS'nin, soyut kavramları içinde barındırdığı için değerlendirme noktasında problemler yaşanan mimarlık disiplininde de kullanımının güvenilir sonuçlar elde etmede etkili olacağı düşünülmektedir.

3.1.4 DDSS Yazılımı

DDSS (Design Decision Support Software), tasarım değerlendirmede Bulanık AHS yaklaşımına dayalı bir karar destek yöntemi ve bu yöntemin mimari tasarım sürecinde

uygulama potansiyelini artıran web tabanlı bir arayüzdür. Bu bağlamda, yazılımın Bulanık AHS üzerine yapılandırılmasının nedeni karar verme noktasındaki potansiyellerinden dolayı olmuştur.

Arayüz zaman ve mekândan bağımsız olarak birçok değerlendiricinin katılımına izin veren web tabanlı bir değerlendirme yazılımı olarak ASP.Net platformu temel alınarak geliştirilmiştir. Yazılımla farklı özelliklere sahip çok sayıda kriter ile çalışılmasına ve alternatiflerin birbirleri ile karşılaştırılmasına olanak sağlayan pratik bir yaklaşım geliştirilerek yazılımın mimari tasarım sürecinde öznel yargıları ifade etmekte etkili olacağı düşünülmüştür (Palabıyık & Alkılınç, 2021). Yazılımın nasıl işlediği ile ilgili süreç, detaylı olarak alan çalışmasının olduğu bölümde aktarılmıştır.

Yazılım, değerlendirme verilerini elde etmede hesaplamalı bir yöntemle sağlıklı karar verme noktasında avantajlar sağlamaktadır. Yazılımın sağladığı bu avantajlar şu şekilde sıralanabilmektedir:

- Verilerin web üzerinden değerlendiriciler tarafından doğrudan sisteme girilmesi sonrasında ikinci defa veri giriş süreci gerektirmemektedir.
- Yazılım, standart bir web sitesi gibi çalışmakta ve basit, sade ve anlaşılır bir arayüzle kullanıcılara uzmanlık gerektirmeyen kolay kullanım sağlamaktadır.
- Sayı fark etmeksizin değerlendiricilerin internete erişimlerinin olduğu her yerde aynı anda farklı bilgisayarlardan veri girebilmeleri sağlanmaktadır.
- Sistem her seferinde aynı kodlarla çalıştığından dolayı hata oranı azaltılmıştır. Bu durum, değerlendirmelerde daha sağlıklı sonuçlara ulaşabilmek açısından oldukça önemlidir (Palabıyık & Alkılınç, 2021).

DDSS yazılımının bahsedilen avantajlara ek olarak geliştirilmesi gereken dezavantajları şu şekildedir:

- Sistemde değerlendirici havuzu bulunmamaktadır. Bu da her çalışma için yeni değerlendirici eklenmesini gerektirmekte ve rumuzları aynı ise sistem hata vermektedir. Bu nedenle aynı değerlendirici farklı çalışmalara katılıyorsa sistemde bu kişi için farklı rumuz tanımlanması gerekmektedir.

- Kriterlerin ve bunların alt kriterlerinin sayısının fazla olması sonuçların görüldüğü sayfanın uzamasına ve çok fazla rakamsal ifade içermesinden kaynaklı karmaşıklaşmasına neden olmaktadır (Palabıyık & Alkılınç, 2021).

Böylesi bir yazılımın kullanılması ile mimari tasarım yarışmalarındaki karar adımlarında değerlendirmelerin rasyonel bir yapı içerisine yerleştirilebileceği ve tasarımlar hakkında daha bilinçli ve objektif değerlendirmelerin yapılabileceği bu çalışmada ki ana motivasyondur. Yazılımdan yararlanılarak geliştirilen yöntemin kullanıldığı alan çalışmasının organizasyonundan ise bir sonraki başlıkta bahsedilmiştir.

3.2 Geliştirilen Yöntemin Bir Mimari Tasarım Yarışma Sürecinde Test Edilmesi

Geliştirilen yöntemin potansiyellerinin test edileceği mimari tasarım yarışması Balıkesir Karesi Belediyesi ve Balıkesir Üniversitesi arasında imzalanan bir protokol ile Balıkesir Karesi Belediyesi Hizmet Binası Öğrenci Mimari Fikir Yarışması adı altında düzenlenmiştir. Düzenlenen yarışma fikirsel bir yarışma olmasına rağmen belediyenin bu amaç doğrultusunda bir bina elde etme sürecinin ilk aşaması olması açısından oldukça önemsenmiştir. Bu noktada belediyenin ihtiyaçları da gözetilerek yarışma ile proje çeşitliliğinin sağlanması ve farklı fikirlerin ortaya çıkması hedeflenmiştir. Resmi bir kurumun ihtiyacı olan bir binayı karşılama noktasında elde edilen projelerin kullanılabilme potansiyelinin olması, öğrencinin özgeçmişine yarışma ile ilgili olumlu sonuçları ekleyebilecek olması gibi motivasyonlar mimari tasarım yarışmalarının eğitim sürecine entegrasyonu ile ilgili de bilgiler sunmuştur.

2021 Eylül ayında başlayan yarışma süreci iki bölümde organize edilmiştir. Kısaca, yarışmanın ilk aşaması okuldaki mimari tasarım eğitimi ile örtüşen bir süreci kapsarken, ikinci aşaması ise birinci aşamada başarılı olup potansiyeli görülen projelerin olası eksikliklerini tamamlayarak profesyonel bir yarışma ortamında değerlendirilmesini kapsamıştır. Bu iki aşama ile ilgili detaylı bilgiye bölümün devamında yer verilmiştir.

Organize edilen yarışma sürecinde ele alınan ve sunulan çalışmanın konusunu oluşturan karar destek yöntemi de yarışma gibi iki adımda gerçekleştirilmiştir. Kısaca, yöntemin birinci adımı yarışmanın birinci aşamasının paralelinde işlerken; yöntemin ikinci adımı yarışmanın ikinci aşamasına entegre edilmiştir. Yöntemin ele alınmasında da DDSS yazılımından faydalanılmıştır.

3.2.1 Yarışmanın Birinci Aşaması: Mimari Tasarım Eğitim Süreci

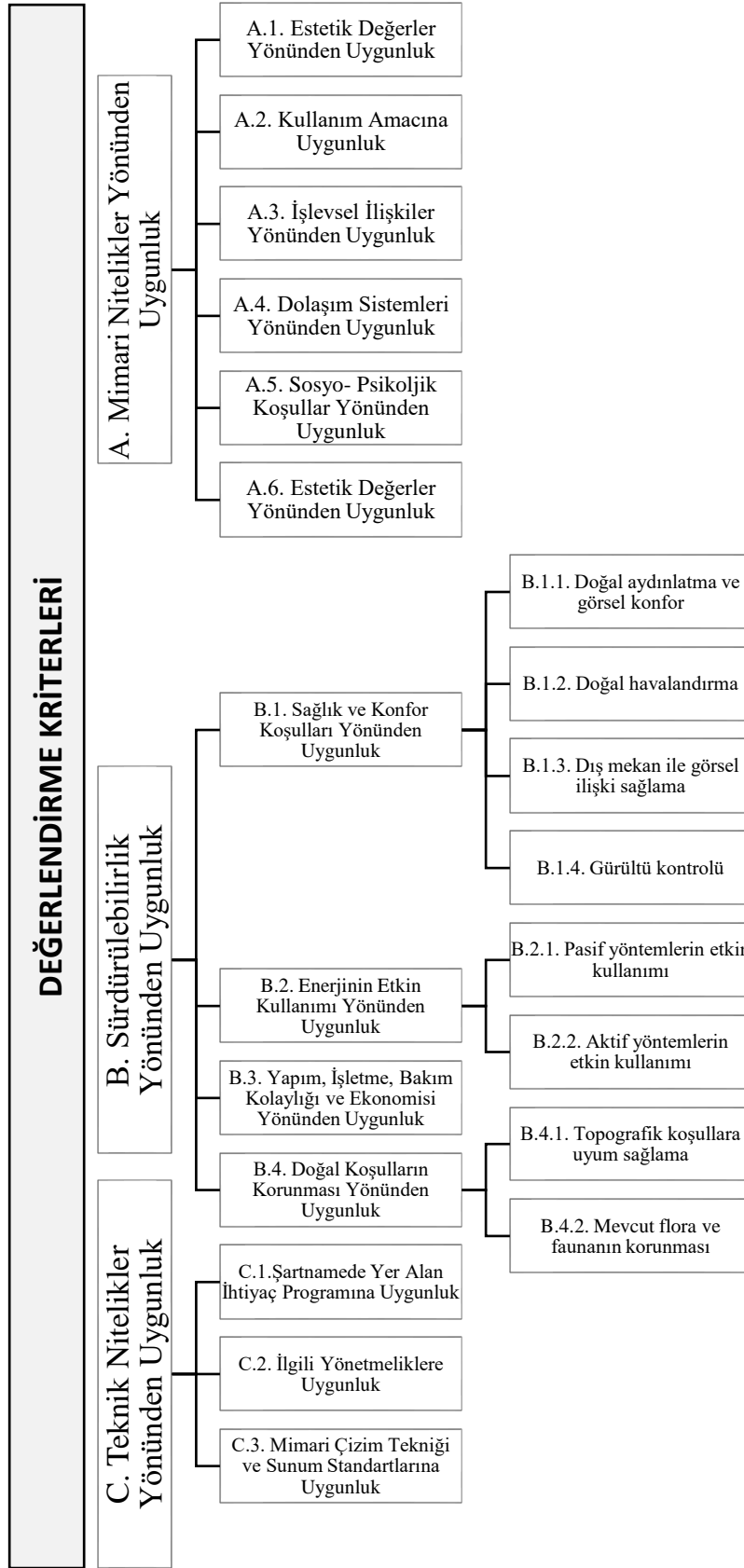
Yarışmanın birinci aşaması, sunulan çalışmada ana amaçlanan şeylerden biri olan mimari tasarım yarışmasının eğitim sürecine nasıl entegre edilebileceği ile alakalı aşamalandırmanın ilk kısmını oluşturmuştur. Buna göre bu süreç, Mimari Tasarım VI stüdyosu kapsamında 8 proje yürütücüsü ve 98 öğrenci ile mimari tasarım eğitiminin bir parçası olarak gerçekleştirilmiştir.

Süreç eğitim dönemi içerisinde bir yürütücünün önderliğinde, ortalama 10-12 kişilik gruplarla belediyenin ihtiyaçlarını belirlediği ve üstünde uzlaşılan bir ihtiyaç programının ve arazi bilgilerinin paylaşılmasıyla başlamıştır. Gerçek bir proje elde edebilme potansiyeliyle gerçekleştirilen yarışmada, öğrencileri motive etmek amacıyla beklentiler net bir şekilde öğrencilerle paylaşılmıştır.

Öğrencilerin dersi geçmekle ilgili kaygılarının da bulunduğu yarışmanın eğitime entegre edildiği bu sürecin devamında ara jüri ve 26-28 Ocak 2022 'de final jürisi gerçekleştirilmiştir. Yarışmaya katılım sağlama hedefi taşıyan 4. Sınıf öğrencilerinin stüdyo ortamındaki jüri değerlendirilmesi sonucunda 32 projenin ikinci aşamaya geçmesi kararlaştırılmıştır. Bir üst aşamaya geçmeye hak kazanan projeler, yalnızca yüksek not alanlardan değil potansiyeli olup geliştirileceğine inanılan projelerden de seçilmiştir. Bu doğrultuda da öğrencilere yarışmaya kadar projelerini revize edebilecekleri bir süre verilmiştir. Okuldaki proje yürütücülerinden oluşan jüri, değerlendirmeyi yarışmadaki jüriye devretmiştir.

Bu aşamanın son bir ayında yarışmada kullanılacak olan kriterler belirlenmiş, kriterlerin ağırlıklandırılması aşamasında ise DDSS ten faydalanılarak jüriden kullanmaları beklenmiştir. Bununla alakalı detaylı bilgi aşağıda verilmiştir.

Birinci aşamanın paralelinde de çalışmada önerilen yöntemin ilk adımını oluşturan kriterlerin belirlendiği ve ağırlıklandırılmasıyla alakalı süreç işlemiştir. Bu kapsamda ilk olarak projelerin yazılımla değerlendirilmesinde kullanılacak kriterlerin belirlenmesi ile ilgili proje konusu çerçevesinde genel bir araştırma yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda kriterler belirlenerek hiyerarşik organizasyon şeması oluşturulmuştur. Belirlenen kriterlerin arasındaki ilişki ise bir karar ağacı olarak ifade edilmiştir. Belirlenen değerlendirme kriterleri üç ana başlık ve bunların alt başlıkları ile Şekil 3.2'deki gibi gösterilmiştir.

Şekil 3.2: Değerlendirme kriterleri karar ağacı.

Belirlenen kriterlerin ve alt başlıklarının neyi ifade ettiklerine dair açıklamaları aşağıda verilmiştir.

A. Mimari nitelik yönünden uygunluk

Mimarlık eylemi, sonuç olarak kurgusal bütünlüğe ulaşılan bir ürünün başka bir değişle mimarlık yapıtının elde edilmesini amaçlar. Kurguda yer alan işlev, mekân, biçim, oran, stil gibi soyut ve somut tüm bileşenlerin bağımsız kimlikleri yapıtın gerçekleşmesi aşamasında dönüşüm geçirir. Tüm bileşenler birbirleri ile yanyanalık, beraberlik şeklindeki ilişkileri aşarak birliktelik ve ayrılmazlık ilkeleri uyarınca kurgusal bütünü kavramsallığı içinde onu oluşturmak üzere ortak yeni ve tek bir kimliği yaratacak şekilde birleşir. Bir yapının mimari kimliğini oluşturan tüm bu bileşenlerin birlikteliğinden oluşan mekânsal ve kütleli bütünlüğünün özüne ve çevresine bağı özün düzeyi, başarıdaki yerini belirler.

A 1. Estetik Değerler Yönünden Uygunluk

- Uygulanan malzeme, renk, doku ve şekillerin etkinliği;
- Ölçü, oran, form ve bütünlük yönünden kaydedilen başarı.

A 2. Kullanım Amacına Uygunluk

- Alan ve mekânların eylemler için yeterliliği,
- Alan ve mekân biçimlerinin eylemler için elverişliliği,
- Mobilya ve donanım düzenleme şekillerinin kullanım amaçlarına uygunluğu.

A 3. İşlevsel İlişkiler Yönünden Uygunluk

- Mekân ve ara birimlerin bina bütünü içindeki organizasyonlarının işlevsel ilişkiler yönünden uygunluğu;
- Mekân ve birimlerin formları ile işlevsel ilişkileri arasındaki bağıntıların olumluluğu.

A 4. Dolaşım Sistemi Yönünden Uygunluk

- Yatay ve düşey dolaşım elemanlarının (holler, koridorlar, merdivenler, asansörler ve rampalar) kapasitelerinin yeterliliği;

- Yatay ve düşey dolaşım elemanlarının biçimlendirmelerinin uzunluğu;
- Mekân ve birimlerin giriş ve çıkışlarının konum ve biçimlerinin yeterliliği,
- Ana ve servis girişleri ile dağılım hollerinin mekân ve birimlerle olan ilişkilerinin etkinliği.

A 5. Sosyo-Psikolojik Koşullar Yönünden Uygunluk

- Mekânların düzenlenmesinde kullanıcıların sosyal gereksinimlerini (sosyal ve kültürel değerlere ilişkin) karşılayacak önlemlerin alınması,
- Mekânların düzenlenmesinde bireyin psikolojik gereksinimlerini (mahremiyet, güvenlik, ait olma v. b.) karşılayacak önlemlerin alınması.

A6. Yakın Çevre İlişkisi Yönünden Uygunluk

- Kütlelerin kompozisyonunda kentsel sürekliliğin sağlanmasına yönelik düzenlemelerin yapılması,
- Kentsel dış mekânların (açık ve yarı açık) kurgulanmasında farklı yaşantı çeşitliliklerine (gündüz, gece, hafta sonları, özel günler v.b.) olanak sağlayacak düzenlemelerin ele alınması,

B. Sürdürülebilirlik yönünden uygunluk

B 1. Sağlık Ve Konfor Koşulları Yönünden Uygunluk

B 1. 1. Doğal aydınlatma ve görsel konfor:

- Kullanıcı üretkenliği ve memnuniyeti açısından, gün ışığı ile iç mekânlarda yeterli bir aydınlık düzeyinin sağlanması,
- Doğal aydınlatmada yansıma ve kamaşmanın önlenmesi için, iç mekâna giren güneş ışığının dengeli dağıtımını kontrol altında tutabilecek (cephelerde açısız seçici, yansıtıcı, fotokromik ve renkli camların yanı sıra güneş kontrol elemanları ve güneş raflarının v.b.) önlemlerin alınması.

B 1. 2. Doğal havalandırma:

- Özellikle sıcak-nemli bölgelerde iç mekânlardaki konfor koşulları ve insan sağlığı açısından taze havanın sağlanması,
- Enerji tasarrufu yapılması açısından doğal havalandırmanın sağlanması ile (hava hareketini kolaylaştıran açık mekânlar, açılabilen pencereler, hava giriş

ve çıkış kanalları v. b.) mekanik havalandırmanın azaltılması ya da tamamen kaldırılması sağlayacak önlemlerin alınması

B 1. 3. Dış mekân ile görsel ilişki sağlama:

- Doğal ya da yapay ortamlar ile çevrili yapılarda çalışan ve yaşayan insanları, psikolojik olarak olumlu etkileyecek dış mekânla görsel ilişkisinin (yeterli pencere yüzeyi ve gök avlu gibi elemanlarla) sağlanması.

B 1. 4. Gürültü kontrolü:

- Dışsal gürültü kaynaklarına göre mekânsal örgütlenme etkinliği,
- İçsel gürültü kaynaklarına göre mekânsal örgütlenme etkinliği,
- İdeal akustik koşullar yönünden mekânların biçimlenmesi.

B 2. Enerjinin Etkin Kullanımı Yönünden Uygunluk

B 2. 1. Pasif yöntemlerin etkin kullanımı:

Binaların enerji etkin pasif sistemler olarak tasarlanmasında;

- Bina yapılandırılması,
- Arazi yerleşim planlaması,
- Peyzaj düzenlemesi,
- Bina yönlendirmesi,
- Uygun form ve kabuk seçimlerinde Bölgedeki rüzgâr yönü, güneş yörüngesi ve iklim bölgelerine (sıcak kuru, sıcak nemli, ılımlı kuru, ılımlı nemli, soğuk) ait koşullarının değerlendirilmesi.

B 2. 2. Aktif yöntemlerin etkin kullanımı:

- Enerji tüketimini en aza indirme dolayısı ile karbon salınımı ve atmosfer kirliliğinin azaltılması açısından, binalarda enerji ihtiyacının (güneş enerjisi, fotovoltaikler, hidro, gel git, dalga, rüzgâr, biokütle, hava-toprak ısı pompaları, jeotermal ve hidrojen üretilen yakıt hücreleri v.b.) yenilenebilir kaynaklardan ve yerel enerji kaynaklarından karşılanması.

B 3. Yapım, İşletme, Bakım Kolaylığı ve Ekonomisi Yönünden Uygunluk

- Yapım maliyeti,
- Yapım kolaylığı,
- İşletme ve bakım maliyeti,
- İşletme ve bakım kolaylığı.

B 4. Doğal Koşulların Korunması Yönünden Uygunluk

B 4. 1. Topografik koşullara uyum sağlama:

- Kaynak tüketimine neden olacak gereksiz kazı ve yükseltmelerden kaçınmak,
- Toprak üstü ve toprak altı zenginliklerini ve mevcut arazi formunu mümkün olduğu kadar az zedeleyecek şekilde binayı konumlandırmak,
- Binanın alt katlarının biçimlendirilmesinde eğimli ve düz arazi özelliklerinin dikkate alınması.

B 4. 2. Mevcut flora ve faunanın korunması:

- Arazideki yerel bitki örtüsü ve diğer canlı topluluklarının çözüm gerektiren bir problem olmaktan çok, kaynak olarak değerlendirilmesi.

C. Teknik nitelikler yönünden uygunluk

C 1. Şartnamede Yer alan İhtiyaç Programına Uygunluk

C 2. İlgili Yönetmeliklere Uygunluk

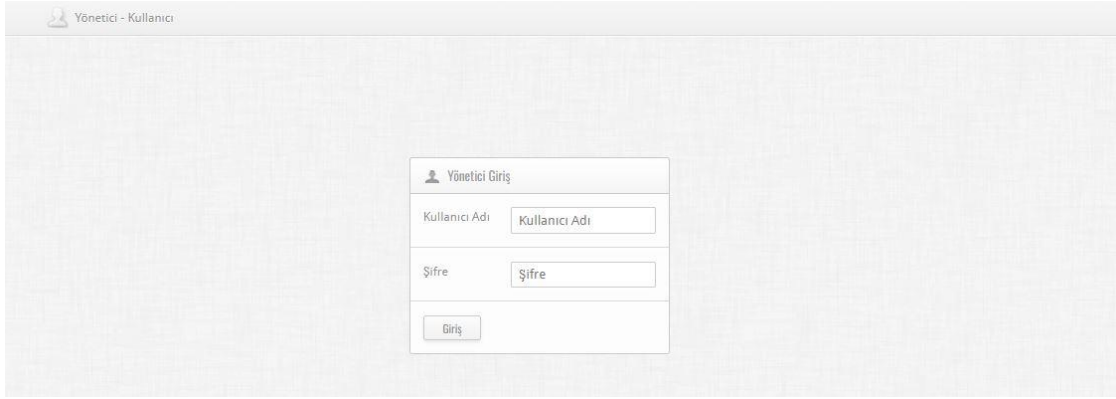
- İmar yönetmeliği,
- Yangın yönetmeliği,
- Otopark yönetmeliği,
- Sığınak yönetmeliği,
- Deprem yönetmeliği.

C3. Mimari Çizim Tekniği ve Sunum Standartlarına Uygunluk

DDSS yazılımında kriterlerin ağırlıklandırılması ile ilgili süreç de aşağıdaki şekilde işlemektedir.

Adım 1: Yazılıma yönetici olarak giriş sağlanması.

Kriterlerin belirlenmesinin ardından bu kriterlerin yazılımda değerlendirilebilmesi için ilk olarak web üzerinden yazılıma giriş yapılmıştır. Bu noktada yazılım, yönetici ve kullanıcı girişi olarak iki farklı giriş seçeneği sunmaktadır (Bkz. Şekil 3.3). Sürece yönetici girişi tercih edilerek devam edilmiştir.

Şekil 3.3: DDSS yazılımı giriş ekranı.

Adım 2: Yeni çalışma oluşturulması.

Yönetici girişinden oturum açıldıktan sonra ana sayfa üzerinden “Yeni Çalışma” seçilip, çalışma adına “Karesi Belediye Binası Yarışma Projesi Jüri Değerlendirmesi”, değerlendirici sayısına 7 ve alternatif sayısına da 6 girilerek çalışma oluşturulmuştur (Belediye tarafından belirlenen verilecek ödül sayısı nedeniyle 6 girilmiştir) (Bkz. Şekil 3.4). Her bir jüri üyesi için ise rumuzlar ve şifreler tanımlanmıştır.

admin

Anasayfa

Kriter Ekle

Çalışmalar

Yeni Çalışma

Kriter Sonuç

Kullanıcı Sonuç

Alternatif Sonuç

Çıkış

Yeni Çalışma Ekleme Alanı
Lütfen tüm alanları eksiksiz olarak doldurunuz.

Çalışma Temel Bilgiler

Çalışma Adı: Karesi Belediye Binası Yarışma Projesi Jüri Değerlendirmesi

Tarih:

Çalışma ile ilgili notlar

Lütfen çalışma ile ilgili notları giriniz.

Değerlendirici Görebilsin Mi

Yayınla

Sayılar

Alternatif Sayısı: 6

Değerlendirici Sayısı: 7

Şekil 3.4: DDSS yazılımında “yeni çalışma” ekranı.

Adım 3: Belirlenen değerlendirme kriterlerinin yazılıma girilmesi.

Çalışmanın yazılıma tanımlanmasının ardından belirlenen değerlendirme kriterleri, sisteme hiyerarşik bir şekilde “Kriter Ekle” sayfasından girilmiştir (Bkz. Şekil 3.5). Kriterlere ait ad, kod ve açıklama bilgileri girilince ilgili sayfanın altında hiyerarşik bir karar ağacı modeli de oluşmaktadır.

Şekil 3.5: Kriter ekleme ekranı.

Adım 4: Belirlenen değerlendirme kriterlerinin değerlendirilmesi.

Kriterlerin ağırlıklandırılmasını yapmak amacıyla jüri üyelerine, kendileri için tanımlanan rumuz ve şifreler iletilmiştir. Her bir jüri üyesi kendi rumuz ve şifresi ile kullanıcı girişini seçerek web üzerinden yazılıma erişim sağlamışlardır. Giriş yaptıktan sonra arayüz üzerinden tanımlanan çalışmayı seçerek kriterlerin ikili karşılaştırmalarını yapmışlardır. Yapılan ikili karşılaştırmalarda birbirlerine göre üstünlüklerini kıyaslayabilecekleri günlük hayatta kullanılan “kesinlikle daha önemli, çok kuvvetli derecede önemli, kuvvetli derecede önemli, orta derecede önemli ve eşit derecede önemli” şeklindeki sözel yargılardan faydalanılmıştır.

Kriterlerin ağırlıklarının belirlenmesinde her bir jüri üyesinin kişisel görüşünü yansıtabileceği ikili karşılaştırmalar, sözel ifadeler karşılık gelen kutucuklar işaretlenerek yapılmıştır (Bkz. Şekil 3.6). Eşit değer ortada olmak üzere, hangi kriter daha önemli ise o kritere yakın bir şekilde işaretleme yapılması gerektiği belirtilmiştir. İşaretlenmemiş karşılaştırma kalması durumunda sistem değerlendiriciyi uyararak boş kalan tüm karşılaştırmaları doldurana kadar kaydedilmesine izin vermemektedir (Palabıyık & Alkılınc, 2021).

	Keskinlikle Daha Önemli	Ara Değer	Çok Kuvvetli Derecede Önemli	Ara Değer	Kuvvetli Derecede Önemli	Ara Değer	Orta Derecede Önemli	Ara Değer	Eşit Derecede Önemli	Ara Değer	Orta Derecede Önemli	Ara Değer	Kuvvetli Derecede Önemli	Ara Değer	Çok Kuvvetli Derecede Önemli	Ara Değer	Keskinlikle Daha Önemli	
A-Mimari Nitelik Yönünden Uygunluk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	B-Sürdürülebilirlik Yönünden Uygunluk
A-Mimari Nitelik Yönünden Uygunluk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	C-Teknik Nitelikler Yönünden Uygunluk
B-Sürdürülebilirlik Yönünden Uygunluk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	C-Teknik Nitelikler Yönünden Uygunluk
☒ A-Mimari Nitelik Yönünden Uygunluk																		
A.1-Estetik Değerler Yönünden	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	A.2-Kullanım Amacına Uygunluk

Şekil 3.6: Kriter değerlendirme ekranı.

Adım 5: Belirlenen değerlendirme kriterlerinin ağırlıklarının elde edilmesi.

Veri girişi tamamlandıktan sonra kriterlerin öncelikli ağırlık değerlerinin hesaplanması, yazılımın arka planda Bulanık AHS yöntemi ile her bir kriter için öncelikli ağırlık değeri oluşturmasıyla tamamlanmaktadır. Süreç sonunda yönetici olarak sisteme giriş yapılarak, kriter sonuç sayfasından çalışma seçilmiş ve kriter ağırlıklarına ulaşılmıştır (Bkz. Şekil 3.7). Değerlendirme sonucunda yedi jüri üyesinin her bir kriter için ortalama ağırlıkları Şekil 3.8'deki karar ağacı üzerinde verilmiştir.

admin

Anasayfa

Kriter Ekle

Çalışmalar

Yeni Çalışma

Kriter Sonuç

Kullanıcı Sonuç

Alternatif Sonuç

Çıkış

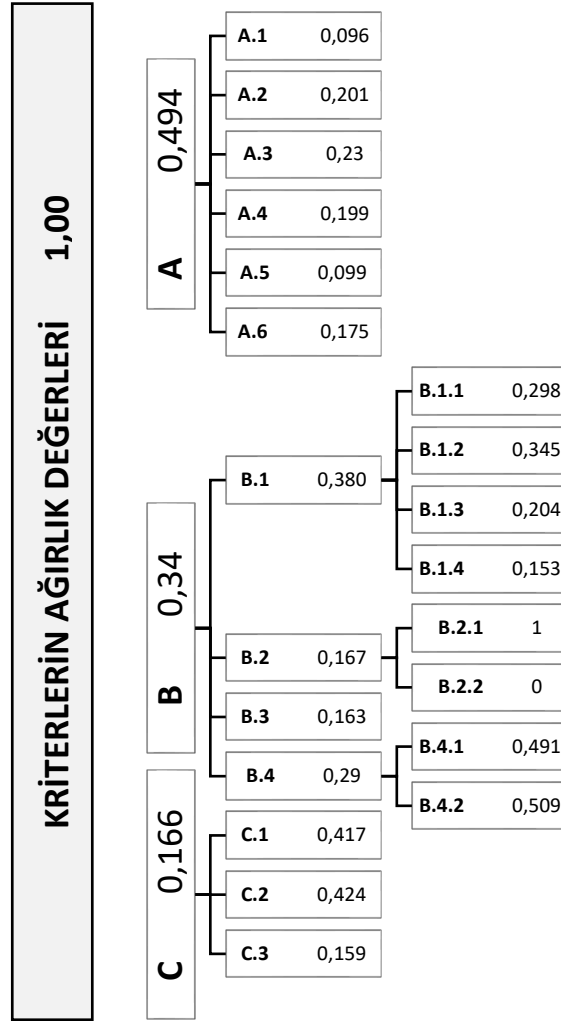
Kriter Sonuç Sayfası
Lütfen çalışma seçiniz.

Çalışma: Kareli Belediye Binası Yarışma Projesi_10.02.2022_Jüri değerlendirilmesi

Sonuçlar

A	- 0,494
B	- 0,34
C	- 0,166
A.1	- 0,096
A.2	- 0,201
A.3	- 0,23
A.4	- 0,199
A.5	- 0,099
A.6	- 0,175

Şekil 3.7: Kriter sonuç ekranı.

Şekil 3.8: Değerlendirme kriterlerinin ağırlıkları.

Birinci aşamada belediye projesi kapsamında yapılan kriter değerlendirmesinde jürinin ortak kararına göre önem dereceleri bakımından ilk sırayı yaklaşık %50’lik bir önem derecesiyle A (Mimari Nitelikler Yönünden Uygunluk) kriterinin aldığı görülmüştür. A kriterini sırasıyla %35’lik önem derecesiyle B (Sürdürülebilirlik Yönünden Uygunluk), %15’lik bir önem derecesiyle de C (Teknik Nitelikler Yönünden Uygunluk) kriteri takip etmektedir.

Değerlendirme sonucunda her bir alt gruptaki kriterlerin birbirlerine göre önem dereceleri de tespit edilmiştir. Buna göre ilk olarak A kriterine ait alt kriterler incelendiğinde; jüriye göre A.2 (Kullanım Amacına Uygunluk) ve A.3 (İşlevsel İlişkiler Yönünden Uygunluk) kriterlerinin diğer alt kriterlere göre daha önemli görüldüğü; A.1 (Estetik Değerler Yönünden Uygunluk) ve A.5 (Sosyo- Psikolojik Koşullar Yönünden Uygunluk) kriterlerinin ise diğerlerine göre bu çalışma özelinde görece olarak geri planda kaldıkları tespit edilmiştir.

B kriterinin alt kriterlerinde ise B.1 (Sağlık ve Konfor Koşulları Yönünden Uygunluk) jüri tarafından baskın bir şekilde önemli görülmüştür. B.1'in alt kriterlerinin önem dereceleri birbirlerine yakın olsa da B.1.2 (Doğal Havalandırma) diğerlerine göre yaklaşık %35'lik bir yüzdeyle daha önemli bulunmuştur. B.1 kriterini B.4 (Doğal Koşulların Korunması Yönünden Uygunluk) kriteri izlemiştir. Kalan iki alt kriter olan B.2. (Enerjinin Etkin Kullanımı Yönünden Uygunluk) ve B.3. (Yapım, İşletme, Bakım Kolaylığı ve Ekonomisi Yönünden Uygunluk)'ün önem derecelerinin ise birbirine oldukça yakın olduğu tespit edilmiştir.

C kriteri özelinde C.1 (Şartnamede Yer Alan İhtiyaç Programına Uygunluk) ve C.2. (İlgili Yönetmeliklere Uygunluk) ise çok yakın derecede önemli bulunarak değerlendirilen projeyi vasıflı bulma noktasında ağırlık kazanan kriterler olarak ön plana çıkmıştır. Bu iki kritere göre daha az öneme sahip olduğu düşünülen alt kriter ise C.3. (Mimari Çizim Tekniği ve Sunum Standartlarına Uygunluk) olmuştur.

Genel olarak bu aşamada tasarım alternatiflerinin değerlendirilmesi amacıyla ortaya koyulan kriterlere ait ağırlıklar belirlenmiştir. Bir sonraki başlıkta yarışmaya katılan projelerin yarışma jürisi tarafından değerlendirildiği ikinci aşamadan bahsedilmiştir.

3.2.2 Yarışmanın İkinci Aşaması: Yarışma Süreci

Değerlendirmeyi kapsayan bu aşamada uluslararası yarışmalardaki normal işleyiş doğrultusunda bir süreç izlenmiştir. Süreçte önceden belirlenmiş yedi jüri üyesinin bulunduğu heyet alanlarında uzman 6 tane mimar ve bir inşaat mühendisinden oluşturulmuştur. Normal bir yarışma jürisinin oluşturulması noktasındaki kriterlere dikkat edilerek profesyonel bir anlayışla belirlenmeye çalışılan jürinin 6 tanesi üniversiteden, 1 tanesi de mimarlar odasından seçilmiştir.

Alanında yetkin kişilerden oluşan bu jüri tarafından 28 proje incelenerek değerlendirmeler yapılmıştır. Değerlendirme esnasında aşamalı olarak projeler elenmiştir. Jürinin değerlendirme süreci dört turda gerçekleşmiştir. Kısaca ilk olarak teslimle veya teknikle ilgili kontrollerin sağlanmasıyla 28 projenin yarışmaya devam etmesine karar verilmiştir. İkinci turda jürinin değerlendirmeleriyle 14 proje elenmiştir. Üçüncü olarak altı proje daha elenerek sekiz projeye indirgenmiştir. Jürinin ikinci gününde ön plana çıkan projeler ve neden ön plana çıktıkları belirlenerek son altıya kalan projeler seçilmiştir. Sıralama

yapılmadan yazılımla değerlendirme yapılmış ama sonuçlar jüri üyeleri ile paylaşılmamıştır. Son turda da jürinin kendi belirlediği yollarla ödülleri kazanan projelerin sıralaması yapılmıştır. Yarışmanın dört tur için incelenmesi aşağıda ayrıntılı bir şekilde verilmiştir.

Birinci tur: Jüri üyeleri değerlendirme için 25.02.2022 tarihinde saat 12.30'da toplandıktan sonra birinci turda teknik ve teslimle ilgili problemlerden kaynaklı bir eleme gerçekleştirilmeden 28 projenin bir üst tura geçmesiyle yarışma sürecine devam etmeye karar vermiştir.

İkinci tur: Turun başında 14 projenin elenmesi hedeflenerek değerlendirmeye başlanmıştır. Jüriler, projeleri bireysel olarak tek tek incelemiş ve kendi skalalarını belirleyerek puanlamıştır. Jüri başkanı önderliğinde verilen puanlarla bir tablo oluşturulmuştur. Jüri, tablo ile sayısal verilerden yararlanılarak bir eleme yapılmayı amaçlamıştır.

Tablo 3.2'de jürinin oluşturduğu sistematik verilmiştir. Verilen puanlarda her bir jüri için sınır değerler belirlenmiş ve bu değerden düşük vermeleri ret kabul edilerek 28 projenin puan ortalaması ve ret sayıları hesaplanmıştır. Beş ve altı ret alan projelerin kesin olarak elenmesine, bir ve iki ret alanların da kesin olarak bir sonraki tura geçmesine karar verilmiştir. Tablo 3.2'de kesin olarak elenenler kırmızı, kesin olarak bir üst tura geçmeye hak kazananlar ise yeşil ile gösterilmiştir. Bu doğrultuda toplam 10 adet proje kesin olarak elenmiştir. Elenen projeler A, Ç, D, E, Ğ, I, İ, M, N ve T şeklindedir.

Tablo 3.2: İkinci turda ilk aşamada kesin elenenler ve bir sonraki tura kesin geçenler.

RUMUZ	1. JÜRI	2. JÜRI	3. JÜRI	4. JÜRI	5. JÜRI	6. JÜRI	7. JÜRI	ORTALAMA	RET SAYISI
A	4	6	3	7	6	3	7	5,14	5
B	5	8	7	2	6	4	7	5,57	3
C	3	7	4	8	7	5	6	5,71	2
Ç	4	3	3	9	5	3	5	4,57	6
D	6	3	4	8	5	4	6	5,14	5
E	3	6	4	6	7	3	4	4,71	5
F	4	7	8	3	8	5	7	6,00	2
G	3	6	7	9	8	3	7	6,14	3

Tablo 3.2 (devam).

RUMUZ	1. JÜRİ	2. JÜRİ	3. JÜRİ	4. JÜRİ	5. JÜRİ	6. JÜRİ	7. JÜRİ	ORTALAMA	RET SAYISI
Ğ	4	6	4	4	6	7	4	5	6
H	6	8	5	3	6	6	6	5,71	4
I	3	7	5	4	6	4	8	5,29	5
İ	3	6	4	9	7	4	4	5,29	5
J	3	6	6	3	8	5	8	5,57	3
K	5	9	7	4	9	3	9	6,57	2
L	3	7	7	3	8	3	8	5,57	3
M	3	5	5	4	8	5	4	4,86	5
N	4	5	4	6	6	6	5	5,14	5
O	5	6	3	7	6	6	4	5,29	4
Ö	3	8	8	6	8	4	9	6,57	2
P	3	6	5	5	7	3	9	5,43	4
R	6	6	7	5	6	3	8	5,86	3
S	3	6	6	2	8	3	9	5,29	4
Ş	5	7	6	4	8	5	9	6,29	1
T	3	7	4	3	7	3	5	4,57	5
U	7	8	8	6	8	5	8	7,14	0
Ü	7	7	8	4	6	6	5	6,14	3
V	3	4	6	4	6	5	5	4,71	4
Y	3	8	7	8	7	3	4	5,71	3

Jüri, hedeflediği on dört elemeye ulaşabilmek için puan ve ret tablosunda ortalamaların yakın olması nedeniyle tablodan yararlanamamış, bunun yerine sözlü bir değerlendirme yaparak 4 projeyi daha elemiştir. Böylece ikinci turun ikinci aşamasında elenen projeler O, P, V ve Y

şeklindedir. Tablo 3.3'te ise elenen 4 proje koyu kırmızı, bir üst tura geçmesi kesinleşenler de koyu yeşil ile gösterilmiştir.

Tablo 3.3: İkinci turda ikinci aşamada kesin elenenler ve bir sonraki tura geçenler.

RUMUZ	1. JÜRİ	2. JÜRİ	3. JÜRİ	4. JÜRİ	5. JÜRİ	6. JÜRİ	7. JÜRİ	ORTALAMA	RET SAYISI
A	4	6	3	7	6	3	7	5,14	5
B	5	8	7	2	6	4	7	5,57	3
C	3	7	4	8	7	5	6	5,71	2
Ç	4	3	3	9	5	3	5	4,57	6
D	6	3	4	8	5	4	6	5,14	5
E	3	6	4	6	7	3	4	4,71	5
F	4	7	8	3	8	5	7	6,00	2
G	3	6	7	9	8	3	7	6,14	3
Ğ	4	6	4	4	6	7	4	5,00	6
H	6	8	5	3	6	6	6	5,71	4
I	3	7	5	4	6	4	8	5,29	5
İ	3	6	4	9	7	4	4	5,29	5
J	3	6	6	3	8	5	8	5,57	3
K	5	9	7	4	9	3	9	6,57	2
L	3	7	7	3	8	3	8	5,57	3
M	3	5	5	4	8	5	4	4,86	5
N	4	5	4	6	6	6	5	5,14	5
O	5	6	3	7	6	6	4	5,29	4
Ö	3	8	8	6	8	4	9	6,57	2
P	3	6	5	5	7	3	9	5,43	4
R	6	6	7	5	6	3	8	5,86	3
S	3	6	6	2	8	3	9	5,29	4
Ş	5	7	6	4	8	5	9	6,29	1
T	3	7	4	3	7	3	5	4,57	5

Tablo 3.3 (devam).

RUMUZ	1. JÜRİ	2. JÜRİ	3. JÜRİ	4. JÜRİ	5. JÜRİ	6. JÜRİ	7. JÜRİ	ORTALAMA	RET SAYISI
U	7	8	8	6	8	5	8	7,14	0
Ü	7	7	8	4	6	6	5	6,14	3
V	3	4	6	4	6	5	5	4,71	4
Y	3	8	7	8	7	3	4	5,71	3

Üçüncü tur: Bu tura 14 (on dört) adet proje ile başlanmıştır. Jürinin sözel değerlendirmeleri sonucunda oy çokluğu ile altı adet proje elenerek bir sonraki tura sekiz proje kalmıştır. Üçüncü turda projeler; kütleli oranların dengesizliği, mekânsal çözümlerin yeterli olgunluğa ulaşamaması, mimari özgünlükten yoksunluk, çevresiyle kurduğu ilişkinin zayıf olması ve cephe arayışlarında beklenen olgunluğa ulaşılamaması gibi nedenlerden kaynaklı elenmiştir. Elenen projeler ise C, G, J, L, Ö ve R'dir. Bu turda projelerin elenmesi noktasında ortak görüşlerin çoğunlukta olmasından dolayı tablo yapılarak bir eleme yöntemine gidilmemiştir.

Dördüncü tur: Değerlendirme 26.02.2022 Cumartesi günü saat 09.30'da başlamıştır. Bu tura kalan sekiz proje içinden Ş, taşıyıcı sistemindeki çözümlenmeyen konsol, yapı formunun yakın çevresiyle kurduğu ilişkinin baskın olması gibi olumsuzluklarından dolayı elenmiştir. S projesinin ise deneysel form arayışından kaynaklı bağlamla kontrast oluşturması olumsuz bulunmuştur. İç mekân çözümleri ve dış cephe tasarımının da yeterli olgunlukta olmamasından dolayı ödül alacak altı proje içerisinde kalamamıştır.

Bu aşamaya kadar son altıya kalan projeler sıralama yapılmadan belirlenmiştir. Çalışmada kullanılan yöntem yarışma sürecinin bu aşamasında devreye girmiştir. Bu kısımda devreye girmesinin sebebi ise insani değerlendirme açısından değerlendirilecek öge sayısının artmasının süreci olumsuz etkilemesindedir. Ögeler birbirleriyle kıyaslanmak istendiğinde; ikili karşılaştırmalarda projelerin niteliklerini anımsamayla alakalı problemler yaşanacağı için, değerlendirmenin tutarlı ve doğru olması adına karşılaştırılan ögelerin sayısı 9'dan fazla olmamalıdır (T. L. Saaty & Katz, 1990). Bu nedenle yöntemin ödül aşamasında devreye girmesiyle yarışmanın en zor sürecinin sayısal verilerle netleştirilmesi, verilen kararların

somut sonuçlarla açıklanabilmesi ve rapora daha net yansıtılmasına yardımcı olacağı öngörülerek bu turda devreye sokulmuştur.

Jüri üyelerinden, yarışmanın normal işleyişinde ödülleri belirlemeden önce yazılımı kullanarak projeleri karşılaştırmaları istenmiştir. Yararlanılan DDSS yazılımında projelerin ağırlıklandırılması ile ilgili süreç de aşağıdaki şekilde işlemektedir.

Adım 1: Ödül aşamasına kalan projeler için yazılıma isim tanımlanması.

Projelerin yazılımda değerlendirmelerinin kolay ve hızlı olması için projelere birden altıya kadar numara verilmiştir. Verilen numaralar yazılıma girilmiştir.

Adım 2: Projelerin değerlendirilmesi.

Her bir jürinin kriter değerlendirmesinde kullandıkları rumuz ve şifreleriyle DDSS yazılımına kullanıcı girişi yapmaları istenmiştir. Arayüzde alternatif değerlendirme seçilerek devam edilmiştir (Bkz. Şekil 3.9).

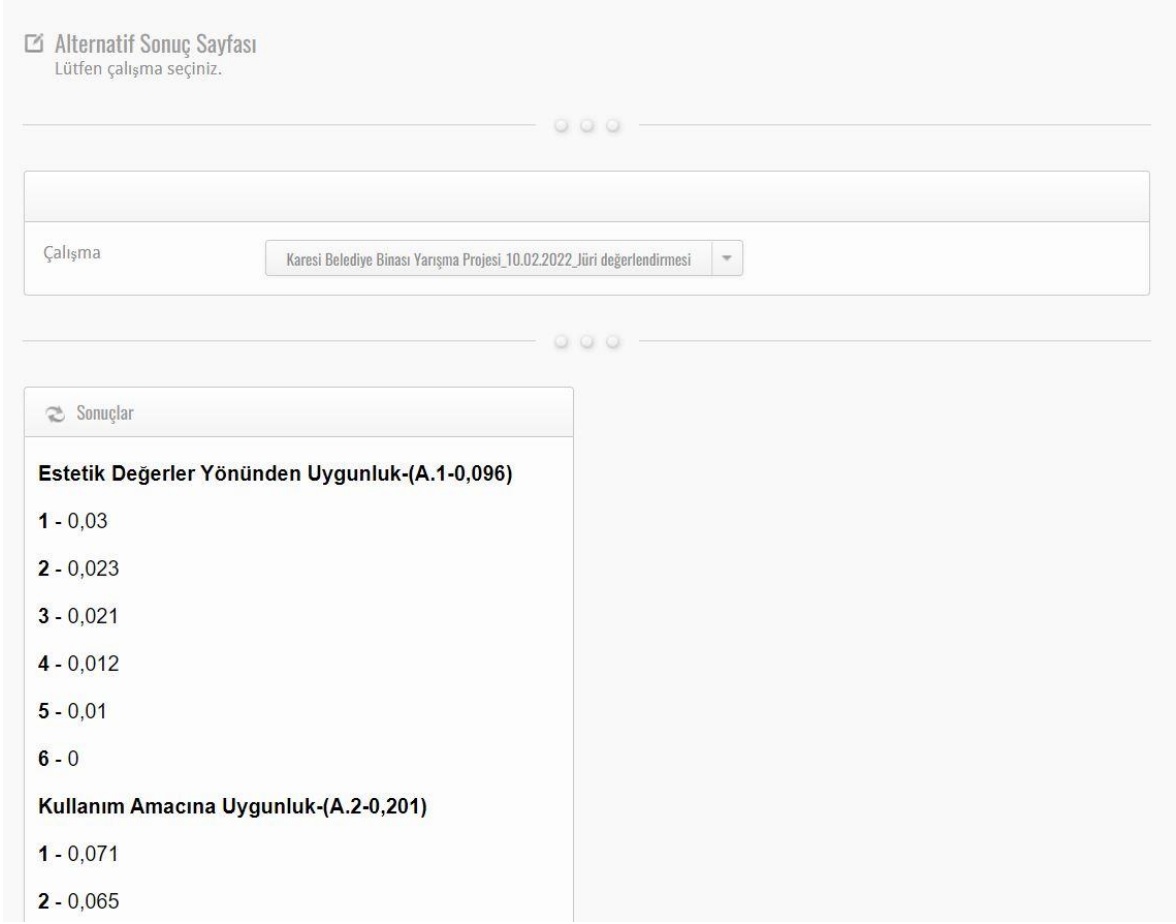
	Kesinlikle Daha Önemli	Ara Değer	Çok Kuvvetli Derecede Önemli	Ara Değer	Kuvvetli Derecede Önemli	Ara Değer	Orta Derecede Önemli	Ara Değer	Eşit Derecede Önemli	Ara Değer	Orta Derecede Önemli	Ara Değer	Kuvvetli Derecede Önemli	Ara Değer	Çok Kuvvetli Derecede Önemli	Ara Değer	Kesinlikle Daha Önemli	
A.1 Estetik Değerler Yönünden Uygunluk																		
1-1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2-2
1-1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	3-3
1-1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	4-4
1-1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	5-5
1-1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	6-6
2-2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	3-3
2-2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	4-4
2-2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	5-5

Şekil 3.9: Projelerin değerlendirme ekranı.

Yazılımın aynı anda farklı bilgisayarlarda açılabilmesi avantajı kullanılarak jürilerin projelerin ikili karşılaştırma verilerini eş zamanlı olarak yazılıma girmeleri sağlanmıştır. Değerlendirmede, projeler kriter bazında karşılaştırılmıştır. Bu noktada, jürinin görüşüne göre hangi kriter daha önemli ise o kritere yakın olan kutucuklar değerine göre işaretlenmiştir. 7 jüri üyesinin her bir kriter bazında 6 projeyi birbirleriyle ikili karşılaştırmasıyla proje değerlendirme süreci tamamlanmıştır.

Adım 3: Projelerin ağırlıklarının elde edilmesi.

Yazılımla yapılan ikili karşılaştırmalar doğrultusunda her bir projenin önemi karşılaştırıldıkları kriterlerin ağırlıkları ile yazılım tarafından çarpılarak kriterlerin önemine göre ağırlıklandırılmıştır (Palabıyık & Alkılınç, 2021). Yazılıma yönetici olarak giriş yapılarak proje değerlendirme sonuçlarına ulaşılmıştır (Bkz. Şekil 3.10).

Şekil 3.10: Projelerin ağırlıklarının sonuç ekranı.

Elde edilen sayısal sonuçların tamamı ise Tablo 3.4’te verilmiştir. Buna göre birincinin ağırlığı 0,31, ikincinin 0,27, ilk üçüncünün 0,19, ikinci üçüncünün 0,13, birinci mansiyonun 0,05 ve ikinci mansiyonun 0,03 çıkmıştır.

Tablo 3.4: Jürinin proje değerlendirmesi sonuçları.

KRİTER	U	H	Ü	B	K	F
A. Mimari						
Nitelikler						
Yönünden						
Uygunluk						
A.1 Estetik Değerler	0,03	0,023	0,021	0,012	0,01	0
Yönünden Uygunluk	(%31.25)	(%23.95)	(%21.87)	(%12.5)	(%10.41)	(%0)
(0,096)						
A.2 Kullanım Amacına	0,071	0,065	0,046	0,019	0	0
Uygunluk (0,201)	(%35.32)	(%32.33)	(%22.88)	(%9.45)	(%0)	(%0)

Tablo 3.4 (devam).

KRİTER	U	H	Ü	B	K	F
A.3 İşlevsel İlişkiler	0,082	0,07	0,042	0,033	0	0,003
Yönünden Uygunluk (0,23)	(%35.65)	(%30.43)	(%18.2)	(%14.34)	(%0)	(%1.3)
A.4 Dolaşım Sistemi	0,07	0,06	0,042	0,018	0	0,008
Yönünden Uygunluk (0,199)	(%35.17)	(%30.15)	(%21.1)	(%9.04)	(%0)	(%4.02)
A.5 Sosyo Psikolojik	0,034	0,028	0,017	0,007	0,011	0,001
Koşullar Yönünden Uygunluk (0,099)	(%34.34)	(%28.28)	(%17.17)	(%7.07)	(%11.11)	(%1.01)
A.6 Yakın Çevre	0,054	0,05	0,031	0,019	0,008	0,014
İlişkisi Yönünden Uygunluk (0,175)	(%30.85)	(%28.57)	(%17.71)	(%10.85)	(%4.57)	(%8)
B. Sürdürülebilirlik						
Yönünden						
Uygunluk						
B.1.1 Doğal	0,091	0,074	0,057	0,035	0,03	0,013
Aydınlatma ve Görsel Konfor (0,298)	(%30.53)	(%24.83)	(%19.12)	(%11.74)	(%10.06)	(%4.36)
B.1.2 Doğal	0,11	0,089	0,074	0,036	0,018	0,019
Havalandırma (0,346)	(%31.79)	(%25.72)	(%21.38)	(%10.40)	(%5.20)	(%5.49)
B.1.3 Dış Mekân ile	0,063	0,055	0,038	0,028	0,014	0,006
Görsel İlişki Sağlama (0,204)	(%30.88)	(%26.96)	(%18.62)	(%13.72)	(%6.86)	(%2.94)
B.1.4 Gürültü Kontrolü	0,035	0,037	0,032	0,021	0,014	0,014
(0,153)	(%22.87)	(%24.18)	(%20.91)	(%13.72)	(%9.15)	(%9.15)
B.2.1 Pasif	0,251	0,21	0,218	0,199	0,115	0,006
Yöntemlerin Etkin Kullanımı (1)	(%25.1)	(%21)	(%21.8)	(%19.9)	(%11.5)	(%0.6)
B.2.2 Aktif	0	0	0	0	0	0
Yöntemlerin Etkin Kullanımı (0)	(%0)	(%0)	(%0)	(%0)	(%0)	(%0)

Tablo 3.4 (devam).

KRİTER	U	H	Ü	B	K	F
B.3 Yapım, İşletme, Bakım Kolaylığı ve Ekonomisi Yönünden Uygunluk (0,163)	0,047 (%28.83)	0,042 (%25.76)	0,032 (%19.63)	0,036 (%22.08)	0 (%0)	0,007 (%4.29)
B.4.1 Topografik Koşullara Uyum Sağlama (0,491)	0,147 (%29.9)	0,127 (%25.86)	0,077 (%15.68)	0,083 (%16.90)	0,037 (%7.55)	0,018 (%3.66)
B.4.2 Mevcut Flora ve Faunanın Korunması (0,509)	0,146 (%28.68)	0,124 (%24.36)	0,097 (%19.05)	0,079 (%15.52)	0,033 (%6.48)	0,03 (%5.89)
C. Teknik						
Nitelikler						
Yönünden						
Uygunluk						
C.1 Şartnamede Yer Alan İhtiyaç Programına Uygunluk (0,417)	0,114 (%27.33)	0,106 (%25.41)	0,092 (%22.06)	0,054 (%12.94)	0,024 (%5.75)	0,026 (%6.23)
C.2 İlgili Yönetmeliklere Uygunluk (0,424)	0,121 (%28.53)	0,118 (%27.83)	0,069 (%16.27)	0,06 (%14.15)	0,046 (%10.84)	0,01 (%2.35)
C.3 Mimari Çizim Tekniği ve Sunum Standartlarına Uygunluk (0,159)	0,05 (%31.44)	0,043 (%27.04)	0,016 (%10.06)	0,029 (%18.23)	0,01 (%6.28)	0,011 (%6.91)
TOPLAM	0,32	0,28	0,19	0,13	0,05	0,03
	%32	%28	%19	%13	%5	%3

Projelerin ana kriterler bazında önemleri jüri tarafından değerlendirildiğinde; “Mimari nitelikler yönünden uygunluk” kriteri özelinde U ve H projelerinin diğer projelere göre üstünlük kurarak belirgin bir fark yarattığı görülmektedir. “Sürdürülebilirlik yönünden

uygunluk’’ ana kriteri için jüri tarafından, ilk dört projenin son iki projeye göre daha başarılı bulunduğu görülmektedir. ‘‘Teknik nitelikler yönünden uygunluk’’ kriterinde U ve H projeleri dışındakilerin verilerinde kriter bazında sıralama değişiklikleri görülmektedir. Fakat küçük farklar olması ana sıralamada büyük etkiler oluşturmamıştır.

Genel olarak sayısal verilere dayanan bu sonuçlar incelendiğinde, U ve H projelerinin yüzdelerinin diğer projelere göre bütün kriterlerde daha fazla olması yazılımla belirlenen sıralamada ilk iki proje olarak net bir şekilde seçildiklerini göstermiştir. Bu iki projeden sonra Ü ve B projelerinin de yüzdelerinin birbirlerine oldukça yakın olduğu fakat çoğunlukla Ü projesinin sonuçlarının daha iyi olduğu görülmüştür. Bu da sıralamada U ve H projelerinden sonra Ü projesinin gelmesine neden olmuştur. Ü projesini ise ona yakın bir yüzde ile B projesi izlemiştir. Geriye kalan K ve F projelerinin yüzdeleri sırasıyla %5 ve %3 olarak belirlenmiştir. Sonuç yüzdeleri birbirine oldukça yakın olsa da bu durum kriter yüzdeleri tek tek incelendiğinde daha farklı olmuştur. K ve F projelerine kriter bazında bakılarak birbirleriyle kıyaslandığında; çoğu zaman yüzdeleri arasındaki farkın oldukça fazla olduğu görülmüştür. Bu farklar bazı kriterlerde K’yi öne geçirirken bazen de F’yi öne geçirmiştir. Fakat K %2’lik bir fazlalıkla F’nin önüne geçmiştir. Sonuç olarak ise yazılımla yapılan değerlendirmede, sıralama U, H, Ü, B, K ve F şeklinde çıkmıştır.

Yazılım ile değerlendirmeler bittikten sonra, jürinin geleneksel yollarla vereceği kararın sonucunu etkilememek adına jüri üyelerine DDSS ile elde edilen veriler söylenmemiş, ödüllendirme için jüri kendi değerlendirmesini yapmaya devam etmiştir.

Sıralama aşamasında jüri üyeleri hangi projelerin hangi sırada olmasını istediklerini tek tek belirterek yeniden bir tablo oluşturmuştur (Bkz. Tablo 3.5). Jüri üyelerinin değerlerinin ortalamaları alınarak bir sıralama oluşturulmuştur. Tabloya göre oluşturulan sıralamada birinci U, ikinci H, üçüncü B, dördüncü K, beşinci Ü ve altıncı F projesi olmuştur. Fakat oluşturulan sıralamada görüş ayrılıkları olmasından dolayı ödüllendirme aşamasında sözlü değerlendirmeye dönülmesine karar verilmiştir.

Tablo 3.5: Dördüncü turda jürinin ilk sıralaması.

PROJE	1. JÜRİ	2. JÜRİ	3. JÜRİ	4. JÜRİ	5. JÜRİ	6. JÜRİ	7. JÜRİ	Ortalama	İlk Sıralama
U	1	1	1	1	1	2	1	1,14	1.'lik
H	2	2	4	2	4	1	3	2,57	2.'lik
Ü	4	6	6	6	2	3	5	4,57	2.Mansiyon
B	5	3	3	3	5	4	4	3,86	3.'lük
K	6	5	2	4	3	6	2	4,00	1.Mansiyon
F	3	4	5	5	6	5	6	4,86	3.Mansiyon

Jüri üyeleri, ödül aşamasına kalan altı projeyi yeniden gözden geçirmiştir. Sözlü değerlendirmede U projesine birincilik, H projesine ise ikincilik ödülünün verilmesine net bir şekilde karar verilmiştir. Diğer projelere göre yalın ve net çözümlere, işlevsel ilişkiler yönünden esnek kullanıma sahip olmaları, dolaşım sistemi çözümlerinin başarılı olması, yakın çevreleri ile olan ilişkilerinin olumlu bulunması ve sürdürülebilirlik yönünden çevreci bir yaklaşıma sahip olmalarının bu iki projeye birincilik ve ikincilik ödülleri kazandırdığı jüri raporuna geçmiştir.

Üçüncülük derecesini alacak projenin belirlenmesinde jüri, Ü ve B projeleri arasında kalmıştır. Bu noktada jüri oy birliği ile yarışmada iki adet üçüncülük ödülü vermeyi kararlaştırarak; Ü ve B projelerini üçüncülük ödülüne layık görmüştür. Sürdürülebilirlik bağlamında Ü projesinin aktif sistemlerden, B projesinin de pasif sistemlerden yararlanıyor olması ve yakın çevre ile ilişkilerinin başarılı bulunması bu projelere üçüncülük ödülü verilmesinin genel sebepleri olarak belirtilmiştir.

Mansiyon ödülleri için kalan iki proje de değerlendirildiğinde; 1. Mansiyon K projesi, 2. Mansiyon ise F projesi olarak seçilmiştir. Bu noktada ise 1. Mansiyon alan projenin kamusal binalardaki alışılmış tipolojiyi kırması bu projeyi, 2. Mansiyon ödülü alan projenin önüne geçirdiği belirtilmiştir. Sonuç olarak yarışmada, bir adet 1.'lik, bir adet 2.'lik, iki adet 3.'lük, bir adet 1.Mansiyon ve bir adet 2. Mansiyon ödülü verilmiştir.

Oy birliği ile yapılan sıralama projelerin olumlu ve olumsuz yönleriyle neden o ödüle layık buldukları tartışılarak belirlenmiştir. Ödül alan altı projenin genel olumlu özellikleri arasında belediye binası kimliği taşımaları, kamusal alan oluşumunda çevre ile ilişkileri bağlamında başarılı olmaları, sürdürülebilirlik bağlamında ise kompakt form tercihleriyle mekân organizasyonlarının gelişmiş olması gösterilmiştir. Projeleri birbirinden ayıran bazı kriterler ise sıralamayı belirlemiştir. Sözlü değerlendirme sonucunda Tablo 3.5'ten elde edilen sıralamanın değiştii görülmüştür. Yarışma sonucunda U isimli proje 1.'lik, H 2'lik, Ü ve B projeleri 3.'lük, K projesi 1. Mansiyon ve F projesi 2. Mansiyon ödülüne layık görülmüştür.

Tablo 3.6'da ilk oluşturulan sıralama ve sözlü değerlendirmeye başvurulmasıyla son oluşturulan sıralama arasındaki fark gösterilmiştir. U, H ve B projelerinin iki değerlendirme sonucunda da sıralamalarının aynı olduğu görülmüştür. Fakat diğer üç proje için yarışmada aldıkları dereceler değişmiştir.

Tablo 3.6: Dördüncü turda belirlenen ilk ve son sıralama.

PROJE	Tablo ile İlk Sıralama	Sözlü Değerlendirme ile Son Sıralama
U	1.'lik	1.'lik
H	2.'lik	2.'lik
Ü	2.Mansiyon	3.'lük
B	3.'lük	3.'lük
K	1.Mansiyon	1.Mansiyon
F	3.Mansiyon	2.Mansiyon

Yarışma sürecinde jürinin objektif değerlendirebilme adına sistematik bir yöntem ihtiyacı duyduğu ve oluşturduğu yöntem ile ilerlemeye çalıştığı fakat bazı noktalarda sözel değerlendirmelerini de seçimlerine dâhil ettikleri görülmektedir. Ödül aşamasında yapılan tablodan vazgeçilerek sözlü değerlendirme ile sıralamaya karar verilmesi buna örnek oluşturmaktadır.

Sonuç olarak ödülleri noktasında iki üçüncülük verilmesi, mansiyon sayısının ikiye düşürülmesi gibi değişiklikler olsa da; jürinin geleneksel bir şekilde oluşturduğu sıralama ile yazılım değerlendirme sonucu elde edilen sıralamanın örtüştüğü görülmektedir. Yalnızca B ve Ü projelerinin ikisinin de üçüncü olarak belirlenmesi yazılımla elde edilen %6'lık farkın sözlü değerlendirmede hesaplanmadığını bu yüzden de iki projenin eş ödüle layık görüldüğünü göstermiştir. Bu durumun da yazılımın yarışmada karar vermeye kesin sonuçlarla yardımcı olacağını bir göstergesi niteliğinde olmuştur.

Kullanılan yöntemin rasyonel değerlendirmeyi ön plana çıkarmasıyla sağlıklı sonuçlar elde etmede oldukça önemli olduğu yöntemin dâhil edildiği yarışma ortamında da görülmüştür. Jürinin objektif değerlendirme adına geleneksel değerlendirmesinde tablolar oluşturularak ilerlemesi bir sisteme ihtiyaç duyulduğunun göstergesidir. Fakat ödül aşamasında oluşturulan tablonun kullanılmayıp sıralamaya sözlü değerlendirme sonucu karar verilmesi güvenilir bir sistemin gerekliliğini de ortaya koymaktadır.

Sunulan bu çalışmada, ödüllendirme aşamasındaki sözlü değerlendirmede projelerin değerlendirildiği kriterlerin, çalışma özelinde oluşturulan kriter setindekilerle örtüşmesi, yazılımın mimari tasarım yarışmalarında ödül aşamasında kullanımının daha adil bir değerlendirme ortamı oluşturabileceğini göstermiştir. Ayrıca projelerin pozitif ve negatif taraflarını ortaya çıkarma konusunda, kriterlerin tek tek incelenmesi yarışmacı için ciddi bir kaynak oluşturmaktadır. Bu ayrıntılı kaynağın yarışma raporunun yazımını kolaylaştırma potansiyeli olduğu da düşünülmektedir.

Geliştirilen ve test edilen yöntemin kullanıcılar tarafından değerlendirilmesinin çalışmaya katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Bu doğrultuda da jüri üyelerinin yöntem hakkındaki fikirlerini alabilmek adına açık uçlu sorular hazırlanarak bir değerlendirme yapılmıştır. Bu değerlendirmenin sonuçlarından ise bir sonraki başlıkta bahsedilmiştir.

4. TARTIŞMA

Mimari tasarım yarışmalarında objektif değerlendirme noktasındaki eksikliğe çözüm getirebilmek amacıyla, sistematik bir değerlendirme yönteminin geliştirildiği bu çalışmada, önerilen yöntem ve yöntem özelinde kullanılan yazılım aracı ile ilgili kullanıcı (jüri) deneyim ve görüşlerin belirlenmesi noktasında jüri üyelerine açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Elde edilen görüşler doğrultusunda, özellikle kullanılan DDSS yazılımının süreç içerisindeki karar verme adımlarında sağladığı avantaj ve dezavantajların belirlenmesi hedeflenmiştir.

Bu doğrultuda oluşturulan sorular karar destek yazılımının teknik ve sosyal özelliklerine ilişkin olarak iki ayrı başlık altında ve her bir başlık altında da yedi adet açık uçlu soru olacak şekilde hazırlanmıştır. Soruların dilbilimsel açıdan açık ve net olup olmadığının anlaşılması adına da uzman bir dilbilimcinin görüşüne başvurulmuştur.

DDSS Yazılımının Teknik Özelliklerine İlişkin Kullanıcı Görüşlerin Değerlendirilmesi

- 1- DDSS yazılımı kullanımının, kolay olduğunu düşünüyor musunuz? Görüşünüz olumsuz ise, neden?
- 2- DDSS yazılımı arayüz tasarımının, kullanım amacı için uygun ve yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Görüşünüz olumsuz ise, neden?
- 3- DDSS yazılımda ki yönergelerin, açık ve anlaşılır olduğunu düşünüyor musunuz? Görüşünüz olumsuz ise, neden?
- 4- DDSS yazılımı ile değerlendirme esnasında ki sürenin, yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Görüşünüz olumsuz ise, neden?
- 5- DDSS yazılımının kolay öğrenilebilir olduğunu düşünüyor musunuz? Görüşünüz olumsuz ise, neden?
- 6- DDSS yazılımının kullanım açısından esnek bir yapıya sahip olduğunu düşünüyor musunuz? Görüşünüz olumsuz ise, neden?
- 7- DDSS yazılımının kullanım açısından güvenilir olduğunu düşünüyor musunuz? Görüşünüz olumsuz ise, neden?

DDSS Yazılımının Sosyal Kabul Özelliklerine İlişkin Kullanıcı Görüşlerin Değerlendirilmesi

- 1- DDSS yazılımının mimari tasarım yarışmalarında kullanılmasının, karar verme sürecini hızlandırıp kolaylaştırdığını düşünüyor musunuz? Görüşünüz olumsuz ise, neden?

- 2- DDSS yazılımının mimari tasarım yarışmalarında kullanılmasının sistematik ve objektif bir değerlendirme noktasında katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz? Görüşünüz olumsuz ise, neden?
- 3- DDSS yazılımının mimari tasarım yarışmalarında kullanılmasının verimli ve kullanılabilir olduğunu düşünüyor musunuz? Görüşünüz olumsuz ise, neden?
- 4- DDSS yazılımının mimari tasarım yarışmalarında kullanımının yaygınlaşabileceğini düşünüyor musunuz? Görüşünüz olumsuz ise, neden?
- 5- DDSS yazılımının meslektaşlarınız tarafından kullanılmasını tavsiye eder misiniz? Görüşünüz olumsuz ise, neden?
- 6- DDSS yazılımının farklı disiplinlerde ki karar verme süreçlerinde kullanılabileceğini düşünüyor musunuz? Görüşünüz olumsuz ise, neden?
- 7- DDSS yazılımına ilginin gelecekte daha fazla olacağını düşünüyor musunuz? Görüşünüz olumsuz ise, neden?

Yarışmada, alanında uzman altısı profesör yedi jüri üyesine iletilen sorular biri hariç altı üye tarafından yanıtlanmıştır. Yanıtlayan üyelere beşi mimar, bir tanesi ise inşaat mühendisliği disiplininde yer almaktadır. Açık uçlu soruların cevaplarında karşılaşılan çeşitliliği daha sistematik ve güvenilir bir sonuca bağlayabilmek adına içerik analizi yönteminden faydalanılmıştır (Demircan, 2018). Basit bir içerik analizi yapılarak verilen cevaplar **olumlu**, **kararsız** ve **olumsuz** çatısı altında üç ana grupta değerlendirilmiştir (Bkz. Tablo 4.1).

Tablo incelendiğinde, altı jüri üyesi tarafından on dört soruya verilen toplam cevap sayısı 84'tür. Bu 84 yanıtın 67 tanesi olumlu, 11 tanesi kararsız ve 6 tanesi olumsuz şeklindedir. Sorulan açık uçlu soruların cevapları yüzdesel olarak değerlendirildiğinde, yaklaşık %80 oranında olumlu yanıt verildiği, buna karşın yaklaşık %13 oranında kararsız ve %7 oranında olumsuz yanıtların verildiği görülmüştür.

Tablo 4.1: Sorulara verilen yanıtların sınıflandırılması.

JÜRİ GÖRÜŞLERİ	Olumlu (Jüri)	Kararsız (Jüri)	Olumsuz (Jüri)
DDSS Yazılımının Teknik Özelliklerine İlişkin Kullanıcı Görüşlerinin Değerlendirilmesi			
DDSS yazılımı kullanımının, kolay olduğunu düşünüyor musunuz? Görüşünüz olumsuz ise, neden?	4		2
DDSS yazılımı arayüz tasarımının, kullanım amacı için uygun ve yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Görüşünüz olumsuz ise, neden?	6		
DDSS yazılımda ki yönergelerin, açık ve anlaşılır olduğunu düşünüyor musunuz? Görüşünüz olumsuz ise, neden?	4	1	1
DDSS yazılımı ile değerlendirme esnasında ki sürenin, yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Görüşünüz olumsuz ise, neden?	4	1	1
DDSS yazılımının kolay öğrenilebilir olduğunu düşünüyor musunuz? Görüşünüz olumsuz ise, neden?	5	1	
DDSS yazılımının kullanım açısından esnek bir yapıya sahip olduğunu düşünüyor musunuz? Görüşünüz olumsuz ise, neden?	2	4	
DDSS yazılımının kullanım açısından güvenilir olduğunu düşünüyor musunuz? Görüşünüz olumsuz ise, neden?	4	2	
DDSS Yazılımının Sosyal Kabul Özelliklerine İlişkin Kullanıcı Görüşlerinin Değerlendirilmesi			
DDSS yazılımının mimari tasarım yarışmalarında kullanılmasının, karar verme sürecini hızlandırıp kolaylaştırdığını düşünüyor musunuz? Görüşünüz olumsuz ise, neden?	6		
DDSS yazılımının mimari tasarım yarışmalarında kullanılmasının sistematik ve objektif bir değerlendirme noktasında katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz? Görüşünüz olumsuz ise, neden?	6		
DDSS yazılımının mimari tasarım yarışmalarında kullanılmasının verimli ve kullanılabilir olduğunu düşünüyor musunuz? Görüşünüz olumsuz ise, neden?	6		
DDSS yazılımının mimari tasarım yarışmalarında kullanımının yaygınlaşabileceğini düşünüyor musunuz? Görüşünüz olumsuz ise, neden?	5	1	
DDSS yazılımının meslektaşlarınız tarafından kullanılmasını tavsiye eder misiniz? Görüşünüz olumsuz ise, neden?	6		
DDSS yazılımının farklı disiplinlerde ki karar verme süreçlerinde kullanılabileceğini düşünüyor musunuz? Görüşünüz olumsuz ise, neden?	5	1	
DDSS yazılımına ilginin gelecekte daha fazla olacağını düşünüyor musunuz? Görüşünüz olumsuz ise, neden?	4		2
Toplam	67	11	6

Yapılan jüri değerlendirmesine göre geliştirilen yöntemin temellendiği karar destek yazılımının %80 oranında faydalı görülmesi geliştirilen yöntem adına destekleyici bir rol oynamaktadır.

Kullanılan yöntemde faydalanılan karar destek yazılımının avantajlarından aşağıda bahsedilmiştir.

- Mimari tasarım değerlendirme sürecinde farkındalığı artırması.
- Beklentilerin karşılanması noktasında pozitif ve negatif yönleri belirleyerek somut geri bildirimler verebilmesi.
- Değerlendirme sürecini hızlandırması.
- Belirlenen kriterlerin etkisiyle duygusallığın etkisinden kurtularak akılcı bir yolla değerlendirme yapılmasının sağlanması.
- Değerlendiricinin problemlere karşı tutarlı ve esnek olmasını sağlaması.
- Grup halinde karar verme noktasında kolaylık sağlaması ve bireylerin birbirini etkilemesine olanak vermemesi.
- Tasarımlar hakkında daha bilinçli ve sübjektiflikten uzak kararların verilmesinin sağlanması.

Belirlenen avantajlara ek olarak karar destek yazılımının dezavantaj ve geliştirilmesi gereken yönleri de mevcuttur. Bunlar aşağıda verilmiştir.

- DDSS yazılımında karşılaştırması yapılan tasarımlara ait görsellerin değerlendirme ekranında bulunmamasının karşılaştırma yapılırken projelerin hatırlanması ile ilgili zorluklar yaşatması.
- Değerlendirmede çok fazla karşılaştırılması gereken tasarım ve kriter olması durumunda değerlendirmenin zorlaşması ve değerlendirme süresinin uzaması.
- DDSS yazılımında kaydetme işleminin bütün değerlendirmeler sonunda yapılması, ara kaydetmelere imkân vermemesi bunun da sistemsal olarak zaman aşımı sorununa neden olabilmesi.
- Yarışma esnasında eş zamanlı değerlendirme yapılacağı için değerlendirme sürecinde jüri sayısı kadar bilgisayar ihtiyacının olması.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Mimari tasarım yarışmaları, geçmişten günümüze dek mimarlık disiplininde önemini ve yerini korumuştur. Öyle ki birçok mimar için mimarlığı anlamak, bu alanda gelişmek ve tanınmak adına yeni kapılar açmıştır ve açmaya devam etmektedir. Elbette bu güzel etkilerinin de mimara ve mimarlığa yansımada gerçekleştirilen yarışma sayısı ve niteliği önem taşımaktadır. Bu noktada yarışma sayısının artması gerektiği düşünülmektedir. Sayıdaki artışla konu bazındaki yelpazenin genişleyeceği ve bunun da dolaylı olarak katılımcı sayısını artıracığı öngörülmektedir. Ayrıca yarışma kavramının ve deneyiminin eğitimde algılanması ve deneyimlenmesinin mimarlık öğrencilerinin gelişiminde olumlu sonuçlar elde etme adına da önemli olduğu düşünülmektedir.

Ancak mimarlık disiplininde böylesi güçlü bir etkiye sahip olan yarışmaların yaygınlaştırılmasına bazı problemler engel olmaktadır. Bu problemlerin başında yarışmalara olan güven noktasındaki eksiklik gelmektedir. Güvensizlik ortamının oluşmasında birçok neden olduğu bilinmektedir. Bunların içerisinde düzgün hazırlanmayan ihtiyaç programı ve şartnamelerin olması, adil değerlendirme olmaması veya olmadığının düşünülmesi mimarı, yarışmaya katılmaktan vazgeçiren nedenlerin başında gelmektedir.

Mimari tasarımların değerlendirilmesi noktasında nitel birden çok soyut verinin olması buna ek olarak kişisel kaygıların, değer yargılarının da işin içerisine girmesi değerlendirmeyi zorlaştırmaktadır. Bundan dolayı mimari tasarım yarışmalarında değerlendirme noktasında karşılaşılan problemlere çözüm önerisi getirebilecek bir yöntemin geliştirilmesi bu çalışmadaki başlıca motivasyon olmuştur.

Bu kapsamda çalışma, bulanık temelli bir yöntemin geliştirilmesi üzerine yapılandırılmıştır. Geliştirilen yöntemde araç olarak da DDSS yazılımından faydalanılmıştır (Alkılınc, 2018). Yöntem, üniversite ve kamu işbirliğinde düzenlenen “Balıkesir Karesi Belediyesi Hizmet Binası Öğrenci Mimari Fikir Yarışması” kapsamında iki aşamalı olarak test edilmiştir. Birinci aşama, tasarımların stüdyo ortamında oluşturulmasıyla başlamış, paralelinde değerlendirme kriterlerinin ve kriter ağırlıklarının belirlenmesiyle devam etmiştir. İkinci aşama ise yarışmanın gerçekleştirildiği ve geliştirilen yöntemin, yarışmaya katılım sağlayan projelerin daha efektif değerlendirilebilmesi noktasında test edildiği süreci kapsamıştır.

Çalışma sürecinde yarışmanın birinci aşaması, daha çok yöntemin eğitim sürecinin paralelinde işlemesi üzerine yoğunlaşmıştır. Bu noktada yarışma süreci okulda stüdyo ortamında başlamış, öğrencilerin ara jüri ve final jürisi değerlendirmeleri sonucunda yarışmaya katılmaya hak kazananların seçilmesiyle devam etmiştir. Birinci aşamanın sonunda belediyenin istekleri ve bir belediye binasında olması gereken özellikler göz önüne alınarak kriterler belirlenmiş ve jüri üyeleriyle paylaşılmıştır. Jüri üyeleri DDSS yazılımı üzerinden değerlendirme yaparak kriterlerin önem derecelerine göre ağırlıklarını belirlemiştir.

Yarışmanın ikinci aşamasında ise teslim edilen 28 proje jüri tarafından kendi belirledikleri yöntem sistematığı doğrultusunda değerlendirilerek elenmiştir. Geliştirilen yöntem, yarışmanın ikinci aşamasında çok sayıda projenin değerlendirilmesi noktasında karar vermenin zorlayıcılığı nedeni ile ödüllendirme için kalan son 6 proje sıralanmadan önce devreye girmiştir. Yöntemin uygulanması noktasında ise, DDSS yazılımı üzerinden her bir jüri üyesi projelerin değerlendirmesi için kendi rumuz ve şifreleriyle yazılıma giriş yaparak projelerin ikili karşılaştırmalarını yapmıştır. Yazılımla elde edilen veriler, yarışma sonucunu etkilememesi adına jüri üyeleriyle paylaşılmamıştır. Yazılımla değerlendirme bittikten sonra ise, jüri kendi belirledikleri yöntem sistematığı doğrultusunda yapmış oldukları değerlendirmeye göre ödülleri belirlemiştir.

Çalışma kapsamında jürinin değerlendirme sonucu ve önerilen yöntem ile elde edilen sonuçların büyük oranda örtüştüğü tespit edilmiştir. Fakat jüri üyelerinin ödüllendirme aşamasında yarışmanın başından itibaren kullandıkları sistematik değerlendirmeyi bırakarak sözlü değerlendirme ile sonuca karar vermesi ödüllendirme aşamasında objektif bir şekilde karar vermenin oldukça zor olduğunu göstermiştir. Jürinin kendi tablo sisteminden sözlü değerlendirmeye geçmesi karar verme süresini de uzatmıştır. Yöntemle aynı sonucun çıkması, geliştirilen yöntemin bu noktada devreye girebileceğini göstermiştir.

Yarışmaların mevcut potansiyellerinin artmasını engelleyen problemleri belirlemeyi ve bu problemlere çözüm getirebilmek adına sistematik bir değerlendirme yönteminin geliştirilmesini amaçlayan bu çalışma süreci içerisinde yazılım değerlendirmesinden ve jüri görüşlerinden elde edilen verilere göre yöntemin birtakım avantajları belirlenmiştir. Bu avantajlardan yarışmanın birinci aşamasındakiler ve ikinci aşamasındakiler olarak aşağıda bahsedilmiştir.

Yöntemin yarışmanın birinci aşamasında oluşturduğu avantajlar:

- Yöntemin eğitime entegrasyonunun test edildiği birinci aşamada öğrencilere sürecin başında beklentilerin net bir şekilde belirtilmesi (Proje alanı, İhtiyaç programı, Şartname), öğrenciyi motive ederek sürece adaptasyonunu kolaylaştırmıştır.
- Çalışılacak alanın, imar kurallarının, kat adedinin, beklenen metrekarelerin, organizasyon şemasının net olması beklentiler noktasında öğrencilerin tasarım uzaylarını daraltmalarını sağlayarak daha gerçekçi projeler elde edilmesine yardımcı olmuştur.
- Belediye Hizmet Binası'nın ilerde yapılma olasılığı düşünüldüğünde, yarışmada derece alan öğrencilerin bu konudaki çalışmalarda yer alma potansiyeli olması oldukça motive edici olmuştur.
- Kriterlerin bu aşamada belirlenmesi ile yarışma süreci, başından sonuna kadar sistematik bir şekilde ilerlemiştir.

Yöntemin yarışmanın ikinci aşamasında oluşturduğu avantajlar:

- En zorlu karar verme sürecinden biri olan ödüllendirme aşamasında değerlendirme süresi kısalmaktadır.
- Her bir jüri bireysel olarak projeleri karşılaştırdığı için diğer jüri üyelerini ikna etme olasılığını ortadan kaldırmaktadır.
- Jüri üyelerinin değerlendirme sonuçlarının ortalaması alındığı için adil bir değerlendirme ortamı sağlanmaktadır.
- Değerlendirmeler sonucunda sayısal veriler elde edilmesiyle nasıl ve hangi kriterlere göre karar verildiğine dair sonuçların net olmasını sağlamaktadır.
- Projelerin, belirlenen kriterler doğrultusunda karşılaştırmaları yapıldığı için yarışma raporunun yazılmasına katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.
- Yarışmaya katılan projelerin jüri tarafından hangi noktalarıyla olumlu ve olumsuz olarak değerlendirildiklerinin elde edilmesiyle, katılımcıya daha net ve ayrıntılı bir karne verilebilmektedir.

Mimari tasarım yarışmaları tamamen karar verme odaklı sistemler olduğu için deneyimlenen yöntemin objektif, sayısal verilere dayanan, yarışmacının güvenini sarsmayacak olmasıyla mimari tasarım yarışmalarında ödüllendirme aşamasında kullanımının uygun olacağı düşünülmektedir. İnsanların uzun bir çalışma süreci sonrasında adil değerlendirme olmayan

bir yarışma sürecine girme noktasındaki endişelerini gidermek amacıyla böylesi bir yöntem kullanılmasının gerçekçi sonuçlar elde etmede de etkili olacağı öngörülmektedir.

Kriterlerin ve projelerin ağırlıklarının sistematik ve şeffaf bir şekilde jüri tarafından belirleniyor olması, karar verme sürecinin bir sistematığının olması, değerlendirmede çok fazla proje olmamasıyla kısa sürede bu ağırlıkları çıktı olarak verebilmesi yöntemin yarışma sürecinde kullanılabilirliğini destekleyen nitelikleridir. Fakat geliştirilen yöntemin en önemli niteliği, projelerin hangi kritere göre ön plana çıktığı ya da olumsuz olarak değerlendirildiği ile ilgili jüri üyelerinin ortak kanaatinin bir **sonuç tablosunu** ortaya çıkarmasıdır. Yöntemde kullanılan kriter yelpazesinin sözlü değerlendirmeye göre daha geniş olması ve bu süreçte projenin ele alınan bütün kriterler özelinde değerlendirilerek sıralamanın belirlenmesi de yarışmaya katılan mimara kapsamlı bir geri dönüt oluşturmakta ve projesinin adil bir süreç içerisinde değerlendirildiğini kanıtlamaktadır.

Bu çalışma özelinde yöntem ve jürinin sözel değerlendirmesiyle elde edilen sıralama örtüşmektedir. Fakat burada jürinin ödüllere karar verirken sözel değerlendirmede üzerinde durduğu kriterlerin, yöntem ile elde edilen sonuç tablosu ile örtüşmesinin; sıralamaların örtüşmesinden daha önemli olduğu düşünülmektedir. Bu noktada yarışmanın dördüncü turunda jürinin sözel değerlendirme ile projelerin sıralamasını belirlemede kullandıkları kriterlerin, yöntem için belirlenen kriter setinde mevcut olduğu da tespit edilmiştir.

Ayrıca sunulan bu çalışma, yarışmaların mimari tasarım eğitimindeki pozitif tarafı ile ilgili potansiyelleri gösterme noktasında da oldukça önemlidir. Yarışmaların mimari tasarım eğitimine entegrasyonu ile ilgili bir model ortaya koymaktadır. Diğer yandan, profesyonel yarışmalarda da böylesi bir yöntemin kullanımı ile ilgili kapsamlı bir araştırmayı sunmaktadır.

Mimari tasarım yarışmalarında karşılaşılan değerlendirme problemlerini ele alan ve bu problemlere çözüm önerisi getirmeyi hedefleyen çalışmanın, değerlendirme sürecinin daha sistematik bir şekilde ele alındığı yarışmaların gerçekleştirilmesiyle alakalı bir örnek oluşturabileceği ve benzer yazılımlar özelinde geliştirilecek yöntemlerin yarışma sürecine dâhil edilmesi ile ilgili çalışmaları teşvik edebileceği öngörülmektedir.

6. KAYNAKLAR

- Adamczyk, G., Chupin, J.-P., Bilodeau, D., and Cormier, A. (2004). *Architectural Competitions and New Reflexive Practices*. <http://www.leap.umontreal.ca>
- Aksu, A. (2013). Mimari tasarım/proje yarışmaları kuramsal söylemler üretebilir mi? *Mimari Proje Yarışmaları Dosya*, 31, 1–3. <http://www.mimarlarodasiankara.org>
- Aktüre, T. (1984). Mimari Proje Yarışmaları. *Mimarlık Dergisi*, 84(10), 20–21.
- Alkılınç, E. (2018). *Mimari Tasarımların Objektif Değerlendirilmesine Yönelik Web Tabanlı Bir Yazılım Geliştirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez no. 541418).
- Arat, M. (2013). Mimarlığın Laboratuvarı. *Mimari Proje Yarışmaları Dosya*, 31, 42.
- Aygün, M. (2004). Tarihsel Dönemekte Proje Yarışmaları. *Mimarlık Dergisi*, 320, 28. <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=38&RecID=837>
- Ayyıldız Ünnü, N. A. (2014). “Rasyonel” Perspektif Işığında Karar Verme Eylemi: Nitel Bir Analiz. *Journal of Management and Economics Research*, 24, 91–91. <https://doi.org/10.11611/jmer397>
- Banerjee, T., and Loukaitou-Sideris, A. (1990). Competitions As a Design Method: an Inquiry. *Source: Journal of Architectural and Planning Research*, 7(2), 114–131. <https://www.jstor.org/stable/43028961>
- Bartizan, P. (2003, June 23). *Sydney Opera House architect wins major international award*. World Socialist Web Site.
- Baykan, Z. N. (2020). *Türk inşaat sektöründe tasarım değişiklikleri: Uygulanmış yarışma projelerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez no. 608060).
- Bazerman, M. H., and Moore, D. A. (2008). Judgment in managerial decision making. *New York: Wiley*.
- Becerik, B. (2001). *Mimarlıkta Estetik Olgusu ve Değerlendirilmesi Sorunu* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez no. 101342).
- Chupin, J. P. (2011). Judgement by design: Towards a model for studying and improving the competition process in architecture and urban design. *Scandinavian Journal of Management*, 27(1), 173–184. <https://doi.org/10.1016/j.scaman.2010.12.004>

- Czerniak, J. (2017). Parc de la Villette: Bernard Tschumi. *Companion to the History of Architecture*, 1–13.
- Çağlar, N. (2013). Mimarlık Yarışmaları İyi Şeyler (Mi)dir? *Mimari Proje Yarışmaları Dosya*, 31, 4–8.
- Çakır, O., and Canbolat, M. S. (2008). A web-based decision support system for multi-criteria inventory classification using fuzzy AHP methodology. *Expert Systems with Applications*, 35(3), 1367–1378. <https://doi.org/10.1016/j.eswa.2007.08.041>
- Çanlı, H., ve Kandakoğlu, A. (2007). Hava Gücü Mukayesesi İçin Bulanık AHP Modeli. *Havacılık ve Uzay Teknolojileri Dergisi*, 3(1), 71–82. <https://jast.hho.msu.edu.tr/index.php/JAST/article/view/166>
- Demircan, D. (2018). *Mimarlıkta hesaplamalı tasarım yöntemlerinin moda kavramı üzerinden incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez no. 541391).
- Diñç, P. (2013). Mimarlığın Yarışan Yüzü Üzerine Notlar... *Mimari Proje Yarışmaları Dosya*, 31, 28–33.
- Erdoğan, A. (2009). *Türkiye’de 1980 Sonrası Ulusal Mimarlık Yarışmaları Sürecinde Yaşanan Gelişmeler, Karşılaşılan Problemler ve Süreç Üzerine Değerlendirmeler* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez no. 244470).
- Güzelci, O. Z. (2018). *Mimarlık Yarışmaları İçin Çoklu Faktörlere Göre Entropi Tabanlı Bir Tasarım Değerlendirme Modeli* (Doktora Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez no. 540275).
- Hasol, D. (2016). *Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü* (14th ed.). YEM Yayın.
- Heracleous, L. Th. (1994). Rational Decision Making: Myth or Reality? *Management Development Review*, 7(4), 16–23. <https://doi.org/10.1108/09622519410771628>
- Kazemian, R., and Rönn, M. (2009). Finnish architectural competitions: Structure, criteria and judgement process. *Building Research and Information*, 37(2), 176–186. <https://doi.org/10.1080/09613210802450705>
- King, R. (2000). *Brunelleschi’s dome-the story of the great Cathedral in Florence*. New York: Walker & Company.
- Kreiner, K. (2009). Architectural Competitions- Empirical Observations and Strategic Implications for Architectural Firms. *Nordisk Arkitekturforskning*, 21(2), 37–51.
- Kreiner, K. (2010). *Paradoxes of architectural competitions: the competition between efficiency, justice and creativity*. 441–450.

- Lampel, J., Jha, P. P., and Bhalla, A. (2012). Test-driving the future: How design competitions are changing innovation. *Academy of Management Perspectives*, 26(2), 71–85. <https://doi.org/10.5465/amp.2010.0068>
- Liu, Y., Eckert, C. M., and Earl, C. (2020). A review of fuzzy AHP methods for decision-making with subjective judgements. *Expert Systems with Applications* (Vol. 161). Elsevier Ltd. <https://doi.org/10.1016/j.eswa.2020.113738>
- Mimarlık, Peyzaj Mimarlığı, Mühendislik, Kentsel Tasarım Projeleri, Şehir ve Bölge Planlama ve Güzel Sanat Eserleri Yarışmaları Yönetmeliği, Resmi Gazete (2002).
- Özbay, H. (2013). Yarışmalar Tabii ki, Ama Nasıl? *Mimari Proje Yarışmaları Dosya*, 31, 39–41.
- Özyılmaz Küçükyavaş, P., ve Yıldız, M. (2019). Kentsel Tasarım Yarışma Projelerinin Değerlendirilmesinde Mekan Dizimi Yöntemi. *Uluslararası Hakemli Tasarım ve Mimarlık Dergisi*, 16, 74–112. <https://doi.org/10.17365/TMD.2019.1.4>
- Paksoy, T., Yapıcı Pehlivan, N., ve Özceylan, E. (2013). *Bulanık Küme Teorisi*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Palabıyık, S. (2011). *Mimari Tasarım Sürecinde Karar Verme: Bulanık AHS Yöntemi* (Doktora Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez no. 297189).
- Palabıyık, S., ve Alkılıç, E. (2021). Developing a web based software for the evaluation of architectural designs. *A/Z ITU Journal of the Faculty of Architecture*, 18(2), 365–382. <https://doi.org/10.5505/itujfa.2021.26986>
- Rönn, M. (2009). Judgment in the Architectural Competition- rules, policies and dilemmas. *Nordisk Arkitekturforskning*, 21(2), 52–67.
- Rönn, M. (2011). Architectural quality in competitions A dialogue based assessment of design proposals. *FormAkademisk*, 4(1), 100–115.
- Saaty, R. W. (1987). The Analytic Hierarchy Process- What It Is and How It Is Used. *Mathl Modelling*, 9(5), 161–176. [https://doi.org/10.1016/0270-0255\(87\)90473-8](https://doi.org/10.1016/0270-0255(87)90473-8)
- Saaty, T. L. (2005). Analytic Hierarchy Process. In *Encyclopedia of Biostatistics*. John Wiley & Sons, Ltd. <https://doi.org/10.1002/0470011815.b2a4a002>
- Saaty, T. L., and Katz, J. M. (1990). How to make a decision: The Analytic Hierarchy Process. *European Journal of Operational Research*, 48, 9–26. [https://doi.org/10.1016/0377-2217\(90\)90057-I](https://doi.org/10.1016/0377-2217(90)90057-I)

- Sayar, Y. (2004). Türkiye’de Mimari Proje Yarışmaları 1930-2000: Bir Değerlendirme. *Mimarlık Dergisi*, 320, 18–23. <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=38&RecID=838>
- Seidel, A. D. (1990). Design Competitions Receive Mixed Reviews. *Journal of Architectural and Planning Research*, 7(2), 172–180. <https://about.jstor.org/terms>
- Sey, Y., ve Tapan, M. (1976). Mimari Proje Yarışmalarında Değerlendirme Sorunları. *Mimarlık Dergisi*, 76(2), 107–108.
- Sudjic, D. (2013). Yarışmalar: Tehlikeleri ve Potansiyeli. *Mimari Proje Yarışmaları Dosya*, 31, 9–17.
- Şentek, A. (2013). Mimari Tasarım Yarışmalarına İlişkin “Dışardan” Bazı Görüşler. *Mimari Proje Yarışmaları Dosya*, 31, 18–21.
- Tapan, M. (2004). *Mimarlıkta Değerlendirme*. İTÜ Yayınevi.
- Yarışmalar Dizini 1930-2004. (2004). *TMMOB Mimarlar Odası Genel Merkezi*. TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi. <http://www.mimarlarodasiankara.org/yarismalardizini/> Erişim tarihi: 09/10/2022.
- Yarışmo. www.yarismo.org Erişim tarihi: 12/07/2022.
- Zadeh, L. A. (1965). Fuzzy Sets. *Information and Control*, 8, 338–353. [https://doi.org/10.1016/S0019-9958\(65\)90241-X](https://doi.org/10.1016/S0019-9958(65)90241-X)
- Zahra, N. R. (2009). *2000-2008 Yılları Arası Ulusal ve Bölgesel Mimarlık Yarışmalarına Yönelik Bir Profil Belirleme Denemesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez no. 268188).

EKLER

EKLER

EK A: 2012-2021 yılları arasında düzenlenen yarışmalar

Tablo A.1: 2012-2021 yılları arasında düzenlenen yarışmalar tablosu.

Yarışma	Yıl	Şekil	Tür	Aşama	Kurum	Yarışmanın Tipi	Uygulama
1 Bodrum'da İki Meydan Bir Cadde Kentsel Tasarım ve Mimarlık Öğrencileri Yarışması	2021	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Bodrum Belediyesi	Kentsel tasarım	-
2 Antakya Köprübaşı Kent Meydanı ve Yakın Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması	2021	Ulusal	Kentsel Tasarım Proje Yarışması	Tek aşamalı	Hatay Büyükşehir Belediyesi	Kentsel tasarım	-
3 Bursa Kent Mobilyaları Tasarım Yarışması	2021	Ulusal	Mimari Tasarım Yarışması	Tek aşamalı	Bursa Büyükşehir Belediyesi	Kent Mobilyası	-
4 Çuhadaroğlu Alüminyum 2021 Öğrenci Proje Yarışması	2021	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Çuhadaroğlu Metal San. Ve Pazarlama AŞ.	Mekân Tasarımı	-
5 Dokuz Eylül Üniversitesi Ulusal Öğrenci Mimari Fikir Projesi Yarışması Torbalı Meslek Yüksekokulu Açık Sergi Alanı Tasarımı	2021	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Dokuz Eylül Üniversitesi	Sergi-Sunu Mekanı	-
6 Mimar Sinan Müzesi ve Mimarlık Merkezi Ulusal Mimari Proje Yarışması	2021	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Kayseri Büyükşehir Belediyesi, TMMOB Mimarlar Odası Kayseri Şubesi	Müze	-

Tablo A.1 (devam)

Yarışma	Yıl	Şekil	Tür	Aşama	Kurum	Yarışmanın Tipi	Uygulama
7 Sosyal Merkezler Mimari Proje Yarışması	2021	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	İstanbul Büyükşehir Belediyesi Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı	Sosyal Merkez	-
8 Karaduvar Mahallesi Kentsel Tasarım Proje Yarışması	2021	Ulusal	Kentsel Tasarım Proje Yarışması	Tek aşamalı	Mersin Büyükşehir Belediyesi	Kentsel Tasarım	-
9 Sağlık Çalışanlarına Şükran ve Anma Mekânı Proje Yarışması	2021	Ulusal	Güzel Sanat Eserleri Yarışması	Tek aşamalı	Ankara Büyükşehir Belediyesi	Anıt/Heyk el	-
10 Yapısal Boşluğun Kentle Diyalogu "İzmir Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası" Ulusal Öğrenci Fikir Projesi Yarışması	2021	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	TMMOB Mimarlar Odası İzmir Şubesi	Hizmet Binası	-
11 25 Aralık Gaziantep'in Kurtuluşununun 100. Yıl Anıtı ve Çevre Düzenlemesi Ulusal Proje Yarışması	2021	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Gaziantep Büyükşehir Belediyesi	Anıt/Heyk el	-
12 Büyükada Fayton Meydanı Kentsel Tasarım Yarışması	2021	Ulusal	Kentsel Tasarım Proje Yarışması	İki aşamalı	İstanbul Büyükşehir Belediyesi Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı	Kentsel Tasarım	-
13 Salgınlar ve Sağlık Emekçilerini Anma Mekânı Tasarım Yarışması	2021	Ulusal	Ortakçıl Proje	Ön seçimli	İBB Park, Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı	Anma Mekânı	-
14 Çekme Karavan Tasarımı Ulusal Öğrenci Fikir Yarışması	2021	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	KTO Karatay Üniversitesi	Karavan	-

Tablo A.1 (devam)

Yarışma	Yıl	Şekil	Tür	Aşama	Kurum	Yarışmanın Tipi	Uygulama
15 Cumhuriyet Meydanı ve Atatürk Caddesi Çamlıbel Kentsel Tasarım Yarışması	2021	Ulusal	Kentsel Tasarım Proje Yarışması	Tek aşamalı	Mersin Büyükşehir Belediyesi	Kentsel Tasarım	-
16 Kaş'ın Kahramanları Anıtı Tasarım Yarışması	2021	Ulusal	Güzel Sanat Eserleri Yarışması	Tek aşamalı	Kaş Belediyesi	Anıt/Heyk el	-
17 Bursa Hanlar Bölgesi Çarşıbaşı Kentsel Tasarım Proje Yarışması	2021	Ulusal	Kentsel Tasarım Proje Yarışması	Tek aşamalı	Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığı Fen İşleri Dairesi Başkanlığı	Kentsel Tasarım	-
18 Üsküdar'da Mimar Sinan'ı Anmak	2021	Uluslararası	Güzel Sanat Eserleri Yarışması	Tek aşamalı	İBB Kültür Varlıkları Daire Başkanlığı	Anıt/Heyk el	-
19 Bursa Atatürk Spor Salonu Mimari Proje Yarışması	2020	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	TMMOB Mimarlar Odası Bursa Şubesi	Spor Yapısı	-
20 "10 Ekim Anıtı ve Anma Yeri" Proje Yarışması	2020	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	İzmir Büyükşehir Belediyesi	Anıt/Heyk el	-
21 ZT Ödülleri "Hafıza Aralığı" Uluslararası Mimari Fikir Projesi Öğrenci Yarışması	2020	Uluslararası	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	KTMMOB Mimarlar Odası	Kentsel Tasarım	-
22 İstanbul'un Mezarları Tasarım Yarışması	2020	Ulusal	Güzel Sanat Eserleri Yarışması	Tek aşamalı	İBB Kültür Varlıkları Daire Başkanlığı	Anıt/Heyk el	-
23 Theodosius Limanı Arkeolojik Alanı Mimari Proje Yarışması	2020	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	İBB Kültür Varlıkları Daire Başkanlığı	Ziyaretçi Merkezi	-

Tablo A.1 (devam)

Yarışma	Yıl	Şekil	Tür	Aşama	Kurum	Yarışmanın Tipi	Uygulama
24	2020	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	TMMOB Mimarlar Odası Kayseri Şubesi, Melikgazi Belediyesi	Kentsel Tasarım	-
25	2020	Ulusal	Kentsel Tasarım Proje Yarışması	Tek aşamalı	İBB Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı Altyapı Projeler Müdürlüğü	Kentsel Tasarım	-
26	2020	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	İzmir Büyükşehir Belediyesi	Kentsel Tasarım	-
27	2020	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Kayseri Talas Belediyesi	Kentsel Tasarım	-
28	2020	Ulusal	Kentsel Tasarım proje Yarışması	Tek aşamalı	İBB Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı Altyapı Projeler Müdürlüğü	Kentsel Tasarım	-
29	2020	Ulusal	Kentsel Tasarım proje Yarışması	Tek aşamalı	İBB	Kentsel Tasarım	-
30	2020	Uluslararası	Kentsel Tasarım proje Yarışması	İki aşamalı	İBB Kültür Varlıkları Daire Başkanlığı	Kentsel Tasarım	-
31	2020	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Merkezefendi Belediyesi	Kentsel Tasarım	-
32	2020	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	İki aşamalı	İzmir Büyükşehir Belediyesi	Transfer Merkezi	-

Tablo A.1 (devam)

Yarışma	Yıl	Şekil	Tür	Aşama	Kurum	Yarışmanın Tipi	Uygulama	
33	İstanbul Senin, Kent Mobilyaları Oyun- Rekreasyon Ürünleri Tasarımı Yarışması	2020	Ulusal	Ortakçıl Proje	Tek aşamalı	İBB Park Bahçeler ve Yeşil Alanlar Dairesi	Kent Mobilyası, Rekreasyon	-
34	İstanbul Senin, Haliç Kıyıları Tasarım Yarışması	2020	Ulusal	Ortakçıl Proje	Ön seçimli	İBB Park Bahçeler ve Yeşil Alanlar Dairesi	Kentsel Tasarım	-
35	“Duvarın Ötesinde” Mimarlık ve İç Mimarlık Öğrencileri İçin Tasarım Yarışması	2020	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	San Deco	Mekân tasarımı	-
36	Uşak Belediyesi Yayalaştırılan Sokaklar Mimarlık Kentsel Tasarım Fikir Proje Yarışması	2020	Bölgesel	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Uşak Belediyesi	Kentsel Tasarım	-
37	İzmit Belediyesi Fethiye Caddesi Yeniden Düzenleme Yarışması	2020	Ulusal	Ortakçıl Proje	Tek aşamalı	İzmit Belediyesi	Kentsel Tasarım	-
38	“Taksim’i Hayal Et” Taksim Meydanı için Öğrenci Fikir Projesi Yarışması	2020	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması		İBB, İstanbul Planlama Ajansı, BİMTAŞ	Kentsel Tasarım	-
39	Torbali Belediyesi Belediye Hizmet Binası, Pazaryeri ve Otopark ile Yakın Çevresi Ulusal Mimari Proje Yarışması	2020	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	İzmir Torbali Belediyesi	Hizmet Binası	-

Tablo A.1 (devam)

Yarışma	Yıl	Şekil	Tür	Aşama	Kurum	Yarışmanın Tipi	Uygulama	
40	İzmir Ticaret Odası Binası Yenileme Fikir Projesi Yarışması	2020	Bölgesel	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	İzmir Ticaret Odası	Hizmet Binası	-
41	Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi Bizimköy Mimari Proje Yarışması	2020	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi	Sağlık Yapısı	-
42	Emek, Barış ve Demokrasi Anıt Meydanı ve Anma Yeri Uluslararası Fikir ve Tasarım Projesi Yarışması	2020	Uluslararası	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	TMMOB, KESK, DİSK, TTB, 10 Ekim-Der	Anıt/Heykел, Anma Alanı	-
43	Olivelo İzmir Kent Çeperinde Ekolojik Ortak Yaşam Alanı Fikir Projesi Yarışması	2020	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	İzmir Büyükşehir Belediyesi	Kentsel tasarım	-
44	“Eskimeyen Kerpiç, Yaşayan Mekan” Kerpicci Keşfet Fikir Yarışması	2020	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Kerpiç Akademi	Mekân tasarımı	-
45	Stoneline Stand Tasarımı Öğrenci Yarışması	2020	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Stonelin	Stant tasarımı	-
46	Ytong Mimari Fikir Yarışması: Akıntıya Karşı Bir Mimarlık Okulu	2020	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Türk Ytong Sanayi AŞ.	Eğitim Yapısı	-

Tablo A.1 (devam)

Yarışma	Yıl	Şekil	Tür	Aşama	Kurum	Yarışmanın Tipi	Uygulama
47	2020	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi	Sağlık Yapısı	-
48	2019	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Archisections	Kentsel Tasarım	-
49	2019	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörlüğü	Eğitim Yapısı	-
50	2019	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi Trakya Büyükkent Bölge Temsilciliği	Meydan	-
51	2019	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	İki aşamalı	İstanbul Serbest Mimarlar Derneği	Sorunlu alanlar için alternatif öneriler	-
52	2019	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Türk Yapısal Çelik Derneği	Köprü	-
53	2019	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Şevki Vanlı Mimarlık Vakfı, Yapı Endüstri Merkezi	Bitirme Projesi	-
54	2019	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	İki aşamalı	Mimarlık Eğitim Derneği	Dönem Projesi	-
55	2019	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Mimarlık Vakfı Mimarlık Enstitüsü		-

Tablo A.1 (devam)

	Yarışma	Yıl	Şekil	Tür	Aşama	Kurum	Yarışmanın Tipi	Uygulama
56	Çuhadaroğlu Alüminyum 2019 Öğrenci Proje Yarışması	2019	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Çuhadaroğlu Metal San. Ve Pazarlama AŞ.	Çalışma Mekanı	-
57	İztuzu Kumsalı Deniz Kaplumbağaları Bakım İstasyonu ve Günübirlik Alan Ekolojik Tasarımı Fikir Yarışması	2019	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Bakım İstasyonu, Ekolojik Tasarım	-
58	İzmir SMD-Merhaba 2019 Öğrenci Bitirme Projesi Yarışması	2019	Bölgesel	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	İzmir SMD	Bitirme Projesi	-
59	Gazi BAF Şehitler Anıtı Tören ve Sergi Alanı Ulusal Mimari Yarışması	2019	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Lefke Avrupa Üniversitesi, KTMMOB Mimarlar Odası	Anıt/Heyk el	-
60	Kubilay Kültür Merkezi İlave Kafeterya Tasarımı ve Çevre Düzenlemesi Mimari Proje Yarışması	2019	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Menemen Belediyesi	Çevre Düzenleme	-
61	DEĞİAD Yaşayan Pamukkale Ulusal Mimari Fikir Projesi Yarışması	2019	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Denizli Genç İş İnsanları Derneği, Mimarlar Odası Denizli Şubesi	Kentsel Tasarım	-
62	“İzmir Elektrik Fabrikası Ne Olmak İster?” Ulusal Öğrenci Mimari Fikir Projesi Yarışması	2019	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	TMMOB Mimarlar Odası İzmir Şubesi	Yeniden İşlevlendirme	-

Tablo A.1 (devam)

	Yarışma	Yıl	Şekil	Tür	Aşama	Kurum	Yarışmanın Tipi	Uygulama
63	Cami Tasarımı Fikir Yarışması	2019	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Dini Yapı	-
64	Roca Uluslararası Tasarım Yarışması	2019	Uluslararası	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Roca, Barcelona Tasarım Merkezi	İç Mekân Tasarımı	-
65	İzocam 19. Öğrenci Yarışması	2019	Uluslararası	Öğrenci Projesi Yarışması	İki aşamalı	Saint Gobain, İzocam, Milano Belediyesi	Kentsel tasarım	-
66	Odakule Pasajı Ulusal Tasarım Yarışması	2019	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	İstanbul Sanayi Odası	Pasaj	-
67	Kentsel Belleğin İzleri Üzerinden Akhisar Eski Belediye Meydanı ve Yakın Çevresi Ulusal Mimarlık ve Kentsel Tasarım Fikir Yarışması	2019	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Akhisar Belediyesi	Kentsel Tasarım, Meydan	-
68	Lüleburgaz Belediyesi Kore Savaşı Anma Alanı ve Ziyaretçi Merkezi Mimari Proje Yarışması	2019	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Lüleburgaz Belediyesi	Ziyaretçi merkezi, Anıt/Heyk el	-
69	IAPS-CS Culture & Space Network: Kültür ve Mekan Buluşmaları 4- Ulusal Öğrenci Fikir Yarışması	2018	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Özyeğin Üniversitesi	Kentsel tasarım	-
70	Menekşe Kibrit Fabrikası ve Yakın Çevresi Yeniden Canlandırma Ulusal Öğrenci Mimari Fikir Projesi Yarışması	2018	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi Trakya Büyükkent Bölge Temsilciliği	Rekreasyon	-

Tablo A.1 (devam)

	Yarışma	Yıl	Şekil	Tür	Aşama	Kurum	Yarışmanın Tipi	Uygulama
71	MİMED 2018 Öğrenci Proje Yarışması	2018	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	İki aşamalı	Mimarlık Eğitim Derneği	Kentsel tasarım	-
72	Archsections Yeşil&Mavi Uluslararası Proje Yarışması	2018	Uluslararası	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	VIP Event&Archisections	Sürdürülebilir yapı	-
73	Kamu Binaları Tasarımı Fikir Yarışması	2018	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	İller Bankası	Kamu Binaları	-
74	Çanakkale Belediyesi Çarşı, Yaşam Merkezi ve Otopark ile Yakın Çevresi Ulusal Mimari Proje Yarışması	2018	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Çanakkale Belediyesi	Çarşı, Otopark, Yaşam merkezi	-
75	Halil Kaya Gedik Öğrenci Yarışması	2018	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması		İstanbul Gedik Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fköltesi Mimarlık Bölümü	Bitirme Projesi	-
76	Orhan Dinç Mezarı Ulusal Fikir Yarışması	2018	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Türk Serbest Mimarlar Derneği	Anıt/Heyk el	-
77	Mersin Büyükşehir Belediyesi Tevfik Sırrı Gür Stadyumu ile Çamlıbel Limanı Arası Kıyı ve Rekreasyon Düzenlemesi Fikir Projesi Yarışması	2018	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Mersin Büyükşehir Belediyesi	Spor yapısı	-
78	STEELPRO 2018 Çelik Yapı Tasarımı Öğrenci Yarışması	2018	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Türk Yapısal Çelik Derneği (TUCSA)	Kentsel tasarım	-
79	Kendi Oturma Elemanını Tasarla Yarışması	2018	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	İTÜ İçin Tasarım Kulübü	Oturma elemanı	-
80	48 Saat Öğrenci Fikir Yarışması	2018	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Mimarlık Vakfı Mimarlık Enstitüsü		-

Tablo A.1 (devam)

Yarışma	Yıl	Şekil	Tür	Aşama	Kurum	Yarışmanın Tipi	Uygulama
81 Antalya Kepez “Dokuma Alanı Fikir Projesi Yarışması”	2018	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Kepez Belediyesi	Kentsel Tasarım	-
82 İzocam 18. Öğrenci Yarışması	2018	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	İki aşamalı	İzocam	Sürdürüle bilir yapı	-
83 YTONG Mimari Fikir Yarışması: Şehirden Uzak	2018	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Türk Ytong Sanayi AŞ.	Kentsel tasarım	-
84 Kent Düşleri 10 Maltepe Havagazı Fabrikası Yerleşkesi Değerlendirme Projesi Ulusal Fikir Yarışması	2018	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi, Ankara Tabip Odası	Rekreasyo n	-
85 Lüleburgaz Belediyesi Tosbağa Dere Rekreasyon Alanı Fikir Projesi Yarışması	2017	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Lüleburgaz Belediyesi	Kentsel Tasarım, Peyzaj	-
86 Uzundere Cemevi Sosyokültürel Merkez Ulusal Mimari Fikir Projesi Yarışması	2017	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Karabağlar Belediyesi	Kültür Merkezi	-
87 Gelibolu Tarihi Alanı- Yeni Şehitlik Tasarımları Fikir projesi Yarışması	2017	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Ön seçimli	Çanakkale Savaşları ve Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı	Tarihi Alan	-
88 S.O.S. İstanbul Fikir Projesi Yarışması 2017: Üsküdar Meydanı	2017	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	İstanbul Serbest Mimarlar Derneği	Kentsel Tasarım	-

Tablo A.1 (devam)

	Yarışma	Yıl	Şekil	Tür	Aşama	Kurum	Yarışmanın Tipi	Uygulama
89	MİMED 2017 Öğrenci proje Yarışması	2017	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	İki aşamalı	Mimarlık Eğitim Derneği	Su yapısı	-
90	Merzifon Belediyesi İş ve Yaşam Merkezi Mimari Proje Yarışması	2017	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Merzifon Belediyesi	İş ve Yaşam Merkezi	+
91	Mahalle: Bakırköy Uluslararası Katılımlı Öğrenci Mimari Fikir Projesi Yarışması	2017	Uluslararası	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi Trakya Büyükkent Bölge Temsilciliği	Kentsel tasarım	-
92	Archiprix Türkiye 2017	2017	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması		Şevki Vanlı Mimarlık Vakfı, Yapı Endüstri Merkezi	Bitirme Projesi	-
93	Çuhadaroğlu Alüminyum 2017 Öğrenci Proje Yarışması "Suyun Üzerinde" Alternatif Bir Yerleşme Pratiği	2017	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Çuhadaroğlu Metal San. Ve Pazarlama AŞ.	Su yapısı	-
94	Süleymanpaşa Belediye Hizmet Binası Ulusal Mimari Proje Yarışması	2017	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Süleymanpaşa Belediyesi	Hizmet Binası	-
95	7 İklim 7 Bölge- Mahalle Ulusal Mimari ve Kentsel Tasarım Fikir Yarışması	2017	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	TOKİ- Emlak Konut GYO AŞ.	Kentsel Tasarım	-
96	Mahalle Tasarım Fikir Yarışması	2017	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	İki aşamalı	İller Bankası	Kentsel Tasarım	-
97	Ahlat Gençlik Kampı Mimari Proje Yarışması	2017	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Bitlis Valiliği İl Özel İdaresi	Yurt	-

Tablo A.1 (devam)

Yarışma	Yıl	Şekil	Tür	Aşama	Kurum	Yarışmanın Tipi	Uygulama
98 İzmir Karabağlar Belediyesi Kamusal Açık Mekan ve Knet Meydanı Kentsel Tasarım Proje Yarışması	2017	Ulusal	Kentsel Tasarım Yarışması	Tek aşamalı	Karabağlar Belediyesi	Kentsel Tasarım	-
99 Elazığ Belediyesi Kent Meydanı Kentsel Tasarım ve Mimari Proje Yarışması	2017	Ulusal	Kentsel Tasarım Yarışması	Tek aşamalı	Elazığ Belediyesi	Kentsel Tasarım	-
100 Nemrut Kalderarası Seyir Noktaları Mimari Proje Yarışması	2017	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Bitlis Valiliği İl Özel İdaresi	Seyir Noktası	-
101 Kimlikli Kent Mobilyaları Fikir Tasarım Yarışması	2017	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Alt Yapı ve Kentsel Dönüşüm Genel Müdürlüğü	Kent Mobilyası	-
102 19 Mayıs İzleği Kentsel Tasarım Yarışması	2017	Ulusal	Kentsel Tasarım Yarışması	Tek aşamalı	Samsun Büyükşehir Belediyesi	Kentsel Tasarım	-
103 Aurum Mimarlık Öğrenci Fikir Yarışması: “Fütüristik Kentler”	2017	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi Mimarlık Bölümü	Kentsel Tasarım	-
104 Şehit Polis Fethi Sekin Ulusal Anıt Heykel Yarışması	2017	Ulusal	Güzel sanat eserleri yarışması	Tek aşamalı	İzmir Büyükşehir Belediyesi Kültür, Sanat Şube Müdürlüğü	Anıt/heyk el	-
105 Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Merkez Yerleşkesi Kentsel Tasarım Yarışması	2017	Ulusal	Kentsel Tasarım Yarışması	Tek aşamalı	Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi	Kentsel Tasarım	-

Tablo A.1 (devam)

Yarışma	Yıl	Şekil	Tür	Aşama	Kurum	Yarışmanın Tipi	Uygulama	
106	B.E.N. Bakırköy: Etkinlik Noktası Ulusal Öğrenci Mimari Fikir Projesi Yarışması	2017	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi Trakya Büyükşehir Bölge Temsilciliği	Kentsel Tasarım	-
107	40. İstanbul Yapı Fuarı Stand Tasarım Yarışması	2017	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Tümaş Mermer, Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Fakültesi ile Torbalı Meslek Yüksekokulu Doğal Yapı Taşları Teknolojisi Programı	Stant tasarımı	-
108	Bursa Osmangazi Belediyesi Çekirge Meydanı Mimari, Kentsel Tasarım ve Peyzaj Tasarımı Proje Yarışması	2017	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	İki aşamalı	Bursa Osmangazi Belediye Başkanlığı	Kentsel tasarım	-
109	İzocam 17. Öğrenci Yarışması	2017	Uluslararası	Öğrenci Projesi Yarışması	İki aşamalı	İzocam	Kentsel dönüşüm	-
110	Bornova Evka 3 Sosyal Merkez ve Aktarma İstasyonu Mimari Proje Yarışması	2017	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	İzmir Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı	Ulaşım binası	-
111	İzmir Büyükşehir Belediyesi Ulaşım Entegrasyon Merkezi ve Yakın Çevresinin Düzenlenmesi Ulusal Mimari Proje Yarışması	2016	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	İzmir Büyükşehir Belediyesi	Ulaşım binası	-
112	İzmir Selçuk Belediyesi Kültür ve Gençlik Merkezi Mimari Proje Yarışması	2016	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Selçuk Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğü	Kültür Merkezi	-

Tablo A.1 (devam)

	Yarışma	Yıl	Şekil	Tür	Aşama	Kurum	Yarışmanın Tipi	Uygulama
113	MİMED 2016 Öğrenci Proje Yarışması	2016	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	İki aşamalı	Mimarlık Eğitim Derneği	Kentsel Tasarım	-
114	Efeler Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması	2016	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Efeler Belediyesi	Hizmet Binası	-
115	Bakırköy Demirciler Çarşısı ve Yakın Çevresi Ulusal Öğrenci Mimari Fikir Projesi Yarışması	2016	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi Trakya Büyükkent Bölge Temsilciliği	Çarşı	-
116	Gölpazarı Trihi Taşhan Çevre Düzenlemesi Öğrenci Mimari Fikir Projesi Yarışması	2016	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Işıklar Yapı Ürünleri, Köyünü Yaşat Projesi, Gölpazarı Belediyesi	Kentsel Tasarım	-
117	Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması	2016	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Balıkesir Büyükşehir Belediyesi	Hizmet Binası	-
118	Adana-Seyhan Sucuzade Mahallesi Kentsel Dönüşüm Alanında Kent Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım ve Mimari Proje Yarışması	2016	Ulusal	Kentsel Tasarım Yarışması	İki aşamalı	Adana Belediyesi	Kentsel Tasarım	-
119	Çuhadaroğlu Alüminyum 2016 Öğrenci Proje Yarışması	2016	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Çuhadaroğlu Metal San. Ve Pazarlama A.Ş.	Müze	-
120	Rüzgarev Mimari Tasarım Projesi Yarışması	2016	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması		Borusan EnBW Enerji Yatırım ve Üretim A.Ş.	Kontrol Binası	-

Tablo A.1 (devam)

Yarışma	Yıl	Şekil	Tür	Aşama	Kurum	Yarışmanın Tipi	Uygulama
121	2016	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Çaycuma Belediyesi	Bilim Merkezi	-
122	2016	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Ön seçimli	Sivas Belediyesi	Kentsel Tasarım	-
123	2016	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Kırşehir Belediyesi	Müze, Kentsel Tasarım	-
124	2016	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Şehitkamil Belediyesi	Sanat Merkezi	+
125	2016	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	İki aşamalı	Kadıköy Belediyesi	Spor Yapısı	-
126	2016	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Türk Ytong Sanayi AŞ.	Mekân tasarımı	-
127	2016	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	İnegöl Belediyesi	Hizmet Binası	-
128	2016	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	İki aşamalı	Lüleburgaz Belediyesi	Spor Yapısı	+
129	2016	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	İzmir Bornova Belediyesi	Eğitim Yapısı	-

Tablo A.1 (devam)

Yarışma	Yıl	Şekil	Tür	Aşama	Kurum	Yarışmanın Tipi	Uygulama	
130	Bir Kentin Suyla Buluşmasının Hikayesi Ulusal Öğrenci Mimari Fikir Yarışması	2016	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi Trakya Büyükkent Bölge Temsilciliği	Kentsel Tasarım	-
131	Sille'de Turizm Odaklı İç Mekan Tasarım Yarışması	2016	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Selçuklu Belediyesi	Mekan Tasarımı	-
132	İzocam 16. Öğrenci Yarışması	2016	Uluslararası	Öğrenci Projesi Yarışması	İki aşamalı	İzocam	Kentsel Tasarım	-
133	Çaycuma Belediyesi Çaycuma Spor Merkezi Mimari Proje Yarışması	2016	Bölgesel	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Çaycuma Belediyesi	Spor Yapısı	-
134	Sivas Kızılırmak Köprüsü Ulusal Mimari Proje Yarışması	2016	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Sivas Belediyesi	Köprü	-
135	Prosteel 2016 Çelik Yapı Tasarımı Öğrenci Yarışması	2016	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması		Türk Yapısal Çelik Derneği ve Borusan Mannesmann Sanayi ve Ticaret AŞ.	Pazar yeri	-
136	Van İpekyolu Belediye Merkezi Mimari Proje Yarışması	2016	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	İpekyolu Belediyesi	İdari Yapı	-
137	Pamukkale Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi ve Yakın Çevresi Mimari Proje Yarışması	2016	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Pamukkale Üniversitesi Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı Etüd Proje Şube Müdürlüğü	Eğitim yapısı, Kentsel tasarım	-
138	Börklüce Mustafa Heykeli ve Alanı Tasarım Yarışması	2016	Ulusal	Güzel sanat eserleri yarışması	Tek aşamalı	İzmir Büyükşehir Belediyesi	Anıt/heykel	-

Tablo A.1 (devam)

Yarışma	Yıl	Şekil	Tür	Aşama	Kurum	Yarışmanın Tipi	Uygulama
139	2015	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	İki aşamalı	Lüleburgaz Belediyesi	Sanat Merkezi	+
140	2015	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Işık Üniversitesi	Amfi Tiyatro	-
141	2015	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	İki aşamalı	Mimarlık Eğitim Derneği	Bitirme Projesi	-
142	2015	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Erciyes Üniversitesi, Flamingo De Luxe	Etkinlik alanı	-
143	2015	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Tekirdağ Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (TESKİ) Projeler Dairesi Başkanlığı	Hizmet Binası	-
144	2015	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Sarıyer Şubesi	Kentsel Tasarım	-
145	2015	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	İki aşamalı	Muratpaşa Belediyesi, Antalya Mimarlar Odası	Gösteri Merkezi	+

Tablo A.1 (devam)

	Yarışma	Yıl	Şekil	Tür	Aşama	Kurum	Yarışmanın Tipi	Uygulama
146	S.O.S. İstanbul Fikir Projesi Yarışması 2015: Haydarpaşa ve Çevresi	2015	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	İstanbul Serbest Mimarlar Derneği	Kentsel Tasarım	-
147	Beylikdüzü Belediyesi Cemevi Kültür Merkezi ve Çevresi Ulusal Mimari Proje Yarışması	2015	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Beylikdüzü Belediyesi	Dini Yapı	-
148	Bodrum Ticaret Odası Yeni Hizmet Binası Bölgesel Mimari Proje Yarışması	2015	Bölgesel	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Bodrum Ticaret Odası	Hizmet Binası	+
149	Elazığ Belediyesi Gazi Caddesi Kentsel Yenileme ve Cephe Rehabilitasyonu Ulusal Mimari Proje Yarışması	2015	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Elazığ Belediyesi	Kentsel Tasarım, Cephe Tasarımı	-
150	Beylikdüzü Belediyesi Yaşam Vadisi, Köprü ve Bağlantıları Yarışması	2015	Ulusal	Kentsel Tasarım Yarışması	Tek aşamalı	Beylikdüzü Belediyesi	Kentsel Tasarım, Köprü	-
151	Bornova Belediye Binası ve Çevresi Mimari Proje Yarışması	2015	Ulusal	Mimari Proje Yarışması		Bornova Belediyesi	Hizmet Binası	-
152	Antalya Kepez Belediyesi Odak Yapı Mimari ve Çevre Düzenleme Fikir Projesi Yarışması	2015	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Antalya Kepez Belediyesi	Kentsel Tasarım	-

Tablo A.1 (devam)

Yarışma	Yıl	Şekil	Tür	Aşama	Kurum	Yarışmanın Tipi	Uygulama
153	2015	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	İki aşamalı	İzmir Büyükşehir Belediyesi	Kentsel Tasarım	-
154	2015	Uluslararası	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi	Rekreasyon	-
155	2015	Ulusal	Mimari Proje Yarışması		Maltepe Belediyesi	Dini Yapı	-
156	2015	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Lüleburgaz Belediyesi	Kadınlar için sosyal ev	+
157	2015	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	İzmir Ticaret Odası	Kentsel Tasarım	-
158	2015	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Türk Ytong Sanayi AŞ.		-

Tablo A.1 (devam)

	Yarışma	Yıl	Şekil	Tür	Aşama	Kurum	Yarışmanın Tipi	Uygulama
159	Söke Belediyesi İmar Planlamasına Esas Kentsel Yenileme Eksenli Fikir Projesi Yarışması	2015	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Söke Belediyesi	Kentsel Tasarım	-
160	Büyükada Çarşı Camii Mimari Fikir Projesi Yarışması	2015	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Büyükada Çarşı Camii Derneği	Dini Yapı	-
161	İzmir Konak Belediyesi Hizmet Binası ve Yakın Çevresinin Düzenlenmesi Mimari proje Yarışması	2015	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	İzmir Konak Belediyesi	Hizmet Binası	-
162	Ödemiş Belediyesi Kent Merkezi ve Yakın Çevresi Ulusal Mimarlık ve Kentsel Tasarım Fikir Projesi Yarışması	2015	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Ödemiş Belediyesi	Kentsel Tasarım	-
163	Çanakkale Savaşı Araştırma Merkezi Ulusal Mimari Proje Yarışması	2015	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Çanakkale Valiliği	Araştırma Merkezi	-
164	Tekirdağ Büyükşehir Belediye Hizmet Binası, Meydan ve Çevresinin Düzenlenmesi Mimari ve Kentsel Tasarım Projesi Yarışması	2015	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Tekirdağ Büyükşehir Belediye Başkanlığı İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı	Hizmet Binası	-

Tablo A.1 (devam)

	Yarışma	Yıl	Şekil	Tür	Aşama	Kurum	Yarışmanın Tipi	Uygulama
165	İzocam 15. Öğrenci Yarışması	2015	Uluslararası	Öğrenci Projesi Yarışması	İki aşamalı	İzocam	Konut	-
166	Prosteel 2015 Çelik Yapı Tasarımı Öğrenci Yarışması	2015	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması		Türk Yapısal Çelik Derneği ve Borusan Mannesmann Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Sosyal Odak	-
167	Yeni Erbaa Çamlık Sosyal Habitatı Ulusal Mimari Proje Yarışması	2015	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Erbaa Belediye Başkanlığı	Kentsel Tasarım	-
168	Düzce Üniversitesi Konuralp Yerleşkesi Gelişim Planı Kentsel Tasarım Yarışması	2015	Ulusal	Kentsel Tasarım Yarışması	İki aşamalı	Düzce Üniversitesi	Eğitim yapısı	-
169	Antalya Büyükşehir Belediyesi Konyaaltı Sahili Mimari ve Kıyı Düzenlemesi Fikir Proje Yarışması	2014	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Antalya Büyükşehir Belediyesi	Kentsel Tasarım	+
170	Mimed 2014 Öğrenci Proje Yarışması	2014	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	İki aşamalı	Mimarlık Eğitim Derneği	Okul son ve bitirme projeleri	-
171	Çuhadaroğlu Alüminyum 2014 Öğrenci Proje Yarışması	2014	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Çuhadaroğlu Metal San. Ve Pazarlama AŞ.	Mobilkent Bilgi Merkezi	-
172	Lapseki Hükümet Konağı ve Çevresi Mimari Proje Yarışması	2014	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Ön seçimli	Lapseki Kaymakamlığı	Hükümet Konağı	+
173	Ytong Mimari Fikir Yarışması: Kültürel Süreklilik Aracı Olarak Mimarlık	2014	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Türk Ytong Sanayi AŞ.		-

Tablo A.1 (devam)

Yarışma	Yıl	Şekil	Tür	Aşama	Kurum	Yarışmanın Tipi	Uygulama
174 Gökçeada Lise Kampüsü Mimari Proje Yarışması	2014	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Ön seçimli	Çanakkale Valiliği, İl Milli Eğitim Müdürlüğü	Eğitim Yapısı	+
175 Adana Ticaret Odası Yeni Hizmet Binası Ulusal Mimari Proje Yarışması	2014	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Adana Ticaret Odası	Hizmet Binası	-
176 Roboski Müzesi ve Anma Yeri Mimari Tasarım Yarışması	2014	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	İki aşamalı	Roboski Müzesi Derneği	Müze	-
177 Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı Odak Alanları Fikir Projesi Yarışması	2014	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Ön seçimli	Çanakkale Valiliği	Kentsel Tasarım	-
178 Uluslararası Mimarlar Fikir Yarışması "Ütopya ve Mutluluk"	2014	Uluslararası	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Uluslararası Mimarlar Birliği, TMMOB Mimarlar Odası		-
179 Prosteel 2014 Çelik Yapı Tasarımı Öğrenci Yarışması	2014	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması		Türk Yapısal Çelik Derneği, Borusan Mannesman Boru	Afet Konutu	-
180 İzmir Kalkınma Ajansı Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması	2013	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	İzmir Kalkınma Ajansı	Hizmet Binası	-
181 Çanakkale Karasal-Sayısal Yayın Kulesi Uluslararası Ön Seçimli Mimari Proje Yarışması	2013	Uluslararası	Mimari Proje Yarışması	Ön seçimli	Çanakkale Valiliği	TV-Radyo Kulesi	-
182 Adıyaman Aktif Yaşam Merkezi Mimari Proje Yarışması	2013	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü	Yaşam Merkezi	-

Tablo A.1 (devam)

Yarışma	Yıl	Şekil	Tür	Aşama	Kurum	Yarışmanın Tipi	Uygulama
183 Mimed 2013 Öğrenci Proje Yarışması	2013	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	İki aşamalı	Mimarlık Eğitim Derneği	Okul Projeleri	-
184 Çuhadaroğlu Alüminyum 2013 Öğrenci Proje Yarışması	2013	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Çuhadaroğlu Metal San. Ve Pazarlama AŞ.	Kule Tasarımı	-
185 Kurbağalıdere Vadisi Fikir Projesi Yarışması	2013	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Kadıköy Belediyesi	Kentsel Tasarım	-
186 TMMOB Mimarlar Odası Denizli Şubesi Hizmet Binası Bölgesel Mimari Proje Yarışması	2013	Bölgesel	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	TMMOB Mimarlar Odası Denizli Şubesi	Hizmet Binası	+
187 Ytong Mimari Fikir Yarışması: Kültür ve Sosyal Etkinlikler Evi	2013	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Türk Ytong Sanayi AŞ.	Kültür Merkezi	-
188 Yahyalı Merkez Ticaret Kompleksi Mimari Proje Yarışması	2013	Bölgesel	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	TMMOB Mimarlar Odası Kayseri Şubesi	Ticaret Merkezi	-
189 Kent Düşleri Proje Fikir Yarışmaları 8: "Saraçoğlu Mahallesi Değerlendirme Projesi" Ulusal Fikir Yarışması	2013	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi	Kentsel Tasarım	-
190 Müşfik-Nuran Erem Anıt Mezarı Tasarımı Ulusal Öğrenci Fikir Yarışması	2013	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi	Anıt/Heykel	-
191 Kayseri Ticaret Odası Hizmet Binası Ulusal Mimari Fikir Yarışması	2013	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Kayseri Ticaret Odası	Hizmet Binası	+

Tablo A.1 (devam)

Yarışma	Yıl	Şekil	Tür	Aşama	Kurum	Yarışmanın Tipi	Uygulama
192 Antalya Gazipaşa Belediye Hizmet Binası, Ticaret Merkezi ve Yakın Çevresi Ulusal Mimari Proje Yarışması	2013	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Gazipaşa Belediyesi	Hizmet Binası	-
193 Avanos'un Yeni Köprüsü ve Çevresi Mimari Proje Yarışması	2013	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Avanos Belediyesi	Köprü	-
194 Lüleburgaz Belediyesi Şehirlerarası Ootbüs Terminali Mimari Proje Yarışması	2013	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Lüleburgaz Belediyesi	Ulaşım Yapısı	+
195 Annemin İşi Benim Geleceğim: "Borusan Neşe Fabrikası" Mimari Proje Yarışması	2013	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Borusan Holding, Yapı Endüstri Merkezi	Eğitim Yapısı	+
196 Cumhuriyet Mahallesi Spor Kompleksi ve Rekreasyon Alanı Proje Yarışması	2013	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Aksaray Belediyesi	Spor Yapısı, Rekreasyon	-
197 İzocam 14. Öğrenci Yarışması	2013	Uluslararası	Öğrenci Projesi Yarışması	İki aşamalı	İzocam	Eğitim Yapısı	-
198 Urla Belediyesi İçmeler Sahil Düzenlemesi Ulusal Öğrenci Kentsel Tasarım Proje Yarışması	2013	Ulusal	Kentsel Tasarım Yarışması	Tek aşamalı	Urla Belediyesi	Kentsel Tasarım	-
199 Prosteel 2013 Çelik Yapı Tasarımı Öğrenci Yarışması	2013	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması		Türk Yapısal Çelik Derneği ve Borusan Mannesman Sanayi ve Ticaret AŞ.	Eğitim Yapısı	-

Tablo A.1 (devam)

Yarışma	Yıl	Şekil	Tür	Aşama	Kurum	Yarışmanın Tipi	Uygulama	
200	Sürdürülebilir Fuar Alanı Karşılama- Sergi- Sunu Mekânı Ulusal Öğrenci Mimari Proje Yarışması	2013	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	TMMOB Mimarlar Odası Bursa Şubesi	Sergi- Sunu Mekânı	-
201	Uşak Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması	2013	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Uşak Belediyesi	Hizmet Binası	-
202	Kent Düşleri Proje Fikir Yarışmaları 7: "Mamak Askeri Cezaevi Değerlendirme Projesi Ulusal Fikir Yarışması"	2013	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi	Rekreasyon	-
203	Mimed 2012 Öğrenci Proje Yarışması	2012	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	İki aşamalı	Mimarlık Eğitim Derneği	Okul projeleri	-
204	Mersin Sağlık Platformu (MESAP) Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması	2012	Bölgesel	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	TMMOB Mimarlar Odası Mersin Şubesi	Hizmet Binası	-
205	Rauf Denktaş Anıt Mezarı ve Müzesi Uluslararası Proje Yarışması	2012	Uluslararası	Mimari Proje Yarışması		KKTC Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanlığı	Müze, Anıt/Heyk el	+
206	Çanakkale Belediyesi "Yeşil" Yerel Yönetim ve Kültür Merkezi Binası ile Yakın Çevresinin Düzenlenmesi Ulusal Mimari Proje Yarışması	2012	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Çanakkale Belediyesi	Hizmet Binası	+
207	Çuhadaroğlu Alüminyum 2012 Öğrenci Proje Yarışması	2012	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması		Çuhadaroğlu Metal San. Ve Pazarlama AŞ.	Müze	-

Tablo A.1 (devam)

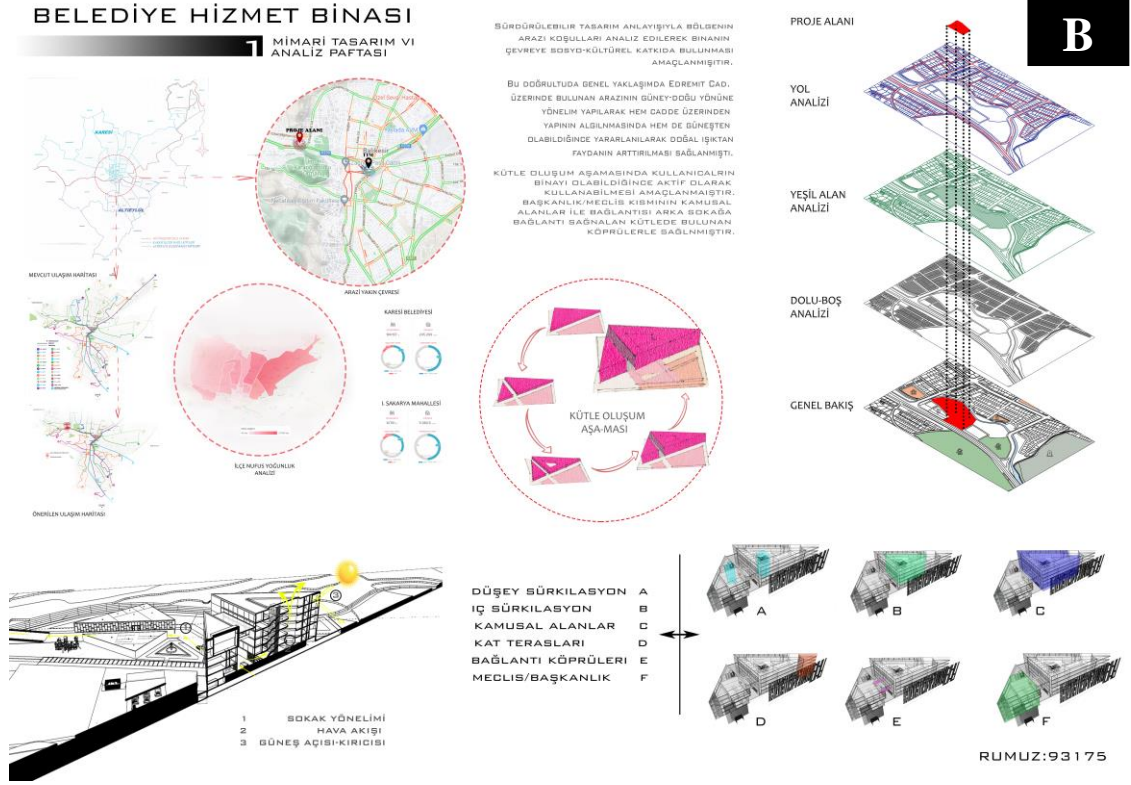
Yarışma	Yıl	Şekil	Tür	Aşama	Kurum	Yarışmanın Tipi	Uygulama	
208	Mersin Ticaret ve Sanayi Odası Hizmet Binası ve İş Merkezi Mimari Fikir Yarışması	2012	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Mersin Ticaret ve Sanayi Odası	Hizmet Binası	-
209	İstanbul Çamlıca Camii Mimari Proje Yarışması	2012	Ulusal	Mimari Proje Yarışması		İstanbul Cami ve Eğitim- Kültür Hizmet Birimleri Yaptırma ve Yaşatma Derneği	Dini Yapı	+
210	Şişli Halide Edip Adıvar Külliyesi Ulusal Mimari Proje Yarışması	2012	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Şişli Belediyesi	Dini Yapı	+
211	Uşak Belediyesi İsmetpaşa Caddesi ve Çevresi Ulusal Mimari Kentsel Tasarım Fikir Proje Yarışması	2012	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Uşak Belediyesi	Kentsel Tasarım	+
212	Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı Ağadere Hastanesi ve Şehitliği Fikir Projesi Yarışması	2012	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü	Sağlık Yapısı, Şehitlik	-
213	İzocam 12. Öğrenci Yarışması	2012	Uluslararası	Öğrenci Projesi Yarışması	İki aşamalı	İzocam	Sürdürülebilir yapı	-
214	Prosteel 2012 Çelik Yapı Tasarımı Öğrenci Yarışması	2012	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması		Türk Yapısal Çelik Derneği ve Borusan Mannesman Sanayi ve Ticaret AŞ.	Ulaşım Yapısı	-
215	Çatıder Ulusal Öğrenci Mimari Fikir Projesi Yarışması: "Arkeolojik Alanda Çatı"	2012	Ulusal	Öğrenci Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Çatıder	Çatı, Üst örtü	-
216	Ytong Stant Tasarım Yarışması	2012	Ulusal	Ortakçıl Proje	Tek aşamalı	Türk Ytong Sanayi AŞ.	Stant	-

Tablo A.1 (devam)

Yarışma	Yıl	Şekil	Tür	Aşama	Kurum	Yarışmanın Tipi	Uygulama
217 Kartepe İçin Düşünüyorum- 30. Merdiyen Özgün Fikir Proje Tasarımı Yarışması Bursa Büyükşehir Belediyesi	2012	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	Kartepe Belediyesi	Simge Yapı	-
218 Orhangazi Meydanı ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması Kent Düşleri Proje Fikir Yarışması 6: Sosyal Konut Uşak Şehirlerarası Otobüs Terminal Kompleksi Kentsel Tasarım ve Mimari Proje Yarışması	2012	Ulusal	Kentsel Tasarı Yarışması	Tek aşamalı	Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığı	Kentsel Tasarım	-
219 Kent Düşleri Proje Fikir Yarışması 6: Sosyal Konut Uşak Şehirlerarası Otobüs Terminal Kompleksi Kentsel Tasarım ve Mimari Proje Yarışması	2012	Ulusal	Fikir Projesi Yarışması	Tek aşamalı	TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi	Konut	-
220 Terminal Kompleksi Kentsel Tasarım ve Mimari Proje Yarışması	2012	Ulusal	Mimari Proje Yarışması	Tek aşamalı	Uşak Belediyesi	Ulaşım Yapısı, Kentsel tasarım	+

(Tablo yazar tarafından oluşturulmuştur. Kaynak: www.yarismo.org Erişim tarihi: 12/07/2022)

EK B: Ödüllendirme aşamasında değerlendirilen tasarımlar

Şekil B.1: Değerlendirilen B tasarımı.

F

BÜTÜNÜN İÇİNDEKİ PARÇAYA DOĞRU...

Belediye binanın kereli toparlayabilmemiz sağlayan yapılandırdı. Belediye binasının denetleyici olarak iki katlı olarak tasarlandı. Oysa belediye binanın daha çok halk içindir.

Halk + Yöneticiler + Başkanlar + Çalışanlar... Hepsi bir bütünü yaratan birer parçadır. Bu parçalardan biri olmadığında "bütün" eksik kalır.

Meclis birimi, belediye binasında önemli kararların alındığı birimdir. Bu yüzden meclis biriminde belediye binasının olmazsa olmazı, kalitedir. Ritim oradan atar...

Proje bu iki fikir baz alınarak tasarlanmaya başlanmıştır.

KÜTLE OLUŞUM DİYAGRAMI

1. Yapılan alanı genişletip, belediye binasının etrafına çukurluklar oluşturulduğunu göstermektedir.

2. Tapınan bir kütle için çukurluklar oluşturulduğunu göstermektedir. Bu alanın meclis binasıyla birleştiğini göstermektedir.

3. Birimler arasında farklı kütleler oluşturulduğunu göstermektedir. Aynı zamanda bir kütleler arasında bir bağlantıyı göstermektedir. Tapınan alanın bir kütle olarak birleştiğini göstermektedir.

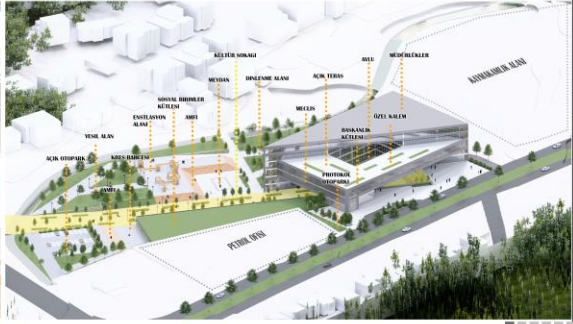
4. Birimler çukurluklar ile birleştiğini göstermektedir. Aynı zamanda bir kütleler arasında bir bağlantıyı göstermektedir. Tapınan alanın bir kütle olarak birleştiğini göstermektedir.

5. Birimlerin birleştiği için bir kütle olarak birleştiğini göstermektedir. Aynı zamanda bir kütleler arasında bir bağlantıyı göstermektedir. Tapınan alanın bir kütle olarak birleştiğini göstermektedir.

6. Birimlerin birleştiği için bir kütle olarak birleştiğini göstermektedir. Aynı zamanda bir kütleler arasında bir bağlantıyı göstermektedir. Tapınan alanın bir kütle olarak birleştiğini göstermektedir.

7. Tapınan meclis binasının kütle olarak birleştiğini göstermektedir. Aynı zamanda bir kütleler arasında bir bağlantıyı göstermektedir. Tapınan alanın bir kütle olarak birleştiğini göstermektedir.

8. Tapınan meclis binasının kütle olarak birleştiğini göstermektedir. Aynı zamanda bir kütleler arasında bir bağlantıyı göstermektedir. Tapınan alanın bir kütle olarak birleştiğini göstermektedir.

Şekil B.2: Değerlendirilen F tasarımı.

BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ MİMARLIK-MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ MİMARLIK BÖLÜMÜ BELEDİYE HİZMET BİNASI YARIŞMA PROJESİ

ANALİZ

DİYAGRAMLAR

MECLİS

BAŞKANLIK

KADIN-ERKEK WC

MÜDÜRLÜKLER

SİBRİSUZUN

YEMEKAN-KÜTÜPHANE

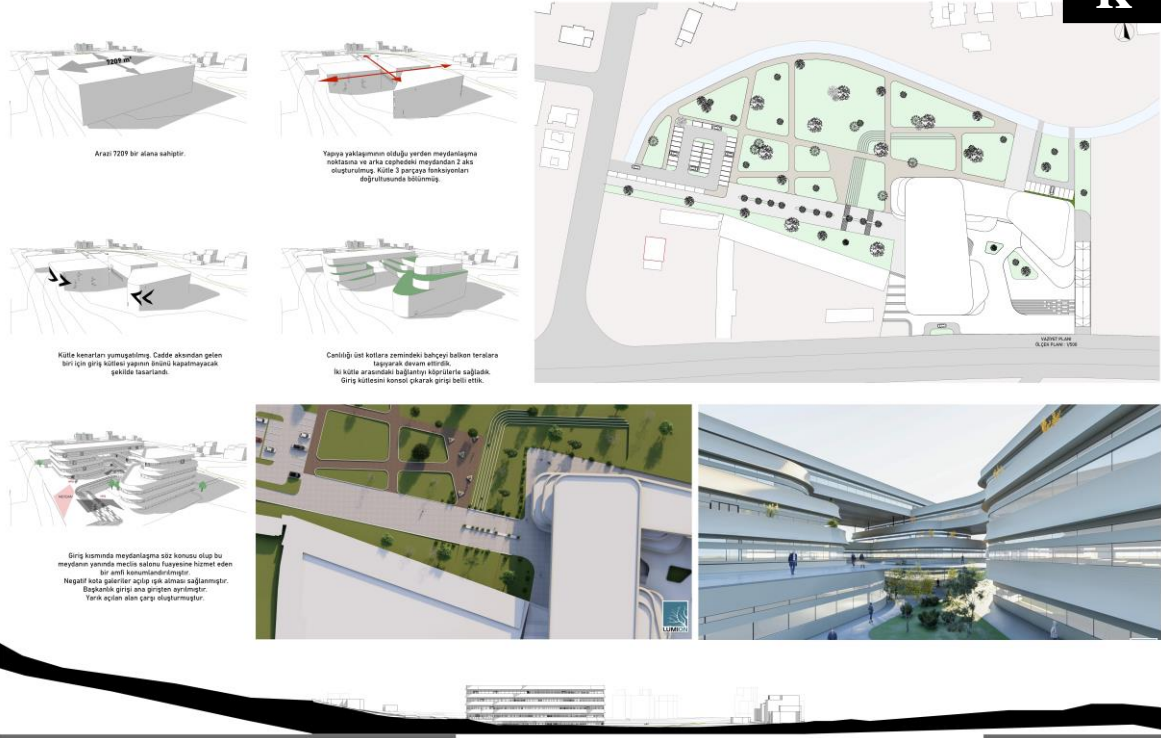
VAHİ AÇIK ALANLAR

KAPALI OTOPARK

H

Şekil B.3: Değerlendirilen H tasarımı.

Şekil B.4: Değerlendirilen K tasarımı.

Proje alanının, mevcut durumda yoğun bir bölgede olmaması dolayısıyla kent merkezi niteliğinde aktif bir merkeze dönüştürülmesi ana amacı belirlemiştir. Bu kurguda proje kütlesi ana bir kamusal birimler kütlesi, bu kütleyle destekleyen ve eğime oturan bir kamusal aktif birimler kütlesi (imar ve şehircilik müdürlüğü gibi), bunlara eşlik eden sosyal etkinlik birimleri ve bunları merkezinde toplayan bir iç avluya oluşturulmuştur. Yol aksıyla çekme mesafesi arasında kalan eğime bir platform kurulanmış ve bu platformu destekleyen oturma alanlarının olduğu (bekleme ve açık hava etkinlik alanı niteliğinde) bir amfi alanı oluşturulmuştur. Bu aks üzerinde kafeterya-kreş, yemekhane, kütüphane, çok amaçlı salon gibi hacimlerinde aktif kullanım alanı olacağı bir rekreatif aks oluşturulmuştur.

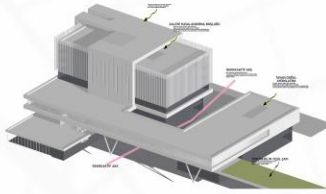
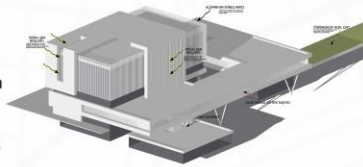
Ana kütleli bütün bir kabuk sistemiyle çevreleyen ikinci kütleli çelik makas sistemiyle taşıtılması düşünülmüş, bu doğrultuda destek sağlamak amacıyla zemine kadar saplanan taşıyıcılar kullanılmıştır. Bu kütle aktif kamusal birimler kütlesi olarak değerlendirilmiş zemin katında zabıta birimleri, birinci katında halkın aktif kullandığı şehircilik ve imar müdürlüğü düşünülmüştür. Kütleli altında oluşturduğu saçaklardan da faydalanarak alt zemin kotunda sosyal alanlar çözülmüştür.

Cephede alüminyum güneş kırıcı sistem kullanılmıştır. Cephe kaplaması olarak tercih edilen kompozit panellerin güneş ışığını ve doğal havalandırmayı kesmemesi için yer yer boşluklar açılmıştır. Kompozit cephe kaplaması aynı zamanda asansör kabinlerini de gizlemek için kullanılmıştır. Doğal havalandırmayı desteklemek amacıyla ana kütleli merkezinde iç bahçe oluşturulmuştur.

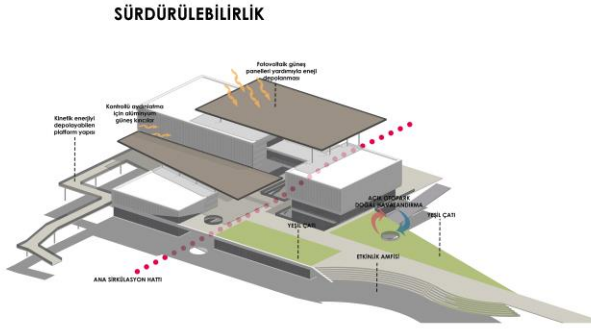
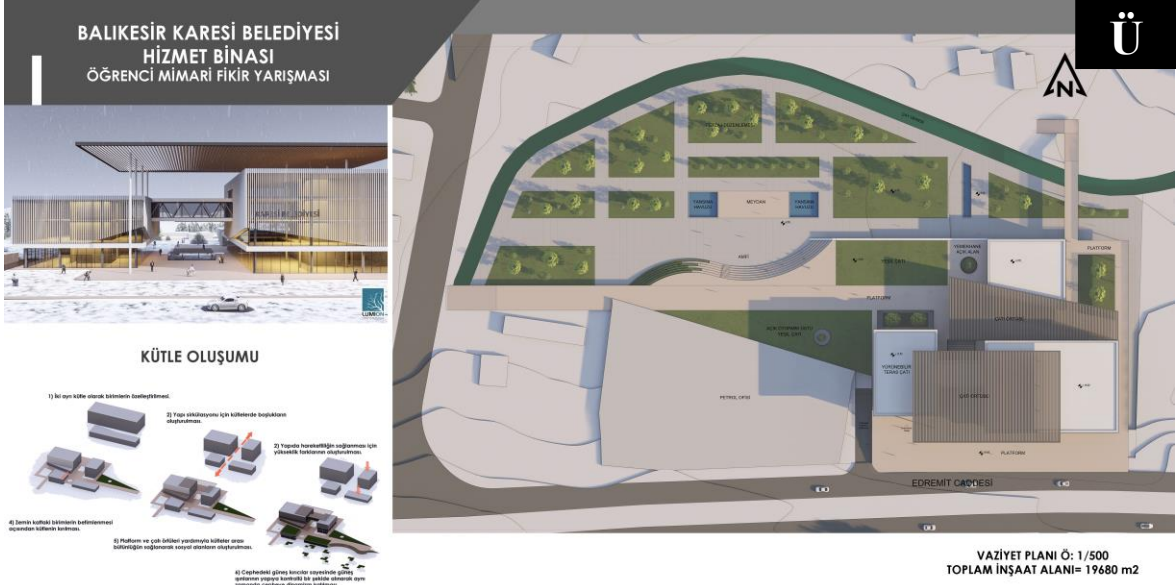
Sürdürülebilirliği de desteklemesi açısından yarı açık otoparkın üst kısmını kapatan döşeme yürünebilir yeşil çatı olarak düşünülmüştür. Arazideki eğim olabildiğince doğal bırakılmaya çalışılmıştır.

VAZİYET PLANI 0:1/500
TOPLAM İNŞAAT ALANI=19.934

Şekil B.5: Değerlendirilen U tasarımı.

Şekil B.6: Değerlendirilen Ü tasarımı.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Meryem Sevde DOĞRUER

Doğum tarihi ve yeri : 03.03.1997/ Niğde

e-posta : meryemsevededogruer@gmail.com

Öğrenim Bilgileri

Derece	Okul/Program	Yıl
Y. Lisans	Balıkesir Üniversitesi/ Mimarlık	2020
Lisans	Balıkesir Üniversitesi/ Mimarlık	2016- 2020
Lise	Niğde Bor Şehit Ramazan Konuş Fen Lisesi	2011- 2015

Yayın Listesi

Eğer tezden türetilen yayın var ise IEEE ve APA formatındaki ilgili yayının sonuna [**Tezden türetilmiştir**] ifadesi yazılmalıdır.